

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

www.innostutiedosta.fi

LOPPURAPORTTI 1.11.19 - 31.7.23

INNOSTU TIEDOSTA -HANKE

Sisällys

1. Toteuttajan nimi:.....	2
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus sekä toteutusaikataulu.....	2
3. Yhteenveto hankkeesta	2
4. Raportti.....	5
4.1 Hanke en tavoitteet	5
a. ylemp en tason tavoitteet, joiden osa hanke on	5
b. hankkeen tavoitteet.....	5
4.2 Toteutus	7
a. toimenpiteet	7
b. aikataulu	18
c. resurssit	19
d. toteutuksen organisaatio.....	19
e. kustannukset ja rahoitus	21
f. raportointi ja seuranta (toteutuneet toimenpiteet)	23
g. toteutus o letukset ja riskit	66
4.3 Yhteistyökumppanit.....	67
4.4 Tulokset ja vaikutukset.....	67
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi.....	79
6. Allekirjoittajat ja päiväys	82

1. Toteuttajan nimi:

MTK-Pohjois-Savo. Lisäksi toteutukseen osallistuu Luoteis-Savon, Sydän-Savon Ylä-Savon ja Rantasalmen maaseutupalvelut sekä Luonnonvarakeskus/Maaninka.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus sekä toteutusaikataulu

Innostu tiedosta; Hankenumero: 100471, päätös 9.10.2019

Hankkeen alkuperäinen toteutusaika on 01.11.2019 - 31.12.2022. Hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaikaa 31.7.23 saakka.

3. Yhteenveto hankkeesta

Hanke on tiivistänyt yhteistyötä maakunnan eri toimijoiden kesken.

Toimintaympäristön muutoksia on pyritty seuraamaan ja toimimaan sen mukaan mitä päätöksiä ja toiminnan painotuksia se on vaatinut kulloisellakin hetkellä. Korona tilanteen kehittymistä ja vaikutuksia on seurattu edelleen ennakoiden.

Koko hankkeen ajalla osallistujia oli 8603 (7852 Elylle ilmoitettavia) 137 tilaisuudessa Osa tilaisuuksista oli suunnattu asiantuntijoille ja sidosryhmille. Tilaisuuksia järjestettiin yhteistyössä eri tahojen kanssa paremman näkyvyyden ja välttääksemme samantapaisien tilaisuuksien järjestämisen. Luvuissa ovat mukana myös sidosryhmätilaisuuksia. Koulutustilaisuuksien materiaalit ja tallenteet ovat löydettävissä www.innostutiedosta.fi (tai https://pohjois-savo.mtk.fi/web/mtk-pohjois-savo/kohti-tulevaa-ll?wkrh__tabs1=properties). sivustolta niiden julkaisuluvan antaneiden osalta.

Kyselykartta -työkalu virittää ajatuksia sen käyttäjille ja edesauttaa laajemmassa ajattelussa. Korona-aika muutti ihmisten käyttäytymistä ja toimistolla ei käy enää kuin harvoja asiakkaita.

Hankkeen viestintä on ollut samantyylistä koko hankkeen ajan. Toimenpiteistä riippuen painotukset ovat olleet erilaiset. Hanke on viestinyt hyvin monella tavalla yhteistyökumppaneiden kanssa. Pääasiallinen viestintätapa on ollut sähköpostimainonta niin maaseututoimistojen kautta sekä MTK jäsenrekisterin kautta. Lisäksi Facebook ja Instagram mainontaa on ostettu tapahtumille. Lehti-ilmoituksia on ollut useita

pääasiassa maaseudun tulevaisuus lehdessä sen kustannustehokuuden vuoksi. Hankkeen materiaalit löytyvät www.innostutiedosta.fi sivustolta. Videoista suurin osa löytyy MTK Pohjois-Savon YouTube-sivuilta tai yhteistyökumppaneiden kanavista. Uutena otettiin käyttöön TikTok-kanava maaseutunuorten hallinnioimana.

Hankkeen viestintä on ollut laaja-alaista, yhdessä alueen toimijoiden, luennoijien, ohjausryhmän ja MTK-verkoston kautta. Tiedotettu mm. MTK:n paikallisyhdistysten sääntömääräisissä kokouksissa. Pyritty myös yhteistilaisuuksiin vaikuttavuuden ja näkyvyyden parantamiseksi. Oma domain www.innostutiedosta.fi.

Tilaisuuksista saatu palaute on ollut erinomaista. Saatu palaute on ollut 3-5 välillä, arvioituna asteikolla 1-5, kuitenkin pääsääntöisesti 4-5.

Toiminnan tuloksena hanke on kyennyt reagoimaan nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Yhteistyö toimijoiden välillä on tiivistynyt. Tilat (ja toimijat) ovat joutuneet opiskelemaan uuden toimintatavan kouluttautumiseen ja tiedon hankintaan pikavauhtia ja ovat siinä pääsääntöisesti onnistuneet. Tiloilla ja asiantuntijoilla on tieto, miten missäkin muutostilanteessa tulisi toimia ja ottaa huomioon. Tiloja on kannustettu osallistumaan myös muiden hankkeiden ja toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin päällekkäisyyksien ehkäisemiseksi. Tilat ovat voineet hankkia tietoa tilan kannattavuuden parantamiseksi mm. hankkimalla lisää rahaa markkinoilta erikoistumalla. Tiloilta on selvitetty heidän tulevaisuuden strategioitaan. Tutkimuslaitosyhteistyön hyötyinä on se, että viljelijät saavat tietoa nopeammin suoraan tutkijoilta ja tutkijat pystyvät jalkauttamaan työtä nopeammin suoraan viljelijöille. Tuloksena viljelijät osaavat hakea uusinta tietoa paremmin ja miettiä vaihtoehtoja kehittää nurmiaan tuotantovarmemmiksi, esimerkiksi miten valita uusia nurmikasvilajeja ja lajikkeita viljelyyn.

Alueen biokaasutoimijat ovat saaneet tietoonsa peltobiomassan myynnistä kiinnostuneet ja määrät ja se on osin vaikuttanut investoinnin toteutumiseen. Maatilojen kannattavuuskriisin tilannekuvaa on päivitetty yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Koulutus emolehmätuotannosta asiantuntijoille takaa paremman suunnittelun viljelijöiden hankkeille. Virkisty metsästä ja pellostä tilaisuuden kuulijat saivat työkaluja pellon ja metsän monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Tilusjärjestelyt ovat lähteneet etenemään Kiuruvedellä ja Vieremällä. Tilusjärjestelyselvityksen aloittaminen mahdollistaa viljelijöille tilusjärjestelyiden aloittamisen ja sen

jälkeen toteutuessaan monet hyvät mahdollisuudet kustannusten ja ympäristön tilan parantamiseen.

Biokaasukahvit lisää tarkempaa tietoa maatilamittakaavan biokaasutuotannosta. Aineisto on hyvin laadittu ja se on käytettävissä. Sieltä löytää monta ”ahaa elämystä” ja huomioonotettava asiaa. Swotin kautta asiat esitettynä kuulijat saavat kokonaiskäsityksen asiasta. Biokaasukahvien aineistojen tueksi tehtiin myös jälkikäteen somekampanja.

Hiililaskenta tulee koko ajan isompaan rooliin. Kenttä on laaja ja levällään ja kenelläkään ei tunnu olevan kokonaiskäsitystä asiasta. Hiililaskenta aukaistiin käytännössä koulutuksella ja tilaisuus antoi selvennystä hiililaskentaan ja sen peruseräiteisiin mistä on kyse. Viljelijät voivat paremmin hyödyntää tietoa esim. hiilikreditin myyntiin.

Ajankohtaiskatsaukset kotieläin- ja peltokasvituloille toivat ajankohtaisen tiedon mitä on tulossa kotieläintukiin ja muuhun lainsäädäntöön liittyen, tietoa myös uudesta Capista sekä markkinoista. Uusi CAP 27 käytiin läpi yksityiskohtaisesti, joten tukien hakeminen on helpompaa.

4. Raportti

4.1 Hankeen tavoitteet

a. ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Ohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014 – 2020.

Ohjelman toimenpide: 16.2 Uusien tuotteiden ja menetelmien kehittäminen

Ohjelman alatoimenpide: Valtiontukea sisältämätön hanke (100 %)

Hankkeen toteutusalue: Paikallinen/Alueellinen

Hanke on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 yhteistyötoimenpiteen mukainen hanke, jolla kehitetään yhteistyömallia MTK Pohjois-Savo ry:n, Luoteis-Savon maaseutuvalveluiden, Sydän-Savon maaseutupalvelun ja Ylä-Savon maaseutupalveluiden välillä sekä muodostetaan kanava tutkimustiedon nopealle välittämiseksi viljelijöille. Edellä mainittujen organisaatioiden lisäksi hankkeen toteutukseen osallistuu Luonnonvarakeskus. Myöhemmin mukaan tuli myös Rantasalmen maaseutupalvelut Joroisten liittyttyä Pohjois-Savoon. Hanke toteuttaa siten myös Pohjois-Savon alueellisen maaseutus suunnitelman painopisteen 1 tavoitteita edistää maatalouden osaamista ja kannattavuutta viemällä uusinta tietoa tuottajille.

b. hankkeen tavoitteet

Pää tavoite on lisätä tilojen kannattavuutta ja että viljelijät saavat monipuolista tietoa tilan kannattavuutta parantavista toimenpiteistä.

Hankkeen tavoitteena on, yhteistyökumppanit yhdessä löytävät uusia tapoja toimia siten, että maatalousyrittäjien orastavatkin kehityssuunnitelmat huomioidaan nopeasti. Näin saadaan aikaan tilanne, jossa yrittäjillä on laaja tietämys eri keinoista, joilla omaa yritystoimintaa voi kehittää ja he saavat omien päätöstensä pohjaksi uutta tietoa jatkuvan muutoksen kohteena olevista asioista sekä haluavat viestiä omasta toiminnastaan muille.

Viljelijät osaavat hyödyntää uusimpien tutkimusten tuloksia nurmiviljelyssään. Yhteistyössä tutkimuksen kanssa kehitetään toimintatapaa, joka nopeuttaa viljelijän tiedon- saantia viimeisimmistä ja tehokkaista nurmituotannon tutkimustuloksista. Lisäksi sel- vitetään VarmaNurmi-hankkeen vaikuttavuutta tutkimalla viljelijöiden tietotasoa tutkit- tavista aiheista. Hankkeessa tehdään yhdessä visuaalista viestintää videoiden ja blo- giartikkeleiden avulla tutkimusaiheista osallistumalla hankkeen tapahtumiin ja toimin- taan. Kerrotaan mitä tehdään ja miksi kannustetaan viljelijöitä hyödyntämään tutki- mustuloksia. Tavoitteena on yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja MTK-Pohjois-Sa- von kanssa rakentaa toimintatapa, jossa jokaisesta pienestäkin tietojyväsestä tiedote- taan monikanavaisesti viljelijöille siten, että ”tietoähkyä” ei tule, vaan viljelijä ”viekoitel- laan” hakemaan lisää tietoa aiheesta ja seuraamaan tulevaa tiedotusta. Uusi tutkimus- tieto tuodaan helpommin ymmärrettävään muotoon lähemmäs viljelijää.

Tavoitteena on myös, että maatilojen tuotantoresurssit pysyvät aktiivisessa tuotanto- käytössä ja viljelijät valmistautuvat pitkällä aikajänteellä oman viljelyuransa jälkeiseen aikaan ja haluavat säilyttää tilansa elinkelpoisena, vaikka tilalla ei olisikaan omaa jat- kajaa. Uudet yrittäjät saavat hyvän lähtökohdan yritystoiminnan kehittämiseen.

Tavoitteena on myös, että maanomistajat ymmärtävät kehittyvän maatalouden tarpeet ja haluavat turvata maatalouden jatkuvuuden Pohjois-Savossa.

Maatalouden eri kehittämistahot ja sidosryhmät tekevät yhteistyötä viljelijöiden suun- taan valmentajamaisella otteella.

Viljelijöille päin eri kehittämistahojen tekeminen ei näy päällekkäisenä vaan toisiaan täydentävänä tarjontana.

Hankkeessa on suunniteltu pidettävän 100 sidosryhmä-/viljelijätilaisuutta.

4.2 Toteutus

a. toimenpiteet

Hankesuunnitelmassa on luvattu, että

1. rakennetaan yhteistyötahoille ennakoiva kyselykartta, joka auttaa hahmottamaan eri vaihtoehtopolkuja yrittäjille
2. järjestetään maatalouden toimijoille yhteisiä tilaisuuksia, joissa käsitellään yhteistyötä ja tiedonhankintaa. Organisaatioiden hyvät käytännöt kartoitetaan ja jaetaan. Malli testataan maaseutupalveluissa.
3. järjestetään tilaisuudet viljelijöille (segmentoidut esim. eri ikäiset, tuotannonsuunnanvaihtajat, tietyn iän saavuttaneet).
4. hoidetaan Tuotantovarmuutta Nurmesta – tiedotus (tiedonsaannin parantaminen, artikkelit, videot, viljelijäkysely, tiedonvälitys tilaisuuksissa).

21.1.20 kokouksessa ohjausryhmä lisäksi tarkensi ja linjasi (kevään 2020) toimenpiteitä seuraavasti:

- selvitetään omistajanvaihdosten suunnitelmat tiloilla yhteistyötahojen kautta, tieto tarvitaan ohjelmavalmistelussa
- yhteistyötä toimijoiden kesken tiivistetään, jotta sama kehityksen/kehittämisen suunta on kaikilla selvillä
- rakennetaan ennakoiva kyselykartta
- yleisessä maatalouskeskustelussa toimitaan faktojen kautta, hiililaskurit ja hiilensidonta-asiat esille kevään tilaisuuksissa
- pyritään herättelemään viljelijät tavoitteen asetantaan, jossa ennakointi ja tulevaisuuteen katsonta ovat keskiössä
- pyritään toimimaan viljelijöille sparraajina, rinnalla kulkijoina
- nostaa kannattavuusasiat esille. Tiedon jalkautusta esim. mitä kannattaa viljellä
- peltojen omistus ja hallintasopimukset niin maaomistajan kuin vuokraajan näkökulmasta
- asianhallinta:

- tietotekniikan hyödyntäminen, osaamisen lisääminen tietokoneen käyttämisestä sekä esim. some-kanavista
 - omasta toiminnasta viestiminen, positiiviset viljelijätarinat
 - kysely kriittisistä menestystekijöistä
- pidetään Nurmi-tapahtuma yhdessä VarmaNurmen ja Halolan tutkimusaseman kanssa viikolla 34/2020
 - pyritään olemaan mukana navetanavajaisissa, avoimissa ovissa yms.

1.6.20 kokouksessa ohjausryhmä tarkensi ja linjasi toimintaa seuraavasti:

Maatalouden tuotantokykyä tulee seurata syksyllä, säilyykö tuotannon volyyymi esim. marjapuolella. Mitä vaikutuksia on tullut maito- ja lihapuolelle? Pankkipuoli pitää ottaa mukaan keskusteluun tilojen rahoitusvaikeuksista ja niiden ratkaisusta.

Asiantuntijat:

Projektiryhmä hankkii tietoa opintomatkan muodossa, miten sparraus on hoidettu muissa maakunnissa. Projektiryhmä esittää myös, että tiekartan laadintaan ostetaan ostopalveluna apua. Prosessin aikana tarkastellaan mitä tietoa sidosryhmät ja mallin testaus vaatii ja järjestetään tilaisuuksia mallin testaajille ja sidosryhmille.

Kannattavuutta parantavat toimenpiteet ja tilaisuudet viljelijöille

Luodaan hankkeelle webinaarisarja (osat 1-x), jotka koskettavat kannattavuuden parantamista eri osa-alueilta, jolloin sidottaisiin hankkeen toiminnot yhteen. Syksyllä Koronatilanteesta riippuen järjestämme tilaisuuksia hybridimallilla (webinaarina/lähi-tilaisuuksina). Lisäämme eri hankkeiden välistä yhteistyötä.

- Ennakointia tuotantosuunnittain. Näkymät 5-10 vuotta eteenpäin ja niiden pohjalta tilakohtaisten strategioiden pohdintaa
- Muutosten hallintaa (niin toimintaympäristöstä tulevaa, sopimuskumppaneilta tulevaa, itse tehtyä esim. tuotannonsuunnanmuutos, omistajanvaihdos, henkinen hyvinvointi muutostilanteessa ja pitkäaikaisessa epävarmuudessa jne.)
- Millainen tila menestyy? -selvityksen tulokset esitetään viljelijöille ja mukaan strategian laadintaa ja pohdintaa, muutosjohtamista
- Mitä kannattaa tehdä/viljellä? Esim. hyvät käytännöt esille, esim. pellonpiennarpäiviä valkuaiskasvipelloille, esimerkkejä muista hyvistä käytännöistä

- Painotetaan kasvinviljelypuolta, joka koskettaa kaikkia tuotantosuuntia
- Järjestetään viljelijöille lyhyelläkin aikataululla tarpeenmukaisia tilaisuuksia.
- Akuuttien ja ajankohtaisten tietojen esilletuomista on syytä jatkaa.
- Marjatilaille väliviljelykasvit, joita voisi taloudellisesti hyödyntäminen, puhdas-kaura/gluteeniton viljely, loppukäyttäjien tarpeet tulee selvittää ennen koulutuksia.

VarmaNurmi osiot viljelijöille:

- Nurmipiienryhmät verkossa ja nurmihavainnot pellolla pienryhmässä
- Nurmihavaintojen pellonpiennarpäivä facebook livelähetyksenä
- Hankkeessa julkaistun tutkimustiedon kokoaminen ja viestintää

Muu toiminta, valmistelu tulevaan

- Tietoa alueelliseen maaseudunkehittämistyöhön
- Cap-valmistelua
- Koronan vaikutusten ehkäisyä
- Tarinat menestyjistä, muutoksen tehneistä: Kirjoitukset, videot, haastattelut
- Ilmasto- tai hiilikeskustelu
- Lisätään edelleen yhteistyötä eri hankkeiden kanssa
- Lisätään yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät

Ohjausryhmä ei antanut tiedotukseen lisävinkkejä, kuinka tavoitamme "ei somessa" olevat.

30.3.2021 kokouksessaan ohjausryhmä lisäksi päätti seuraavasti:

Kannattavuutta parantavat toimenpiteet ja tilaisuudet viljelijöille

- Tukitilaisuudet (6 kpl)
- Biokaasulaitosten rakennus – ja käynnistysprosessi; Sparraustilaisuus viljelijöille, kuinka investoinnit viedään kannattavasti maaliin (jo investointipäätöksen tehneet), kevät 2021 tai muita biokaasuinvestointeihin liittyvää toimintaa

- Muiden energiainvestointien vauhdittaminen, mm. tutustuminen energiaratkaisuihin: biokaasu liikennepolttoaineena sekä aurinkoenergia (koronarajoite)
- Peltoviljelyn mahdollisuudet ja mitä kannattaa tuottaa -tilaisuudet mm. eri tuotannon ja kannattavuuden esittelyjä, eri peltokasvit, lypsykarjatilán sekä pihvikarjatuotanto-/ lihanautatilan keinot kehittää kannattavuutta nykyisessä tilanteessa? (useita eri aiheita ja tilaisuuksia)
- Tilusjärjestelyt, yleinen tilaisuus, syksy (+ alueelliset pienemmät tilaisuudet, koronarajoite)
- Mitä viljelyuran jälkeen? – omistajanvaihdoksen kynnyksellä, miten luovun. Yhteinen isompi tilaisuus (ja pienryhmät, koronarajoite)
- Omistajanvaihdostilaisuudet, jossain vaiheessa Korona laannuttua
- Toimintavarmuutta veden, -sähkön ja työvoimaan saatavuuteen – mitä huomioin
- Etäviljelyn organisointi ja yhteistyöstrategiat
- Olisiko osuuskunnasta apua kuivikepulaan - tilaisuus ja osuuskunnan perustaminen
- Maatalousajoneuvot liikenteessä/osana liikennettä
- Säättösalaojitus turvemaidilla-tutustuminen kohteeseen (huhtikuu); valmistautumista tulevaan ohjelmakauteen (Koronarajoite!)
- Pellonpiennarkiertue kevät/kesä 2021 (3-4 h/päivä), tai yksi iso tilaisuus (yhteistyössä toteutettuna eri yritysten ja toimijoiden kanssa), ei toteudu 2021
- DIGI haltuun (Firma hankkeen kanssa) ?
- Järjestämme nopeallakin aikataululla tarpeenmukaisia tilaisuuksia

Asiantuntijat:

- Biokaasulaitosten rakennus – ja käynnistysprosessi; Sparraustilaisuus sidosryhmille /asiantuntijoille, kuinka investoinnit viedään kannattavasti maaliin (jo investointipäätöksen tehneet), kevät 2021
- Jatketaan kyselykartan testaamista.
- Järjestetään asiantuntijoille kyselykartan tarpeista lähtevää koulutusta.

VarmaNurmi osiot viljelijöille:

- Tutkimustulosten tiedottamista

- Pienryhmätoimintaa

Muu toiminta, valmistelu tulevaan

- Tarkastellaan tuoko Luoteis-Savon alueen maatalousyrittäjille tehty kysely tullessaan jatkotoimenpiteitä
- Tuotetaan tietoa alueelliseen maaseudun kehittämistyöhön yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa (maitotilojen tulevaisuuden suunnitelmat-kysely, lähiruokakysely, monialaryrittäjyyskysely)
- Lähiruokamyymäläselvitys
- Maatalousmuovinkeräyspilotti
- Cap-valmistelua
- Koronan vaikutusten ehkäisyä
- Tarinat menestyjistä, muutoksen tehneistä: Kirjoitukset, videot, haastattelut
- Lisätään edelleen yhteistyötä eri hankkeiden kanssa
- Lisätään yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät

Keskustelussa nousi esille seuraavat asiat:

- työterveyshuoltoon sitoutumattomuudesta ennaltaehkäisyn näkökulmasta.
- yhteistoiminnan tehostaminen
- biokaasunlaitosten nurmentuotannosta mahdollisena lisäansaintana, kriteeristön ja hinnoittelun laatiminen
- investointeihin liittyvä tilaisuus on syytä järjestää
- työelämässä olevien viljelijöiden omistajanvaihdoksen tai tuotannon loppuessa toiminnan suunnittelemiseen on syytä kiinnittää huomiota, myös perusmaataloudessa suunnitelmallisuuden lisäämistä
- kynnys omistajavaihdosten prosesseihin tulisi madaltaa (puhuminen)

Hankkeen muutostarpeet: Projektisuunnitelmaan nähden hankkeelle palkataan kaksi harjoittelijaa 3 kk ja 70 työpäivää.

23.9.2021 kokouksessaan ohjausryhmä lisäksi päätti seuraavasti:

Kannattavuutta parantavat toimenpiteet ja tilaisuudet viljelijöille syksyllä ja keväällä 2022

- Energian tuotantotilaisuudet
 - o Maatilamittakaavan biokaasulaitosinvestointi, viljelijätilaisuus = yhdessä Luken/Savonian kanssa + muuta
 - o Keskitetyn biokaasulaitoksen biomassojen sopimustuotanto (nurmi/lanta), mitä pitää yleisesti ottaa huomioon, Kevät 2022?
- Aurinkoenergian kannattavuus, Savonia/Maatila 2030 hankkeen kanssa
- Lähiruokaselvityksen jalkautus, yhteistyö TasteSavo
- Muovinlajitteluun liittyvä tilaisuus, yhteistyö Savonia/Maatila 2030 hankkeen kanssa
- Maitotiloille sopimustuotantoon sopeutumisesta (Mikä on järkevän varautumisen raja=> mikä on riittävästi, kuinka jatkossa sopimusmäärät myönnetään) yhteistyö MaitoSuomi
- Tilusjärjestely asian esillä pitäminen, tapa?, yhteistyö kunnat, Ely, MML
- Maatalous-/maaseutuyrittäjän kasvuvalmennus, 4 tilaisuutta, yhteistyö Virma-hanke
- Peltoviljelyn mahdollisuudet -sarja, yhteistyö Savonian kanssa/eri hankkeiden kanssa, mahdolliset myös yksittäiset omat tilaisuudet tai muiden kanssa yhteistyössä järjestetyt tilaisuudet, kevätkaudella 2022
- Tukitilaisuudet ja CAP 27, yhteistyö kunnat, Ely keväällä 2022
- Hiililaskurit käytännössä ja miten olen muuttanut viljelytapaani ja mitä se merkitsee (=tilatason tekeminen)
- Investointeihin liittyvä tilaisuus
- Tilusjärjestely- tilaisuudet myöhemmin keväällä 2022, syksyllä 2021 muutoin aktiivointia pienemmällä porukalla mietittynä
- Lisäksi voidaan järjestää pikaisellakin aikataululla tarvittavia tilaisuuksia.

Asiantuntijat

- Kyselykartan testaus ja toteutus sekä jatkokoulutus asiantuntijoille
- Varautumispäivä asiantuntijoille. Mistä tilat tarvitsevat tietoa ja kenen tehtävä etsiä tieto. Miten sopeutetaan kesän sadot karjatiloilla yms. keskustelutilaisuus sidosryhmille. Minne ohjataan tilalliset? Neuvo-palvelun hyödyntäminen.
- Onko tarvetta hankeinfole, mistä löytyy tällä hetkellä tieto, mitä hankkeita on meillä ja mitä niissä tehdään?

- Maataloustieteenpäiville (12.-13.1) matka tiedonhankintaan
- Miten saan tiedon toiminnaksi eri persoonatyypeille – asiantuntijakoulutus

VarmaNurmi

- Pienryhmät
- Videot, julkaisut

Muu toiminta, valmistelu tulevaan

- Tuotetaan tietoa alueelliseen maaseudun kehittämistyöhön yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa
- Cap-valmistelua
- Tarinat menestyjistä, muutoksen tehneistä: Kirjoitukset, videot, haastattelut
- Lisätään edelleen yhteistyötä eri hankkeiden kanssa
- Lisätään yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät
- Kannustetaan myös alueiden väliseen yhteistyöhön.

Hankkeen muutostarpeet: ohjausryhmä valtuutti hakijan neuvottelemaan ja sopimaan muutoshakemuksen teon ajankohdan rahoittajan kanssa. Muutostarvetta mm. kululaejeittaisissa kustannuksista aikaisemmin mainituista seikoista johtuen.

25.1.22 kokouksessaan ohjausryhmä päätti seuraavaa: Hankkeessa toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

Kannattavuutta parantavat toimenpiteet ja tilaisuudet viljelijöille talvella ja keväällä 2022

- Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet -sarja (öljyhamppu, härkäpapu, herne, avomaanvihannekset, erikoiskasvien jatkojalostus, gluteenittomat kasvit, avomaanvihannekset, syysrypsi, vaihtoehtona puutarhakasvit) yhteistyö Savonian kanssa/eri hankkeiden kanssa, mahdolliset myös yksittäiset omat tilaisuudet tai muiden kanssa yhteistyössä järjestetyt tilaisuudet
- Tilojen talous- ja toimintaedellytykset
- Onko luomusta oppeja tavanomaiseen tuotantoon? Uusi luomusasetus- ja ehdot käytännössä.

- Marjatilojen palkkaus- ja työehdot-päivä. .
- Kaasukahvit (pitkin kevättä), yhteistyö FarmGas PS2-hankkeen kanssa
- Lähiruon myymiseen liittyvä tilaisuus
- Sopimustuotantoon liittyvä tilaisuus
- Keskitetyn biokaasulaitoksen biomassojen sopimustuotantokevätkausi 2022, (nurmi/lanta), mitä pitää yleisesti ottaa huomioon, yhteistyö alan toimijoiden kanssa
- Tukitilaisuus/-det ja CAP 27, tulossa kevätkausi 2022, yhteistyö kunnat, Ely
- Hiililaskurit käytännössä ja miten olen muuttanut viljelytapani ja mitä se merkitsee (=tilatason tekeminen), perusteluja keskusteluihin, kevätkausi 2022
- Maatilan investointeihin liittyvä tilaisuus, kevätkausi 2022
- Nurmitutkimuksen tulosseminaari 7.4.22 (Orvo/VarmaNurmi)
- Teatterilla tunteisiin, muutokseen suhtautuminen- yhteistyötilaisuus eri toimijoiden kanssa
- Minustako emolehmätuottajaksi – tilaisuudet yhteistyössä Atrian kanssa.
- Lisäksi voidaan järjestää pikaisellakin aikataululla tarvittavia tilaisuuksia.

Asiantuntijat

- Kyselykartan testaus ja toteutus sekä jatkokoulutus asiantuntijoille sekä koulutusta myös sidosryhmille
 - Hankeinfo- tilaisuus yhdessä muiden toimijoiden ja Elyn kanssa, mistä löytyy tällä hetkellä tieto, mitä hankkeita on meneillään ja mitä niissä tehdään?
 - Maataloustieteenpäiville (siirretty-kesäkuulle) matka tiedonhankintaan, maatila 2030 hanke järjestää => tiedotusta sidosryhmille
 - Miten saan tiedon toiminnaksi eri persoonatyypeille – asiantuntijakoulutus

VarmaNurmi, tiedotusosio Vilman vastuulla

- Loppuraportti
- VarmaNurmen ja Orvo-hankkeiden tulosseminaari 7.4.22

Muu toiminta, valmistelu tulevaan

- Tuotetaan tietoa alueelliseen maaseudun kehittämistyöhön yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa
- Cap-tiedotusta

- Lisätään yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen ja hankkeiden kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät
- Videot ja lehtijutut onnistumisista

1.6.22 kokouksessaan ohjausryhmä päätti seuraavaa:

Hankkeessa toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

Kannattavuutta parantavat toimenpiteet ja tilaisuudet viljelijöille kesä-syky 2022

- 12.10.2022 AgriFuture -tapahtuma, Iisalmi, yhteistyö Savonia, Maatila 2030, SavoFarm 4.0 + muut hankkeet. Asiantuntijaklinikat, Pemolle tutustuminen ja iltatilaisuus
- ”Höpöheinän” viljelijät viljelemään? – uudet markkinat nurmelle
- Markkinatietoisuuden lisääminen muilla kasveilla kuin nurmella => viljelyaktiivisuuden lisääminen
- Yhteistyö ja verkostoituminen (Yhteislaitokset mm. kuivurit yms, markkinointi, yhdessä tekeminen)
- Talouden tuumaustuokion jatko (budjetointi ja sen seuraaminen) (talouden työkalut eivät ole kasvaneet tilan kehityksen mukana)
- CAP-tulevan ohjelmakauden tiedotus esim. sähköinen haku, apit yms. sis. maatilan investointeihin liittyvä tilaisuus,
- Hankeinfo- tilaisuus yhdessä muiden toimijoiden ja Elyn kanssa, mistä löytyy tällä hetkellä tieto, mitä hankkeita on meneillään ja mitä niissä tehdään? *Alustavasti ollut puhetta Elyn ja muiden hankkeiden kanssa, vetovastuuta toivottu Elyltä.*
- Virkisty metsästä Metsäisisiä naisten tapahtumailtoja/ 4 kpl Yhteistyö Laatuolikka luonnonhoitoon Pohjois-Savossa -hanke/Metsäkeskus, metsänhoitoyhdistykset, IT. Myöhäinen syky.
- Tilusjärjestelytilaisuudet – kylä/kuntakohtaiset, syky 22-talvi 23. Yhteistyö maa-seutupalvelut, Ely ja Maanmittauslaitos.
- Kaasukahvit, *verkostona alueella toimivien hankkeiden kanssa*
- Keskitetyn biokaasulaitoksen biomassojen sopimustuotanto (nurmi/lanta), mitä pitää yleisesti ottaa huomioon, yhteistyö alan toimijoiden kanssa
- Lisäksi voidaan järjestää pikaisellakin aikataululla tarvittavia tilaisuuksia.

Asiantuntijat

- Kyselykartan testaus ja toteutus sekä jatkokoulutus asiantuntijoille sekä koulutusta myös sidosryhmille
 - Hankeinfo- tilaisuus yhdessä muiden toimijoiden ja Elyn kanssa, mistä löytyy tällä hetkellä tieto, mitä hankkeita on meneillään ja mitä niissä tehdään?
 - Maataloustieteenpäiville (siirretty kesäkuulle) matka tiedonhankintaan, maatala 2030 hanke järjestää => tiedotusta sidosryhmille
 - Miten saan tiedon toiminnaksi eri persoonatyypeille – asiantuntijakoulutus

VarmaNurmi -osuus loppunut.

- Blogit ja tiedotteet löytyvät: <https://pohjois-savo.mtk.fi/varmanurmi>
- Loppuraportti löytyy osoitteesta: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/551739>

Muu toiminta, valmistelu tulevaan

- Tuotetaan tietoa alueelliseen maaseudun kehittämistyöhön yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa mm. teiden kuntoselvitys
- Cap-tiedotusta
- Lisätään yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen ja hankkeiden kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät
- Videot ja lehtijutut onnistumisista
- Farmari näyttely
- ”Pyöreä pöytä” -keskusteluryhmän toiminta (talous, naudanlihatuotanto)
- Laari.infon kehittäminen jää taustatahojen harteille ja sen kuluja kannattaa varata hankekohtaisesti.
- Jatketaan uusien viljelykasvien kouluttamista ja ”höpönurmien” saamista aktiivituotantoon.

Ohjausryhmä päätti kokouksessaan 16.11.22:

Hankkeessa toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

Kannattavuutta parantavat toimenpiteet ja tilaisuudet viljelijöille talvi 2022-kevät 2023

- Virkisty metsästä ja pellostasta, naisten luontoilta Kuopio 21.11. Yhteistyö Laatuloiikka luonnonhoitoon Pohjois-Savossa -hanke/Metsäkeskus, metsänhoitoyhdistykset, IT (plus varaus jatkolle)
- 12.12. Karjatilojen ajankohtaistilaisuus
- 16.12. Peltokasvien ajankohtaispäivä

- Tilusjärjestelytilaisuudet – tarvittaessa kuntakohtaiset, talvi ja kevät 23. Yhteistyö maaseutupalvelut, Ely ja Maanmittauslaitos.
- Biokaasukahvit jatkuu tammikuulle 2023
- Ajankohtaistilaisuudet; mitä toimijoille kuuluu ja miten toimintaympäristön haasteisiin tulee reagoida (vrt koronainfot)
- CAP- tulevan kauden soveltava tiedotus (sovitaan 14.12. miten ja kuka)
- Peltokasvituotannon vaihtoehdot ja mahdollisuudet 2023-sarja jatkuu (kannattavuus, viljely, markkinat ja viljelykierto). Viikoilla 4,7,8,12,13,15.
 - o (esimerkkejä: monimuotoisuuskasvit/maanparannuskasvit/viherlannoituskasvit, energiakasvit, hyvinvointikasvit, kevätrypsi, vehnä/ohra/kaura/ruis, elintarvikekaura, syysohra, peruna, kaamospäiviltä noussut kasvi esim. voisi olla herukka tai pensasmustikka)
- Maatilojen strategiajohtaminen ja talousjohtaminen
- Selvitys/Opinnäytetyöaihe: maatilán rahoitusvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista toisiinsa ja tilaisuus, jossa käydään asiaa läpi.
- Lisäksi voidaan järjestää pikaisellakin aikataululla tarvittavia tilaisuuksia. Pyritään yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa
- Yhteistyö ja verkostoituminen (yhteislaitokset mm. kuivurit yms, markkinointi, yhdessä tekeminen), jos muut hankkeet lähtevät mukaan. Ei toteuteta yksin. Aiheen tarkempi siirto seuraavalle hankkeelle.

Asiantuntijat

- Kyselykartan testaus ja toteutus sekä jatkokoulutus asiantuntijoille sekä koulutusta myös sidosryhmille
- Aiheiden mahdollinen siirto eteenpäin:
 - Hankeinfo tilaisuus yhdessä muiden toimijoiden ja Elyn kanssa, mistä löytyy tällä hetkellä tieto, mitä hankkeita on meneillään ja mitä niissä tehdään?
 - Miten saan tiedon toiminnaksi eri persoonatyypeille – asiantuntijakoulutus

VarmaNurmi -osuus loppunut.

- Blogit ja tiedotteet löytyvät: <https://pohjois-savo.mtk.fi/varmanurmi>
- Loppuraportti löytyy osoitteesta: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/551739>

Muu toiminta, valmistelu tulevaan

- Selvitys/Opinnäytetyöaihe: maatalan rahoitusvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista toisiinsa ja tilaisuus, jossa käydään asiaa läpi.
- Tuotetaan tietoa alueelliseen maaseudun kehittämistyöhön yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa esim. teiden kuntoselvitys
- Cap:iin valmistautumista, videot CAPin keskeisistä muutoksista (yhteistyö MTK-Pohjois-Suomi Maaseutu Harava 2 hankkeen, Kainuu, kanssa)
- Lisätään yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen ja hankkeiden kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät
- Ruokaketju näkyväksi: Näin se tapahtuu! -opintomatka viestinnän kehittämiseen alkutuottajille 25-26.1.23
- Videot ja lehtijutut onnistumisista
- ”Pyöreä pöytä” -keskusteluryhmän toiminta (talous, naudanlihatuotanto)
- muiden toimintaympäristön muutoksesta johtuvien asioiden eteenpäin vienti
- Ysaon opiskelijoille ja opettajille tehdään tutuksi Välitä viljelijä verkosto.
- Tilojen yritystaitoja tulisi vahvistaa.

Ohjausryhmä kokouksessaan 7.6.23 ei ohjeistanut hankkeen loppuajan toimintaan, vaan keskusteli hankkeen toteumasta ja vaikutuksista.

b. aikataulu

Hankkeen toteutusaika on 01.11.2019-31.7.2026.

Ensimmäinen (1.) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.11.19-30.5.2020.

Toinen (2.) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.6.-30.11.2020.

Kolmas (3.) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.12.20-31.5.21

Neljäs (4.) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.6.21-31.12.21.

Viides (5) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.1.22-31.5.22.

Kuudes (6.) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.6.22-31.12.22.

Seitsemäs (7.) seurantaraportti on laadittu ajalle 1.1.23-31.5.23.

Loppuraporttiluonnos hyväksyttiin 6.7.23 ohjausryhmän kokouksessa.

Loppuraportti sisältää jakson 1.6-30.7.23

c. resurssit

Hanketta toteuttaa projektipäällikkö Anne-Mari Heikkinen. Lisäksi Jari Kauhanen, Sirpa Lintunen tai Heini Mämmi 2022 Sirpan sijaisuuden osalta ja Krista Autio ja Kaarina Virta tiedostuksellista ja toiminnallista osuutta sekä Vilma Kuosmanen VarmaNurmen osuutta sekä editoi koronan myötä lisääntyneitä omatuottettuja koulutusvideoita. Kesäkaudelle 2021 palkattiin kaksi kesätyöntekijää harjoittelujaksolle Erika Kemppainen hoitamaan lähiruokaselvitystä ja Heini Mämmi maatalousmuovipilottia. Projektipäällikön työaika on ollut kokoaikainen, osa-aikaisen sijaan.

Luoteis-Savon, Sydän Savon ja Ylä-Savon sekä myöhemmin Rantasalmen maaseutupalvelut tiedottavat ja ovat suunnittelemassa toteutusta tiiviissä yhteistyössä sekä VarmaNurmen toimenpiteiden osalta Luke, Maaninka.

Tilaisuuksia järjestettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

d. toteutuksen organisaatio

Hankkeelle on asetettu ohjausryhmä. Ohjausryhmässä on tapahtunut matkan varrella pieniä muutoksia.

Innostu tiedosta-ohjausryhmä talvi 2022	Varsinainen	Varalla
Atria/Lihakunta	Janne Pietikäinen	Jarno Väänänen
ELY:n tukitarkastus	Lehtonen Pauli	Pauli Raatikainen
Luoteis-Savon maaseutupalvelut	Panu Zitting	Niina Lohva
Luonnonvarakeskus	Mikko Järvinen	Arja Mustonen
Maitomaa	Seija Kokkonen	Anni Salomaa
MELA	Pirkko Halttunen	Anna Saukkonen
MELA, Välitä viljelijästä-projekti	Paula Tikkanen	
MTK Pohjois-Savo, toiminnanjohtaja	Jari Kauhanen	Heini Mämmi
MTK Pohjois-Savo projektipäällikkö	Anne-Mari Heikkinen	Heini Mämmi
Neuvontajärjestön edustus, ProAgria Itä-Suomi	Tuomo Rissanen	Katri Kostamo

Oppilaitosten edustaja, Savonia ammattikorkeakoulu, Iisalmi	Kati Partanen	Petri Kainulainen/ Heli Tossavainen
Oppilaitosten edustaja, Ylä-Savon ammattiopisto, Peltosalmi/Iisalmi	Arja Aalto	ei varajäsentä
Pohjois-Savon OP, Pankkien edustus	Pasi Huovinen	Arto Hiltunen
Pelto- tai erikoiskasvivaliokunta, MTK (tuottaja)	Tiina Korhonen	Noora Räsänen
Rahoittajan edustus Pohjois-Savon Ely-keskus	Jaana Tuhkalainen	ei varajäsentä
Rantasalmen maaseututoimi	Sirpa Leväinen	ei varajäsentä
Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys	Veijo Karkkonen	Raisa Haavikko
Sydän-Savon maaseutupalvelut	Juha Nykänen (pj)	Erkki Väätäinen
Ylä-Savon maaseutupalvelut	Eero Pulkkinen	Maria Vatanen

Oppilaitosten edustaja, Savon ammattiopisto, Toivala ei vahvistanut jäsenyyttä.

Muutokset ohjausryhmässä hankeajalla:

Ylä-Savon ammattiopiston edustaja Arja Aalto varsinaiseksi jäseneksi Riina Huttusen tilalle talvesta 2023 alkaen, varahenkilöä ei valittu hankeajan lyhyiden vuoksi.

Ylä-Savon maaseutupalvelut varsinainen jäsen joulukuusta 2022 Eero Pulkkinen Anni Heiskasen sijalla.

Savonia amk varahenkilönä on toiminut myös Heli Tossavainen vuonna 2022.

Luoteis-Savon maaseutupalvelut Panu Zitting varsinainen jäsen ja varalla Nina Lohva syksystä 2022.

MTK-Pohjois-Savon toimihenkilöiden varahenkilönä toimii Heini Mämmi Sirpa Lintusen sijaisuuden ajan 2022-2023 ja hän toimii myös projektipäällikön varahenkilönä.

ProAgria Itä-Suomen varahenkilö Katri Kostamo.

Luoteis-Savon maaseutupalvelut varsinainen jäsen Mari Tabell (1.4.21 saakka), varajäsen Niina Lohva (1.4.4.21 alkaen)

Maitomaa varsinainen jäsen Heikki Sikanen (syksyyn-20 saakka), varsinainen jäsen Seija Kokkonen, (syksystä 2020 jälkeen), varajäsen Anni Salomaa (syksystä -20 alkaen), varajäsen Seija Kokkonen (syksyyn 2020 saakka)

MELA, Välitä viljelijästä-projektin edustaja Paula Tikkanen talvi 2020 alkaen.

Mela varajäsen Heikki Paunonen (kesään 2021 saakka), työtä jatkaa Anna Saukkonen.

MTK-Pohjois-Savo, Pelto- tai erikoiskasvivaliokunta (tuottaja) varsinainen jäsen Tiina Korhonen (1.1.21 alkaen). Varsinainen jäsen Timo Karjalainen (31.12.21 saakka)

Pohjois-Savon Ely-Keskus varsinainen jäsen Jaana Tuhkalainen (keväästä 2020 alkaen) (Eija Äärilä kevääseen -20 saakka)

Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys varsinainen jäsen Veijo Karkkonen (keväästä 2021 alkaen), varsinainen jäsen Leena Koponen kevääseen 2021 saakka. Varajäsen Raisa Haavikko (3.5.21 alkaen), Veijo Karkkonen varajäsen kevääseen 2021 saakka.

Hankkeelle perustettiin pienempi projektiryhmä, joka valmistelee ja ohjaa toimintaa sekä ohjausryhmän kokoukset. Projektiryhmä koostuu maaseutupalveluiden ja MTK Pohjois-Savon edustajista. Keväästä 2021 alkaen pyydettiin Joroisten alueen maataloushallinnon viranomaisen Sirpa Levainen mukaan ryhmään sekä ohjausryhmään.

e. kustannukset ja rahoitus

Hankkeen rahoitusta on haettu Manner–Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmasta 2014–2020. Rahoituksen on myöntänyt Pohjois-Savon Ely-keskus.

Hankkeen budjetti on 417 700 euroa, flat rate 24%, 100 % tuella (taulukko). Kulusäästöjä on tullut mm. vuokratulujen muodossa sekä asiantuntijoina on käytetty aiottua enemmän virkamiesasiantuntijoita, joilta ei ole tullut hankkeelle laskutettavaa kuluja. Vuokratuloja ei ole toteutunut verkossa toteutettujen tilaisuuksien vuoksi. Hankkeelle tehtiin muutoshakemus 4.4.22. Palkkoja kirjautuu hankkeelle suunniteltua enemmän harjoittelijoiden ja projektipäällikön kokoaikaisuuden vuoksi.

Taulukko. Hankkeen budjetti ja vuosittainen kulukertymä 1.1.19-31.7.23

Hankkeet kulut	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä v. 2019- 2023	Budjetti
Henkilöstökulut							
5600 Palkat hankkeet	-398	-62783	-96143	-69523	-47853	-276700	-271294
Henkilöstökulut	-398	-62783	-96143	-69523	-47853		
Muut kulut							
4601 Ostopalvelut hankkeet		-13097	-9944	-16412	-10129	-49581	-44541
4602 Vuokrat hankkeet			-560	-1113		-1673	-4060
4609 Muut kustannukset hankkeet		-3896	-16589	-7995	-5353	-33833	-32695
4610 Flat Rate	-96	-15068	-23074	-16685	-11485	-66408	-65110
Muut kulut	-96	-32060	-50168	-42206	-26966		
Hankkeet kulut	-494	-94843	-146310	-111728	-74819	-428195	-417700

Kirjanpidon hoitaa Sanna Karvonen Tilitoimisto Timasta.

Hankkeelle haettiin maksatusta:

- Seurantajakso 1 saatiin maksatus ajalle 1.11.19-30.5.20 täysimääräisenä eli 35 877,56 euroa.
- Seurantajakso 2 maksatusta saatiin ajalle 30.6.20-30.11.20, ja se saatiin täysimääräisenä 48 545,87 euroa.
- Seurantajakson 3 maksatusta saatiin 1.12.20-31.5.21 ja se saatiin täysimääräisenä 56 614,23 euroa.
- Seurantajakso 4 maksatusta saatiin ajalta 1.6.21-31.12.21 ja se saatiin täysimääräisenä 100 608,55 euroa. Maksuhakemukselle on lisätty 4.4.2022 Elyssä teknisellä lisätietopyynnöllä hakijan luvalla rahoituspuolelle tulot 897,50 euroa, joka aiheutui hankkeiden välisestä yhteistyöstä..
- Seurantajakso 5 maksatusta saatiin ajalta 1.1.22-31.5.22 ja se saatiin täysimääräisenä 48 084,29 euroa.

- Seurantajaksolle 6 maksatusta saatiin ajalta 1.6.22-31.12.22 63 449,05 euroa ja se saatiin täysimääräisenä.
- Seurantajaksolle 7 haetaan maksatusta ajalle 1.1.-31.5.23. 46 824,31 euroa, ja se saatiin täysimääräisenä.
- Loppumaksua haetaan hankkeen loputtua.

Maksatuksessa tuloina näkyy eri hankkeiden osuus tapahtumakuluista, jotka on tassattu hankkeiden kesken mm. Virma-hankkeen kanssa tehty kulujentasaus (897,50 e).

f. raportointi ja seuranta (toteutuneet toimenpiteet)

Vuosiraportti

Vuosiraportti on toimitettu rahoittajan vaatimalla tavalla tammikuun loppuun mennessä edellisen vuoden tilanteesta Hyrrään. Ilmoitetut tiedot alla olevissa laatikoissa:

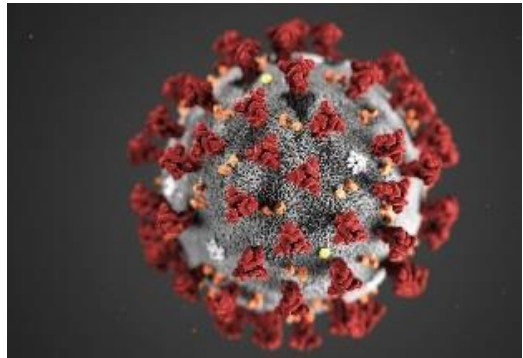
Raportointi-jakso	Miehet, h, yli 29	Naiset, h, yli 29	Naiset, h, alle 29 v	HTV yht	HTV, M, yli 29 v	HTV, N, yli 29	HTV, N, alle 29
1.11.-31.12.2019	2	11		0,00			
1.1.20-31.12.20	64	2196		1,19	0,03	1,16	
1.1.21-31.12.21	80,5	2190,5	1588	2,03	0,04	1,15	0,84
1.1.22-31.12.22	83	1965	64	1,11	0,04	1,04	0,03
1.1.23-31.7.23	36	1141	24	0,63	0,02	0,60	0,01

Yhteistyötoimenpiteen yhteistyökumppanit: Luoteis-Savon maaseutupalvelut, Sydän-Savon maaseutupalvelut, Ylä-Savon maaseutupalvelut, Rantasalmen maaseutupalvelut sekä Luke, Maaninka/Kuopio. Yhteistyösopimuksen allekirjoittaneet tahot ovat toimineet aidosti yhteisen tavoitteen eteenpäinviemiseksi.

Lisäksi hanke on vaikuttanut Nilsia tuottajatorin syntymiseen sekä jakanut hyviä käytäntöjä koulutuksissa.

Seurantajaksolla 1 (1.11.19-30.5.20) toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset:

- Korona-viruksen aiheuttamat erityistoimenpiteet korostuivat seurantajaksolla ja se aiheutti aiotuissa ja toteutuneissa toimenpiteissä muutosta.
- Viljelijäkentässä Valion ilmoitus tuotantosopimusten ottamisesta käyttöön aiheutti kentällä/aiheuttaa kentällä pysähtyneisyyttä.
- Yhä syvenevä vasikkapula nautapuolella aiheuttaa jatkossa haasteita.
- Pankkien kiristynyt lainoitus ajaa /on ajanut tiloja ahtaalle.
- Tilat miettivät miten saisivat lisättyä kannattavuutta.

Seurantajaksolla 2. (1.6.20-30.11.20) toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset:

- Koronan toinen aalto on päällä
- Viljelijäkentässä Valion ilmoitus tuotantosopimusten ottamisesta käyttöön aiheuttaa tiloilla pysähtyneisyyttä. Tiloilla tarvitaan strategista muutosta.
- Yhä syvenevä vasikkapula nautapuolella aiheuttaa jatkossa haasteita.
- Pankkien kiristynyt lainoitus ajaa /on ajanut tiloja ahtaalle.
- Jaksamisongelmat jatkuvat.
- Tilat miettivät miten saisivat lisättyä kannattavuutta.
- Ruokamarkkinat murroksessa halpuutus-kampanjoiden vuoksi

Talous 04.11.2019
Kimmo Lundén ja Eija Mansikkamäki

Halpuuttaminen syvensi juopaa S-ryhmän ja viljelijöiden välillä.
"Hintakilpailukykyä haemme jatkossakin, se ei katoa minnekään",
vakuuttaa SOK:n pääjohtaja Taavi Heikkilä.

- Eu paketti tullut ja osin tulossa sekä Pohjois-Savoon päivitetään kasvusuunnitelmaa, suurin kysymys on, miten saadaan pilotteja aikaiseksi
- P-S:n maaseutuohjelman laatiminen jatkuu, sinne tarvitaan ajankohtaista tietoa viljelijöiden aikeista ja investoinneista
- Muuttoliikettä maallepäin on ilmassa. Muualta tulleet ostaneet pieniä maatiloja Pohjois-Savosta (laittaa esim. lampaita). Voisiko löytyä aktiivituloille jatkajia tätä kautta?
- Nuoret pohtivat, mitä tulevaisuudessa kannattaa tuottaa, erikoistumista elintarviketuotantoa, kasvinviljelyä
- Aloittamisavustusta haettu 9 kpl alkuvuonna, miten voidaan tukea
- Tie- ja tietoliikenne yhteydet eivät toimi
- Ilmastotyön vastavoimat vaativat huomiota

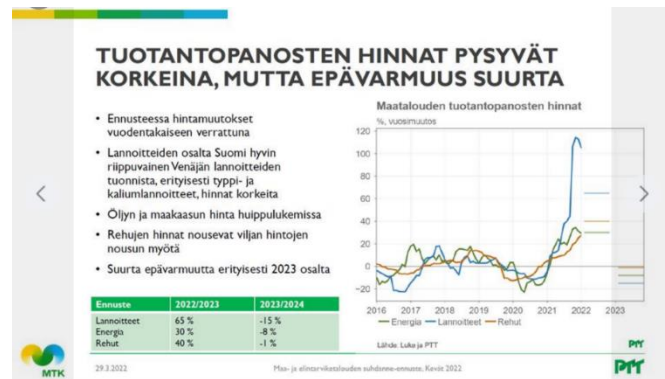
Seurantajaksolla 3 (1.12.21-31.5.21) toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset:

- Korona "II-III" aalto
- Kausityövoiman saaminen
- Aloittamisavustusten ja omistajanvaihdosten vähyys jatkuu
- Tilojen strategiset suunnitelmat, kannattavuuden parantaminen, keinot
- Pitäisi saada kannattavuuden lisäystä, erikoistuminen vaihtoehtona
- Maito ja lihapuolen investoinnit jumissa
- Eläinten hyvinvointitoimenpiteet eivät toimi
- Vasikkapula jatkuu
- Biokaasuinvestoinnit lähdössä etenemään P-S:ssa
- Pohjois-Savon maaseutuohjelma/CAP suunnitelma/elvytys
- Rahoitushaasteet, jaksaminen, lomitusongelmat
- Maalle muuttoliike => myös pienempien tilojen on mahdollisuus erikoistua
- Tie- ja dataliikenteen kunto ja laatu/saatavuus on huono
- Ilmastoasiat

Seurantajaksolla 4 (1.6.21-31.12.22) toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, jotka jatkuvat myös 2022 puolelle

- Korona aalto 3-xx. meneillään
- Verkostoituminen jäänyt Koronan aikaan pois, erityisesti viljelijöillä
- Uhkakuvat talvella 2022 peittävät kaiken alleen
- Ilmastokeskusteluun otettava positiivinen asenne; hyvä viljely, talous- ja ilmastönäkökulma, biokaasua ei oteta varteenotettavana vaihtoehtona polttomoottorinsa takia ilmastoasioissa
- Säiden ääri-ilmiöt puhuttavat => varautuminen
- Markkinat => markkinavakaudessa jyrkkä käänne ja hinnat heiluvat ja tuotantopöytä hinnat nousivat ja ovat pysyneet korkealla
 - o talousvaikeudet jatkuvat ja lisääntyvät + jaksamisongelmat
 - o rahoituksen saaminen haasteellista
 - o karjatiloiissa lopettajia on paljon, pellot eivät kuitenkaan tule aktiivituloille
- Tilallisten talousvaikeudet korostuvat (erityisesti tuotantoa kehittävät tilat)
- Mietitään mitä ja miten kannattaa viljellä, näennäisviljely, energiakasvit ..., monimuotoisuus tilarakenteessa lisääntyy
- CAP 27 säädökset, tuoko vakautta, tulevaisuuskeskustelua odotetaan, mitä aiheuttaa tilatasolle
- Sopimustuotannon vahvistaminen
 - o Sopimustuotanto puhuttaa edelleen; milloin ja kenelle aukeaa lisälitrat maitopuolella
 - o Biokaasulaitoksen valmistelu (mm. Riikinnevalle) ja raaka-aineen keräyksen valmistelu
- Investointien kulurakenne, kuka investoi jatkossa => miten tuotanto pidetään yllä, maito ja liha "jäissä", marjapuolelle on ollut investointeja, sianlihantuotanto loppunee jollain aikavälillä alueelta
- Nautatilallisille asettaa haasteita uusi eläinpalkkiouudistus, nautarekisteriuudistus sekä vasikkapula
- Järvi-Suomi brändi eteenpäinvietävänä
- Luomuasetukset ovat muuttumassa vuoden 2022 alusta

- Eläinten hyvinvointikorvaus muuttui vuoden 2022 alusta
- Ennakointia pitää tehdä kaikissa toimenpiteissä
- Näennäisviljely näkyy valvonnassa, monitorointi lisäänee sanktioita

- Tilojen välinen yhteistyön lisääminen isojen tilojen ympärillä

Seurantajaksolla 5 (1.1.22-31.6.22) toimintaympäristössä tapahtuneet ja tapahtuvat muutokset:

- Tuotteiden hinnankorotus epävarmaa
- Kustannukset: kohonneet tuotantopanosten kustannukset, korkojen nousu todellista, rahoituksen kiristyminen, lannoitteiden saatavuus ja hinta kesälle 2023
- Huoltovarmuus haastaa tilat eri tavalla: lannoitteet, varaosien, komponenttien ja raaka-aineiden saatavuus, pesuaineet (niukkuus ja viivästys), energian ja viljan ja valkuaisen saatavuus
- Investoinnit jäissä, biokaasua lukuunottamatta
- Kyperturvallisuus
- Muuttuvat toimintatavat tiloilla:
 - o Strateginen suunnittelu puuttuu ja johtaminen ontuu
 - o Näköalattomuus? Rahattomuus
 - o Viljelyvastuut muuttuneet esim. murskeviljan osalta
 - o Sopimustilat lopettavat
 - o Jalostavan teollisuuden ahdinko
 - o ”Höpöheinä” ala nousee
 - o Näennäisviljely
 - o Sähköiseen ympäristöön siirtyminen
 - o Uusi CAP, tukipolitiikka ja sen tuomat muutokset (Vihertäminen, biokaasu, ilmastoasia)
 - o Työvoimapula (kausityövoimaa esim. kasvitilallisista)

- Peltovarannon siirtyminen pois viljelijöiden omistuksesta; peltomaita siirtyy sijoittajille ja vuokraavat ne eteenpäin tai ”pienet tilat” metsäyhtiölle
- Uusien verkostojen hyödyntäminen (ÄlyAgri, AgriHub, jne..)
- Luomuhintasuhteet ja luomun kiristyvät ehdot
- Tilojen yrittäjyyden monimuotoisuus ja siihen reagoiminen
 - o Maatalouden rakennemuutos kiihtyy entisestään, luopujia paljon
 - o Uudenlainen ryhmä omistajanvaihdoksiin (35-45-vuotiaiden joukossa omistajanvaihdoksista metsä pääosissa, pienellä osalla kasvinviljely)
 - o Monipaikkaisuus, monialaiset maatilat
- Onko asiantuntijoilla riittävää osaamista tässä ajassa?
- Laari.info:n koulutuskalenteri- ja materiaalipankin uudistuminen

Seurantajaksolla 6 (1.6-31.12.22) toimintaympäristössä tapahtuneet ja tapahtuvat muutokset:

Ohjausryhmän kokous 1.6.22

- Tuotteiden hinnankkehitys epävarmaa
- Kustannukset: kohonneet tuotantopanosten kustannukset, korkojen nousu todellista, rahoituksen kiristyminen, lannoitteiden saatavuus ja hinta kesälle 2023
- Huoltovarmuus haastaa tilat eri tavalla: lannoitteet, varaosien, komponenttien ja raaka-aineiden saatavuus, pesuaineet (niukkuus ja viivästys), energian ja viljan ja valkuaisen saatavuus
- Investoinnit jäissä, biokaasua lukuunottamatta
- Kyberturvallisuus
- Muuttuvat toimintatavat tiloilla:
 - Strateginen suunnittelu puuttuu ja johtaminen ontuu
 - Näköalattomuus? Rahattomuus
 - Viljelyvastuut muuttuneet esim. murskeviljan osalta
 - Sopimustilat lopettavat
 - Jalostavan teollisuuden ahdinko
 - ”Höpöheinä” ala nousee
 - Näennäisviljely
 - Sähköiseen ympäristöön siirtyminen

- Uusi CAP, tukipolitiikka ja sen tuomat muutokset (Vihertäminen, biokaasu, ilmastoasia)
- Työvoimapula (kausityövoimaa esim. kasvitilallisista)
- Peltovarannon siirtyminen pois viljelijöiden omistuksesta; peltomaita siirtyy sijoittajille ja vuokraavat ne eteenpäin tai ”pienet tilat” metsäyhtiölle
- Uusien verkostojen hyödyntäminen (ÄlyAgri, AgriHub, jne..)
- Luomuhintasuhteet ja luomun kiristyvät ehdot
- Tilojen yrittäjyyden monimuotoisuus ja siihen reagoiminen
 - Maatalouden rakennemuutos kiihtyy entisestään, luopujia paljon
 - Uudenlainen ryhmä omistajanvaihdoksiin (35-45-vuotiaiden joukossa omistajanvaihdoksista metsä pääosissa, pienellä osalla kasvinviljely)
 - Monipaikkaisuus, monialaiset maatilat
- Onko asiantuntijoilla riittävää osaamista tässä ajassa?
- Laari.info uudistuu

Ohjausryhmän päätös 1.6.22: Ohjausryhmä totesi tilanteen ja painotti uusien viljelykasvien lisäämistä, ”höpönurmien” saamista aktiivituotantoon.

Ohjausryhmän kokous 16.11.22

- Tilalliset/ asiantuntijat tarvitsevat vielä enemmän lisätietoa toimintaympäristöstä ja toimijoista, markkinoista => tarvitaan tukea päätöksen tekoon
- Tuotteiden hinnank kehitys epävarmaa
- Kustannukset: kohonneet tuotantopanosten kustannukset, korkojen nousu todellista, rahoituksen kiristyminen, lannoitteiden saatavuus ja hinta kesälle 2023
- Maatilojen strategia- ja talousjohtamista tarvitaan enemmän
- Investoinnit energiainvestointeja ja pienempiä peruskorjauksia ja laiteinvestointeja=> milloin lähtee isot investoinnit
- Tukien maksuaikataulujen muutos => vaikutus maksuvalmiuteen
- Työvoimakysymys haastaa (lomitus, marja- ja kotieläintilat, isot kasvitilat)
- Kansainvälistyminen ja vientiosaaminen ohutta toimijoiden keskuudessa (matkailu, erikoisosaaminen)
- Huoltovarmuus (esim. varaosat, lannoitteet, vilja- ja valkuaiskasveista niukkuutta ensi keväänä)

- Tukien merkitys alenee tilatasolla esim. tehokkaat maitotilat
- Kyberturvallisuus
- Ennallistaminen
- CAP 27 muutokset, ehdot ja sähköinen hakeminen ja vuoropuhelun lisääntyminen
- EU-avustajien tilanne
- Jatkossa viljelysuunnittelu osana Neuvoa
- Tilojen yrittäjyyden monimuotoisuus ja siihen reagoiminen
- Luomumaidontuotannosta siirrytään tavanomaiseen tuotantoon (20-30%)
- Uusien verkostojen hyödyntäminen (ÄlyAgri, AgriHub, laari.info jne..)

Ohjausryhmä täydensi listaa mm. lihatilojen surkealla investointikyvykkyydellä. Ehk:n tiukat määräykset vähentävät eläinten määrää tiloilla. Tiloilta puuttuu yritysjohtaminen. Nuoret opiskelijat näkevät tiloilla hädän ja ovat neuvottomia miten voisivat auttaa.

Toteutunut toiminta seurantajaksoittain:

1. Yhteistyön tiivistäminen toimijoiden kesken.

Kyselykartta

Seurantajakso 1. Rakennetaan yhteistyötahoille ennakoiva kyselykartta, joka auttaa hahmottamaan eri vaihtoehtopolkuja yrittäjille. Kyselykartan laatiminen on jäänyt seurantajaksolla suunnittelutasolle ja sen toteuttamiseksi tarvitaan asiantuntija-apua sekä malleja muualta.

SEGMENTIT ALASEGMENTEIN (siirtyy automaattisesti) Ei voi muokata saraketta A			
TUOTANTOSUUNTA	SUURIMMAT HAASTEET SEGMENTEIN/ Isoimmat ratkaistavat asiat (pelot ja toiveet)	Ratkaisut/palvelut, joita tarjotaan	
* kotieläintilat	kannattavuus pelko tulevasta yrityksen ja itsensä johtaminen jaksaminen vasikkapula sopimustuotannon rajoitteet	kannustaa käyttämään neuvontaa ja asiantuntijapalveluita uuden tekniikan hyödyntäminen tiedon hankintaa, tiedon jalkautus, verkostoituminen vertaistuen hakeminen ja siihen kannustaminen asiantuntijapalvelut (esim. lean asiantuntijat) ja mukaan hankkeisiin väliä viljelijästä verkosto, TTH, oma asenne, lomitus (maksullinen lomapäivien lisäksi)	(yleistä) YRITYKSEN ELINKAARI A) ON OLLUT PITKÄÄN YRITTÄJÄNÄ, MUTTA EI OLE VIELÄ ELÄKÖITYMÄSSÄ * jatkaa normaalisti entisellään * suunnittelee luopumista maataloustuotannosta kokonaan tai osittain * suunnittelee lisätoimeentuloa tilalle entisten toimintojen lisäksi B) UUDET MAANOMISTAJAT/YRITTÄJÄT * aikoo jatkajaksi maatilayritykseen * jatkaa tuotantoa vaihteittaisen omistajanvaihdoksen kautta (yhtymä) * maanomistaja, jolla ei muuta yhteyttä maaseutuun, vuokraa pellot, ei halua yrittäjäksi * aikoo yrittäjäksi, ostaneet tilan maatalouden
* marja ja puutarhakasvit ja muut erikoiskasvit	työvoiman saatavuus työskentelyolosuhteet jaksaminen johtaminen/henkilöstöhallinta	ajoloissa liikenteessä, verkostoituminen vierailut toisissa yrityksissä väliä viljelijästä verkosto, organisoinnin/johtamisen opettelu asiantuntijalle ohjaus (Te-palvelut, vuokranvälitysfirmat, hankkeet jne)	

Hankkeessa on toteutettu selvitys toimijoille maatilojen menestystekijöistä, ja jossa, selvitettiin miten ja missä asiantuntijoiden tulisi lisätä yhteistyötä tai toimintatapaa. Raporttia käytetään hyväksi jatkosuunnitelmien tekemiseen. Selvitettiin omistajanvaihdosten tilanne ja ajatukset määrästä. Omistajanvaihdosten määrä tulee pysymään suunnitteen samana myös jatkossa eli noin 70-100 kpl/vuosi, joista suurin osa toteutuu ilman aloittamisavustusta (tilanne kartoitettu ennen Valion ilmoitusta tuotantorajoitteista). Jatkossa sama määrä tiloja saa aloittamisavustusta kuin nykyisinkin.

Seurantajakso 2. Kyselykartta -luonnos on laadittu ja se on käynyt kommentointikierroksella maaseutupalveluyksiköissä. Kyselykartta on indikaattoreita vaille valmis toteutukseen ja pilotointiin.

Seurantajakso 3. Kyselykartta on pilotointivaiheessa maaseutupalveluyksiköissä. Kyselykartan indikaattoreiksi valikoitui tilastoista kerättävät indikaattorit.

Kyselykarttaa voi käyttää hyväkseen mm. työntekijöiden perehdyttämisessä.

Seurantajakso 4. Kyselykartta on pilotointivaiheessa. Kyselykarttaa on käytetty hyväksi mm. toimenpiteitä mietittäessä itsekullekin kohderyhmälle. [Kyselykartta](#).

Seurantajakso 5. Kyselykartta on pilotointivaiheessa. Kyselykarttaa on käytetty hyväksi mm. toimenpiteitä mietittäessä itsekullekin kohderyhmälle ja sen avulla on perehdytetty työntekijöitä.

Seurantajakso 6. Kyselykartta on pilotointivaiheessa. Kyselykarttaa ollaan käytetty taustalla toimenpiteitä mietittäessä. Kyselykarttamallia ollaan markkinoitu mm. Pohjois-Karjalaan.

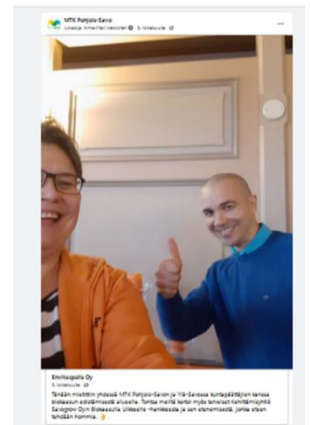
Seurantajakso 7. Kyselykarttaa käytetään ajatuksen laajentajana. Kyselykartan pääasiallinen tavoite toimia keskusteluissa ohjaajana ei toiminut halutulla tavalla, koska toimintaympäristössä tulleet muutokset (mm. korona), muutti toimintatapoja ja kasvokkain tapahtuvia kohtaamisia ei tapahtunut toivotulla tavalla.

Kyselykarttaa esiteltiin mm. maaseutupalveluiden henkilöstölle sen käyttöönottomiseksi, mutta sen alkuperäisessä ajatuksessa se ei lähtenyt päivittäiseksi työvälineeksi. Kuitenkin se toimii ajatusten suuntaajana kehittämistyössä. Kyselykarttaa tullaan käyttämään hyväksi muussa kehittämistyössä ja tulee auttamaan toimijoita.

2. Järjestetään maatalouden toimijoille yhteisiä tilaisuuksia, joissa käsitellään yhteistyötä ja tiedonhankintaa. Organisaatioiden hyvät käytännöt kartoitetaan ja jaetaan. Malli testataan maaseutupalveluissa.

Seurantajaksolla 1-7:

- Maatalouden toimijat ovat voineet osallistua ”yleisiin” tai viljelijöiden kanssa yhteisiin tilaisuuksiin.
- Projektiryhmä toteutti 29.9.-1.10.20 opintomatkan Seinäjoelle, josta tuliaisina oli ideoita tilaisuuksiin sekä toimintaan. Matka tiivisti entisestään toimijoiden välistä luottamusta.
- Ns. koronainfoja eli missä mennään maataloudessa – valmiuskartoitustilaisuus toteutettiin 27.11, jotta tiedetään valmistautua koronan toisen aallon vaikutuksiin. Mallia jatkettiin kevään hyvien käytäntöjen pohjalta. Tilaisuuksien pohjalta jokainen toimija on osannut viestiä myös muiden toimijoiden tilanteesta ja mahdollisesti muuttuneesta toimintatavasta viljelijöille. Samalla olemme saaneet tilannekatsauksen asioihin, jota tulee viedä eteenpäin
- Hyviä käytäntöjä ja sidosryhmien välistä tiedonvaihtoa käydään järjestelmällisesti läpi ohjausryhmän kokouksissa, johon varataan runsaasti aikaa. Siinä voi tuoda maatalousyrittäjiä koskevia keskeisiä kehittämiskohteita sekä jakaa hyvän käytännön. Projektiryhmä pohtii jatkotoimenpiteitä kehittämistarpeille ja vie niitä tarvittaessa eteenpäin myös eri tahojen toteuttamaksi. Toimintatapaa on jatkettu kaikilla seurantajaksoilla.
- Järjestettiin sparraustilaisuudet toimijoille biokaasutuotannon edistämiseksi Varkauden seudulla ja Ylä-Savossa. Toimijat ovat voineet osallistua biokaasutilaisuuksiin, joita järjestettiin kaasun tuottajille, käyttäjille ja aluetaloudessa toimiville sekä maatilamittakaavan biokaasulaitoksen investointi tilaisuus asiantuntijoille.

- Pohjois-Savoin ilmastotiekartan laadinnassa mukana oleminen viljelijänäkökulman ylösnostaminen. Työ on jatkunut eri seurantajaksoilla.
- Käyty keskustelua maatilojen päärahoittajapankin ja neuvonnan sekä keskeisten osuuskuntien kanssa maatilojen kehittämisestä ja sen haasteista. Lisäksi syksyllä 2021 kaupan kanssa.
- Oltu mukana keskusteluissa, jotka lähtivät ratkomaan naudanlihan tuotannon lisäämistä ja ovat laajentuneet talousseurantaan.
- Biokaasutuotannon edistäminen edelleen. Valion ja ST1 biokaasulaitosinvestointi on suunnitteilla Kiuruvedelle.
- Emolehmätuotantokoulutus asiantuntijoille 17.8.22

Sidosryhmätilaisuudet järjestettiin kokonaan paikan päällä, kokonaan etänä tai hybridinä.

3. Järjestetään tilaisuuksia viljelijöille

Koko hankkeen ajalla osallistujia oli 8603 (7852 Elylle ilmoitettavia) 137:ssä tilaisuudessa, joissa oli keskimäärin 63 henkilöä per tilaisuus. Tilaisuuksia järjestettiin yhteistyössä eri tahojen kanssa paremman näkyvyyden ja välttääksemme samantapaisien tilaisuuksien järjestämisen. Luvuissa ovat mukana myös sidosryhmätilaisuuksia. Koulutustilaisuuksien materiaalit ja tallenteet ovat löydettävissä www.innostutiedosta.fi sivustolta niiden julkaisuluvan antaneiden osalta.

INNOSTU TIEDOSTA -hankkeen seurantatiedot	Osallistuneet hlöt *, kpl	, joista etänä	Elyn seuranta- tietoihin kirjau- tuvat hlöt (jaettu hankkeiden kes- ken)	Tilaisuuksia, kpl	Keskimäärin hlö/tilaisuus *
Yhteensä vuosi 2019	0	0	0	0	0,0
Yhteensä vuosi 2020	1257	1186	1030	29	43,3
Yhteensä vuosi 2021	1897	1882	1669	39	48,6
Yhteensä vuosi 2022	2355	2028	2080	36	65,5
Yhteensä vuosi 2023	3094	3073	3073	33	93,8
Yhteensä koko hanke	8603	8169	7852	137	63

maksatusjakso: 1.11.19-30.5.20	654	609	648	15	43,6
maksatusjakso: 1.6.20-30.11.20	527	507	311	11	47,9
maksatusjakso: 1.12.20- 30.5.21	1472	1472	1467	26	56,6
maksatusjakso: 1.6.21-31.12.21	492	477	264	15	32,8
maksatusjakso: 1.1.22-31.5.22	888	795	888	18	49,3
maksatusjakso: 1.6.22-31.12.22 *	1513	1233	1192	19	79,6
maksatusjakso: 1.1.23-31.5.23	2903	2882	2882	32	90,7
maksatusjakso: 1.6.23-31.7.23	191	191	191	1	191,1

(*) yleisö/isojen tapahtumien osallistujat kirjautuvat mukaan nollana, joten osallistujien keskiarvomäärä on esitettyä isompi

* maksatusjaksolla 1.6.22-31.12.23 luku täsmentyi lopullisen osallistujamäärän tarkistuksen jälkeen.

Taulukko 1. Osallistujat Innostu tiedosta tilaisuuksiin koko hankkeen aikana

Seurantajakso 1 (1.11.19-30.5.20)

Kevään 2020 suunnitellut koulutukset jouduttiin käytännössä kaikki perumaan ja suunnittelemaan uudelleen sähköisten välineiden kautta toteutettavaksi.

Järjestettiin 15 kappaletta tilaisuuksia eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Tilaisuuksiin osallistui 654 henkilöä. Tilaisuuksia järjestettiin ajankohtaisiin ja tukiasioihin sekä sopimusasioihin liittyen. Asiantuntijoiden (EU-avustajat, virkamiehet, asiantuntija) päivässä käytiin läpi hiililaskureita, kannattavuuden parantamiseen liittyivät mm. sopimusten tekeminen vilja- ja öljykasvikaupassa sekä tukitilaisuudet. Sopimuspäivissä käytiin läpi peltojen omistajuuteen ja vuokraukseen liittyviä asioita.

Tietotekniikan hallintaan ja käyttöön liittyviä koulutuksia on järjestänyt keväällä marjaosaamiskeskuksen- ja Yrittäjien YOM-hankkeet. Niitä koulutuksia on pyritty markkinoimaan myös maatalousyrittäjille. Omasta toiminnasta viestimiseen suunniteltiin yhteistyössä YOM-hankkeen kanssa edustavat valokuvat -koulutus keväälle 2020, joka siirrettiin syksyyn 2020.

On tehty tiivistä yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa ja pyritään myös kokoamaan hankkeiden toimijat yhteen ja järjestämään paremmilla resursseilla ja laajemmalla yhteistyöllä kiinnostavampia tilaisuuksia.

Koronasta johtuen avoimia ovia tai navetan avajaisia ei ole alueella ollut.

Seurantajakso 2 (1.6.20-30.11.20)

Seurantajaksolla tilaisuuksiin osallistui 527 henkilöä (taulukko 1, liite 1), joista hankkeen seurantatietoihin kirjataan 311 henkilöä, jotta yhteistyössä järjestettyjen tilaisuuksien osallistujamäärät eivät tuplaannu. Tilaisuuksia järjestettiin 11 kappaletta.

Nurmeen tuotantoon liittyviä tilaisuuksia järjestettiin kolme. Luken Nurmi-päivä, joka olisi alun alkaen järjestetty Halolassa isona nurmi-tilaisuutena. VarmaNurmen osalta Vilma hoiti yhdessä Luken kanssa käytännön toteutusta.

Kaksi pellonpientareelta kuvattua tilaisuutta oli aiheeltaan laitumen hoitoon ja nurmen talvehtimiseen. Laitumiin liittyvässä tilaisuudessa testattiin usean hankkeen kanssa live-toteutusta zoomin kautta. Lisäksi harjoittelimme laitumen talvehtimisitilaisuudessa FB-livevideon toteuttamista liikkuvalla kuvalla ja uusilla välineillä. Tilaisuudet onnistuivat sinällään, kuvaustekniikkaa joutuu harjoittelemaan sekä livetilaisuudessa laitteet

eivät pelanneet yhteen ja jouduimme lähettämään FB-tilaisuuden uudelleen äänen kanssa. Nurmen talvehtimiseen liittyvää infoa toivottiin viljelijöiden puolelta.

Tietotekniikan hallintaan ja käyttöön liittyviä koulutuksia on järjestänyt mm. Yrittäjien YOM-hanke. Niitä koulutuksia on pyritty markkinoimaan myös maatalousyrittäjille. Omasta toiminnasta viestimiseen suunniteltiin yhteistyössä YOM-hankkeen kanssa edustavat valokuvat-koulutus. Tilaisuus ei toteutunut.

Ohjausryhmän ohjeistuksen mukaan järjestimme muutoksen hallintaan liittyviä tilaisuuksia. Aloitimme ennakkoinnilla, miltä ala näyttää viljelijöiden itsensä näkemänä (Kantarin tulokset), miltä sen nuoret näkevät ja mitä pitäisi tehdä ja miten. Tilaisuudet jatkuivat segmentoidusti kehittäville tiloille järjestettävällä strategisella suunnittelulla, jossa käytiin ns. kehittävien tilojen asiaa tai tilan ylösajaminen muutostilanteessa. Tuotannosuunnanmuuttajille tai tilan toimintojen alasajajille oli tietoa sen vaikutuksista sekä vinkkejä kuinka tulee toimia, että alasajaminen on järkevää. Tilaisuuksia järjestettiin yhteistyössä Välitä viljelijästä verkoston ja Savonian kanssa ja erityisesti tilan alasajamistilaisuutta on toivottu sidosryhmien toiveesta jo useita vuosia. Monipuolistamisella menestystä pyrki kertomaan vaihtoehtoja tilojen toiminnan monipuolistamiseen. Maatilojen menestystekijät selvityksen tuloksia kerrottiin tilaisuuksissa sekä hyviä käytänteitä. Tilaisuudet saivat hyvää (spontaaniakin) palautetta niin viljelijöiltä kuin sidosryhmiltäkin. Tilaisuudet tavoittivat hyvin kuulijoita. Viljelijätilaisuudet järjestettiin kokonaan etänä.

Mitä kannattaa tehdä/viljellä? - tilaisuuksia on suunniteltu yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Asiantuntijoille keväällä toteutetun haastattelututkimuksen tuloksia pohjoissavolaisten tilojen menestystekijöistä on kerrottu tiloille eri koulutustilaisuuksissa. Talven aiheena oli muutokseen varautuminen; muutosta tulee mm. tilan alas- tai ylösajamisessa, suunnittelussa sekä tilan toiminnan laajentamisessa.

Seurantajaksolla 2 oli kahden navetan avajaiset Tuusniemellä sekä Rautalammilla, joissa hanke oli mukana. Koronarajoitteista johtuen tilaisuuksissa ei ollut mukana valtavasti viljelijöitä.

On tehty tiivistä edelleen yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa ja pyritään myös koostamaan hankkeiden toimijat yhteen ja järjestämään paremmilla resursseilla ja laajemmalla yhteistyöllä kiinnostavampia tilaisuuksia.

Seurantajakso 3 (1.12.20- 30.5.21)

Maidon sopimushinnoittelun vaikutukset – yhteistyötilaisuudessa tavoitteena oli kertoa maatalousviranomaisille miten se toimii tiloilla ja tutustuttaa Välitä viljelijästä verkoston jäsenet vetäjään.

Tilusjärjestelyihin liittyviä tilaisuuksia ja selvitystä toteutettiin alueella. Toinen tilaisuus jouduttiin perumaan vähäisen ennakoilmoittautuneiden vuoksi.

Maatilojen toimintojen monimuotoistumista on tuettu usealla tilaisuudella mm. ideasta tuotteeksi-tilaisuudella, jolla pyritään auttamaan ideavaiheessa olevia kehittämiskohteita. Leaderin mahdollisuudet maatalousyrittäjille-tilaisuus toi esille Leaderin rahoitusmahdollisuudet.

Tuottajatorin perustamiseen liittyen pidettiin tilaisuus sekä palkattiin harjoittelija selvittämään asiaa. Markkinointiin Savonian järjestämiä tilaisuuksia lähiruokamyymälän asiakaskokemuksiin liittyen.

Pidettiin tukitilaisuudet yhteistyössä maaseutuviranomaisten ja Elyn valvontapuolen kanssa.

Biokaasutilaisuuksia järjestettiin yhdessä toimijoiden kanssa edistääksemme biokaasutietouden lisäämiseksi.

Peltojen omistus ja vuokraus tilaisuudessa lisättiin ymmärrystä petojen vuokraajien ja vuokranantajien kesken.

Mitä kannattaa viljellä/tehdä tilaisuuksia jatkettiin suunnitelman mukaisesti tilojen kannattavuuden parantamiseksi.

Tilastotietojen hankkiminen (vuodelta 2020, viljelijöiden ikäjakauma, kuntakohtaiset tiedot eläintila-kasvivilat) tukee hankkeen toimintojen suunnittelua

Suunniteltu tulevan syksyn ja talven koulutuksia ja toimintaa. Tilaisuuksia pyritään järjestämään niin ettei tule päällekkäisyyksiä muiden hankkeiden kanssa.

Seurantajakso 4. (1.6.21-31.12.21)

Järjestetty energian tuotantoon liittyviä viljelijätilaisuuksia: Biokaasulaitosinvestointi maatilalla, yhteistyö Luken/Savonian kanssa sekä yleinen maatilojen energiatehokkuuteen liittyvä tilaisuus sekä aurinkoenergian kannattavuus, yhteistyössä Savonia, Maatila 2030-hankkeen kanssa. Tavoitteena on ollut lisätä energiatietoisuutta ja kannustaa energiaomavaraisuuteen.

Hanke on ollut mukana biokaasuinfoissa, jotka järjestettiin yhteistyössä Biokaasulla liikkeelle hankkeen kanssa (SavoGrow). Hanke osti osin maatilojen näkökulmaan esittelyn Envitecpolisilta.

Maatalousmuovin kustannustehokkaaseen kierrättämiseen liittyvä tilaisuus järjestettiin muovinkeräyspilotin loppuksi yhteistyössä Savonia/Maatila 2030 hankkeen kanssa. Maatila muovia tulee karjatiloilta tonneja ja sen kierrätykseen saaminen on ensiarvoisen tärkeää niin luonnon kuin kukkaronkin kannalta. Muovi maatiloilla on ongelma, joka pitää pystyä ratkaisemaan. Erityisesti Maaseutuilmassa esiteltiin maatalousmuoviasiaa.

Tehot irti nurmesta -tilaisuus oli usean toimijan ja hankkeen yhteisponnistus kesäkuun alussa. Tilaisuus onnistui hyvin, vaikkakin pahin skenaario toteutui ja säilörehun korjuuajankohta sattui juuri tilaisuuden aikaan. Tallenteita on kuitenkin katsottu jälkikäteen.

Millä ratkaisulla tai pelimerkeillä tulevaisuuteen (5 eri tilaisuutta, 1-3. strateginen suunnittelu, 4. brändäys osana markkinointi ja 5. käyttämättömät rahoitusmahdollisuudet). Tilaisuudet järjestettiin yhdessä Virma- ja Tie menestykseen hankkeiden kanssa. Tiloilla ennakoitua ja tulevaisuuden suunnittelua tulisi tehdä osana normaalia yrityksen kehittämistä, ProAgria ohjeisti kuinka asian saa eteenpäin heidän konseptillaan. Tilaisuuksissa pääsi myös muut asiantuntijayritykset kuten Wikli ja Maatili esitellä toimintaansa. Tavoitteena oli ennakkoinnin lisääminen sekä Neuvo 2020 palvelun esittely. Maatilojen toiminnan laajetessa erityisesti tuotteiden tai palveluiden myyntiin oman maatilan brändäystä kannattaa tehdä. Into talosta Olli Leppänen piti brändäyksen ABC:n. Käyttämättömät rahoitusmahdollisuudet tilaisuudessa pyrittiin esittelemään mm. pääomasi-joitus-rahoitusta.

Hyvien käytäntöjen ja esimerkkien jakamista on pyritty toteuttamaan viljelijätalouksien yhteydessä.

Peltokasvituotannon mahdollisuudet-sarjan tilaisuuksien valmistelu 2022 keväälle

Seurantajakso 5. (1.1.22-31.5.22)

Seurantajaksolla 5. tilaisuuksiin osallistui 888 henkilöä, joista hankkeen seuranta-tietoihin kirjataan 888 henkilöä, jotta yhteistyössä järjestettyjen tilaisuuksien osallistujamäärät eivät tuplaannu. Tilaisuuksia järjestettiin 18 kappaletta. Lisäksi hanke oli tiedottamassa VarmaNurmi -hankkeen lopputilaisuudessa (Tehot irti nurmesta ja lannasta), jonne kirjautui 159 henkilöä, joista verkossa 129. Osa tilaisuuksista oli suunnattu asiantuntijoille ja sidosryhmille.

Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet -sarja, kannattavuus, markkinat ja viljely keskittyi keväällä 2022 öljyhampuun, herneeseen ja härkäpapuun, avomaanvihanneksiin, erikoiskasvien jatkojalostukseen, gluteenittomiin kasveihin, avomaanvihanneksiin, pölyttäjien hyväksikäyttöön, syysrypsysiin ja esittelemään vaihtoehtona puutarhakasveja.

Tilaisuuden järjestettiin yhteistyössä Savonian kanssa webinaareina.

Ajankohtaiskatsauksella maatalouden kustannuskriisiin ja Ukrainan tilanteen vaikutuksista maatalouteen (W) ja talouden tuumaustuokio - kassa tyhjä, mitä tehdä? (W) halettiin antaa tietoa miten tässä tilanteessa tulisi toimia ja ennakoida.

Marjatilojen työaikakirjanpito käytännössä (W) ja maaseutuelinkeinojen uusi TES ja palkanlaskeminen käytännössä (W) järjestettiin todelliseen viljelijätarpeeseen perustuen. Tilaisuudessa pyrittiin löytämään ratkaisu AVIN tarkastukset kestäväan työaikakirjanpitoon. Työaikakirjauksille ei ole olemassa yhteneväistä pohjaa. Myös työehtosopimusasiat puhuttivat monia.

Tilojen strategisiin valintojen avuksi järjestimme tilaisuuksia mm. luomun ja tavanomaisen tuotannon eroista ja vaatimuksista (Kummalla puolella ruoho on vihreämpää? Luomu vrt tavis W). Kevättalvella näytti, että lannoitteiden hinnat karkasivat käsistä ja luomun suosio nousee. Viljan- ja nurmentuotanto sopimustuotantona tilojen välillä vähentää kuluja ja välikäsiä.

Tätä aukaisimme Tilojen välinen sopimustuotanto, lisalmi, (H)-tilaisuudessa. Se oli ensimmäisiä hybriditilaisuuksia koronan jälkeen.

Energiakulu on valtava kulu tiloilla, on hyvä tietää mikä vaikuttaa sähköenergian hintaan ja miten sitä voi alentaa. Tilaisuus toteutettiin webinaarina yhteistyössä Väreän kanssa.

Tehot Irti nurmesta ja lannasta, nurmitutkimuksen tulosseminaari oli Orvo ja VarmaNurmi) hankkeiden loppuseminaari. Hanke oli mukana markkinoinnissa ja juontamassa tilaisuuden. (H)

Tukitilaisuudet -Kohti uutta kasvukautta 2022- pidettiin Kuopiossa (Hybridi) ja lisalmessa (Live), Pielavesi (live) peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Lisäksi toteutimme nautatilojen tukitilaisuuden yhdessä Savon nautakerhon kanssa Kuopiossa Hybridinä.

Hyvien käytäntöjen ja esimerkkien jakamista on pyritty toteuttamaan viljelijätilai-suuk-sien yhteydessä

Osa tilaisuuksista ei toteutettu suunnitelmista huolimatta: Kaasukahvit (äkillisen louk-kaantumisen vuoksi), erillinen lähi-ruon myymiseen liittyvä tilaisuus (oppaan viivästy-misen vuoksi), keskitetyn biokaasulaitoksen biomassojen sopimustuotanto (aika on otollisempi myöhemmin), hiililaskurit käytännössä (tärkeysjärjestyksessä jäi jalkoihin), maatilan investoinnit (ei otollinen aika kannattavuuskriisin vuoksi), Teatterilla tuntei-siin, muutokseen suhtautuminen- yhteistyötilaisuus eri toimijoiden kanssa (toteutuu eri konseptilla). Matkan Maataloustie-teenpäiville järjestää Maatila 2030 -hanke.

Seurantajakso 6. (1.6.-31.12.22)

Seurantajaksolla 6. tilaisuuksiin osallistui 1481 henkilöä (taulukko 1, liite 1), joista hankkeen seurantatietoihin kirjataan 1160 henkilöä, jotta yhteistyössä järjestettyjen ti-laisuuksien osallistujamäärät eivät tuplaannu. Tilaisuuksia järjestettiin 19 kappaletta, joissa oli keskimäärin lähes 78 hlö/tilaisuus.

Maksatusjakson aluksi pidimme emolehmätuotan-nosta asiantuntijakoulutuksen asiantuntijoille, joka sai erittäin hyvän palautteen. Mukana oli 48 ProAgrarian, Wilkin tai yksityistä asiantuntijaneuvojaa. Selkeästi tällaiselle tilaisuudelle oli tarvetta. Koulu-tuksen tarve tuli esille emo-ryhmän kokouksessa.

Toteutunut toiminta, asiantuntijat

"Hyvää asiaa koko ajan, helpottaa taas kun ollaan emolajien kanssa suunnittelemassa investointeja."

"Erittäin hyvää asiasisältöä, eikä tullut saman toistoa tai päällekkäisyyksiä puheissa. Hyvä laaja katsaus moneen asiaan menemättä liioihin yksityiskohtiin tässä vaiheessa."

"Esille oli paljon hyödyllistä asiaa, varsinkin minulle jolle ala ei ole läheskään niin tuttu kuin mitä lypsykarja. Tästä oli minulle paljon hyötyä :)"

"Hyvät esitykset ja aktiiviset osallistajat"

"Kokonaisuus oli erittäin kattava ja joka puolelta mielittyy"

"Tarpeellista asiaa tiiviissä muodossa!" jne

27.1.2023

Emolehmätuotantokoulutus asiantuntijoille 17.8.22

Huono Huono Huono Huono Huono

AgriFuture -tapahtuma 12.10.2022, Iisalmessa Savonilla yhteistyössä Savonian hankkeiden mm. Maatila 2030, Savo-Farm 4.0 kanssa, Lähitapiola sekä Mela olivat myös vahvasti mukana. Tilaisuudessa oli aamupäivän osio kaikille ja iltapäivälle oli eri huoneissa erilaisia esityksiä sekä messut. Päivän päätteeksi halukkaat pääsivät tutustumaan Pemolle uusittuihin tiloihin ja jatkoimme Raatihuoneella iltatilaisuudella. Tilaisuuden ohjelman rakentamisessa onnistuimme sen verran hyvin, että saimme negatiivista palautetta liian hyvistä pääl-lekkäisistä luennoista ja liian vähäisestä messuiluajasta. Tilaisuus onnistui kuitenkin hyvin ja konseptia kannattaa jatkaa.

AgriFuture
12.10.2022
Iisalmessa

Maatilan johtaminen, jatkuvuus ja yrittäjän hyvinvointi
Savonilla tapahtuu klo 9.30 - 16

Hyvinvoinnin huomiominen muutosjohtamisessa - Heli Backman, Mela
Yrityksen jatkuvuuden turvaaminen - Petri Pitkänen, LähiTapiola
Miten jaksaa muuttuvassa ympäristössä - paneelikeskustelu
CAP27 - asiantuntijaklinikat
Hankkeet ja näytteliasettajat - messut

Katso koko päivän monipuolinen ohjelma osoitteesta: <https://maatila2030.savonia.fi/> ja ilmoittaudu mukaan!

Savonia SavoFarm MAAILTA 2030
Mela LÄHITAPIOLA MTK
EU:n tuella
EU:n tuella
EU:n tuella

Virkisty metsästä ja pellostä naisten luontoilta (Kiuruvesi, Nilsia, Leppävirta ja Kuopo) toteutettiin yhteistyössä metsäkeskuksen Laatuloikka luonnonhoitoon Pohjois-Savossa ja Kestävää metsätaloutta muuttavassa ilmastossa -hankkeiden, metsänhoitoyhdistysten sekä Pohjois-Savon Elyn kesken. Tilaisuudet olivat suunnattu pelkästään naismetsänomistajille ja se saikin hyvää palautetta. Luvattu metsäkävely jäi toteutumatta ensimmäisessä tilaisuudessa, ja se kirvoitti antamaan palautetta, mutta muutoin konsepti oli jatkamisen arvoinen.

Tilusjärjestelytilaisuus pidettiin 8.11.22 Kiuruvedellä. Tilusjärjestelyselvitys aloitetaan Kiuruvedellä, ohjausryhmä piti tätä selkeänä onnistumisena, jossa kaikkien työpanos on ollut tärkeää. Taustatyönä maataloustoimistosta oltiin yhteydessä mahdollisiin kiinnostuneisiin ja tehtiin paljon jalkatyötä asian tiimoilta. Kaikille tilallisille lähetettiin kirje tilaisuudesta ja mahdollisuudesta osallistua tilusjärjestelyselvitykseen. Kaiken kaikkiaan toistakymmentä tilalista allekirjoitti selvityksen aloittamisen 8.11.22 Kiuruvedellä.

Suunnittelu samalla sapluunalla ja tilusjärjestely info ja pidetään myös Vieremällä maaliskuussa 2023.

Aina tiistaisin pidetyt biokaasukahvit alkoivat 25.10.22, sarjassa oli 10 osaa. Sarja toteutettiin verkostona FarmGas P-S 2/Luke ja Savonia ja Innostu tiedosta-hankkeiden kanssa.

Sarjan alkutyöstämiseen käytettiin paljon aikaa ja se takasi sisältöjen laadun ja asiantuntijoiden todellisen asiantuntemuksen esille tuomisen. Maatilamittakaavan biokaasuasiat oli palasteltu lyhyisiin tunnin setteihin, jolloin myös asiat oli helpommin omaksettavissa. Tilaisuuksista tehtiin myös tallenteet, joita on katsottu keskimääräistä enemmän. Tilaisuudet saivat alusta alkaen spontaania positiivista palautetta.

Yhteistyö eri tahojen kesken toimi hyvin. Tilaisuuksiin oli ennakkoilmoittautunut yli 200 henkilöä, itsekussakin tilaisuudessa oli keskimäärin 50-70 hengen välillä. Sapluuna, jota kannattaa hyödyntää muissakin laajoissa asioissa.

Maatalouden hiililaskenta käytännössä 1.11.22 tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Ilmastomuutokseen varautuva viljelijä/MTK-Keski-Suomi, ProAgria Keski-Suomi ja Ilmastotekoja Ruohonjuuritasolla, MTK-Satakunta-hankkeiden kanssa. Aihe oli haastava, koska kenttä on sekava. Tilaisuus saavutti yli 120 henkilöä, joista parikymmentä oli Pohjois-Savosta. Tilaisuuden rakenne oli esitellä eri laskureita ja niiden toimivuutta. Testauksen/tilaisuuden aikana löytyikin laskureista useita virheitä C;. Hiilimarkkinoista oli kertomassa SoilFood, joka on kylläkin vetäytynyt hiilimarkkinoilta tilaisuuden jälkeen.

Kotieläintilan ja peltoviljelyn ajankohtaistilaisuudet toteutettiin yhteistyössä Tietolinkki-hankkeen kanssa. Tilaisuudet vetivät kolmelta karja-alueelta porukkaa hyvin. Kotieläintilaisuudessa oli 328 henkilöä ja peltoviljelyosuudessa 164 henkilöä. Tilaisuuksissa käytiin läpi eläinten hyvinvointilakia, tulevia eläintukia ja hyvinvointikorvausta, Cap 27 lyhyesti sekä peltokasvimarkkinoiden näkymiä. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa sujui hyvin ja hanketoimijoiden motivaatio onnistumiseen takasi sitä

Hanketta on esitelty useissa tilaisuuksissa mm. MTK:n sisäisissä tilaisuuksissa, Välitä viljelijästä verkostossa, johtokunnan tapaamisissa yms. Muovinkeräyspilotin tiedon siirtoa MUKI-hankkeelle. Hanketiedotusta toteutettiin mm. maa- ja metsäntamissa Ki-vennavalla teema oli tilusjärjestelyt, joihin teetätimme "lakanan" (ks kuva), elonkorjuujuhlat Kuopiossa 26.7.22, Päivä Maalla tapahtumassa 2-3.9.22, Savonian verkottumispäivässä 22.9.22, Maatalouskonemessulla 14.10.22, maatalouden

ympäristötiedon vaihtopäivillä Tampereella 26-27.10.22, Maatingissa 1.11.22 Projektipäällikkö oli myös kesällä 22 Farmarissa Mikkelissä paneelissa, joka käsitteli tiluskennettä. Osallistui myös Yaran tapahtumaan sekä Luken asiantuntijapäivään.

MTK-POHJOIS-SAVON LIITE MAINIO-LEHTEN 3/2022

AAMUKAHVIT BIOKAASUN YMPÄRILLÄ

BIOKAASU PUNUTTA ja sitä odotetaan merkittäväksi lähi energian tuotantoon. Mikä on biokaasutuotannon nykytilanne, tulevaisuuden näkymät ja sitä ohjaava politiikka? Mitä ovat maapellon kaiken biokaasutuotannon mahdollisuudet?

Näihin kysymyksiin pureudutaan aamukahvissa syksyn ja talven mittaan tiistaina klo 9 - 10 elämyskeskus Kahta. Aamukahvien sarjassa käydään läpi biokaasutuotantoa vaurauttamisen ja mahdollisuuksien haasteita ja uusia mahdollisuuksia.

Biokaasun ympärillä on paljon po-

Kahvella käydään läpi biokaasutuotannon nykytilannesta, biokaasun käyttökäytännöistä, lämpö- ja liikkokäytöstä, maakaasun tuotannosta, biokaasun tuotannon nykytilannesta, biokaasun tuotannon mahdollisuuksista ja uudesta mahdollisuudesta.

Esitelmän kahvit tuodaan tilustaan 25.10. Seuraa ilmoittelu, liite kahvit tippumaan ja tule koululle.

SARINEN ANNA/REKOLA P. J. JA RYÖN PÄÄLÄIN/SAARINEN ANNA/REKOLA P. J.

TARTU TOIMEEN

ELÄMME NOPEASTI MUUTTUVASSA toimintaympäristössä, mikä vaatii suunnitelmallisuutta. Omat yritykset nykytilan tuottaminen ja tavoitteiden kirjaaminen antaa raamin toiminnan muutostarpeisiin.

Suosittelemme pohdittua koko tilan strategiaa ja omaa henkilökuntaa tuottamaan. Käynnistä ottaa hyvissä ajoin yhteyttä toimintansa ja tuotannon suunnitteluun liittyvissä asioissa. Hetimiten valitsemme on lähtökohta.

Selvitetään yhdessä talouden ja tuotannon tämän hetken tilanne ja arvioidaan tulevaisuuden suunnitelmien suhteita. Alla muutamia tärkeitä kysymyksiä, joihin pyritään selvittämään, miten tulevaisuuden suunnitteluun huomioida:

Tavoitteet:

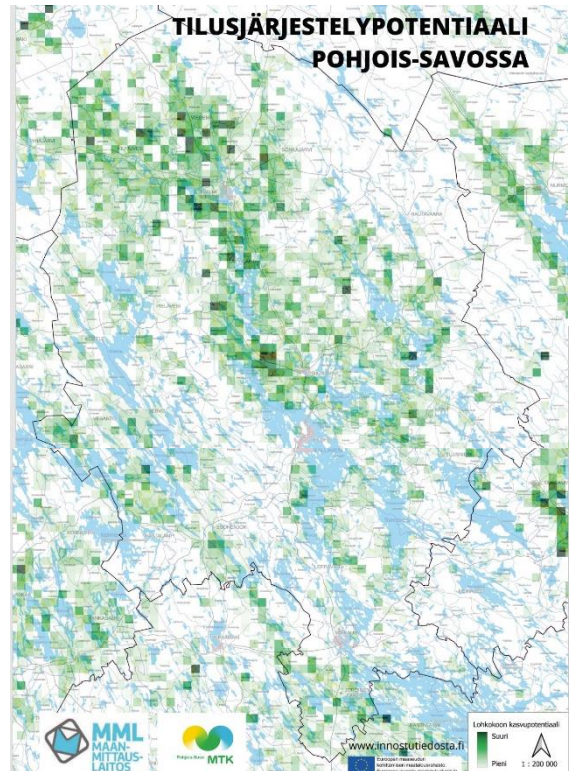
- Selvitä tämän hetken tilanne, tee arvio valitsemista kysymyksistä ja muista eri näkökulmista - tee tarvittavat toimenpiteet ja muutokset hallittuina

• Ole suvaitsevaisia yhteydessä hyvisä ajoin mahdollisista muutostarpeistä ja tee kohteelliset ehdotukset - muista pitää kiinni ja lyhyen aikavälin talouden suunnittelusta ja seuranta.

Tuotanto:

- Tuotannon arvioinnit pohdittua ja karsien näkökulmasta
- Tee tarvittavat muutokset tuotannon hyvisä ajoin
- Ennakoi seuranta kysymyksiä ja tee strategia tuotantoprosessin hallitsemista (määrät, rahasto, kasvut) huomioiden oman biokaasutuotannon tavoitteet ja tarpeet

Omistajamme yhdessä suunnittelussa onna FRANKI PÄÄLÄIN/SAARINEN ANNA/REKOLA P. J.

Seurantajaksot 7. (1.1.-31.5.23)

Seurantajaksolla 7. tilaisuuksiin osallistui 3094 henkilöä (taulukko 1, liite 1). Tilaisuuksia järjestettiin 33 kappaletta.

Seurantajaksolla tilaisuuksissa on käsitelty mm. pellon ja metsän monimuotoisuuden lisäämistä, tilusjärjestelyasioita, kotieläin- ja peltokasvitilojen ajankohtaisasioita, CAP-asioita eri näkökulmista, YLVA-raportointia (jäteraportointi), verotusta, kierrätyslannoitteita sekä eri peltokasvien viljelyä, kannattavuutta ja markkinoita sekä viljelykiertoa.

Kevään CAP-koulutus alkoi tammikuussa eläintukien esittelyllä kyselytunnin muodossa. Pitkin kevättä jatkettiin CAP-aihetta palastelemaan, jossa mukana oli niin ympäristösopimusasiat, investoinnit ja aloitustuet kuin hanketuet maatilojen näkökulmasta. Ison osa-alue kosketti peltotukia, joka palasteltiin 3-4 tunnin asiakokonaisuuksiin. Viljelysuunnittelussa huomioitettavat tukiehdot eriteltynä kotieläin, kasvi- ja puutarhatiloille toimivat konseptina erittäin hyvin, talenteita on katsottu myös hyvin, esim. 31.5.23 mennessä visu kasvitiloilla lähes 850 kertaa. Koulutuksissa oli runsaasti aikaa kysymyksille. Tilaisuudet tallennettiin ja ne ovat katsottavissa myöhemmin. Tukikoulutussetti liittyi kiinteästi kuntien järjestämiin paikallaolotilaisuuksiin, jotka myös keräsivät hyvin kuulijoita.

Kevään CAP27 tilaisuudet Pohjois-Savossa

16.1. klo 10-12 Eläintuet uudistuvat - miten voin valmistautua muutokseen
 24.2. klo 10-13 Ympäristösopimus
 13. klo 10-12 Maatilan aloitustuet ja investointituet, neuvo-korvaus sekä Leaderin tuet
 16.3. klo 17-21 Viljelysuunnittelu kasvinviljelytiloilla
 22.3. klo 10-14 Viljelysuunnittelu puutarha- ja avomaatiloilla
 24.3. klo 10-14 Viljelysuunnittelu karjatiljoilla
 29.3. klo 10-13 Ehdollisuus
 30.3. klo 10-14 Ympäristösopimus ja -korvaus sekä ekojärjestelmä
 4.4. klo 10-14 Luonnonmukaisen tuotanto, -sopimus ja -sitoumus
 5.4. klo 10-15 Tukien hakeminen
 19.4. klo 10-13 Maatilan hyödynnettävissä olevat yritys- ja hanketuet
 26.4. klo 12-15 Lihanaututilojen tukikoulutus
 6.6. klo 18-20 Peltotukien muutosmahdollisuudet ja valvonta

Tukihauun alettua kunta/kuntaparikohtaiset tukitilaisuudet alueittain
 Ohjelmat ja ilmoittautuminen: www.innostutiedosta.fi

Eläkeläis-, Ikäero- ja ympäristökeskus RANTASALMI KIURUVESI MAASEUTU-PAIKALUSET MTK
 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahoitus Eurooppa investoi maaseutualueisiin Sydän-Savon MAASEUTUPALVELU

Verokoulutukset järjestettiin usean maakunnan kanssa yhteistyössä, koska linjoille mahtuu porukkaa. Luennoijana olivat Timo Sipilä MTK:sta ja konsultti, yrittäjä Hannu Vuoriniemi, joka kävi läpi muutokset ja veroilmoituksen tekemisen. Hyvin tarpeellinen koulutus palautteen perusteella.

MAATALOUDEN VEROKOULUTUKSET

ma 30.1.23 klo 18-21
 ti 31.1.23 klo 10-14

Kouluttajina:
 -Verojohtaja Timo Sipilä, MTK
 -Yrittäjä Hannu Vuoriniemi, Vuoriniemi Consulting

Ilmoittaudu tästä

kpedu Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahoitus Eurooppa investoi maaseutualueisiin Eläkeläis-, Ikäero- ja ympäristökeskus ProAgria ProAgria Kaksi Pöytäkirjaa MTK MTK MTK MTK

Nautatilallisille järjestimme ProAgrian kanssa kaksi tilaisuutta toinen oli emolehmätilallisille ja toinen lihanautatiloille. Emowebinaari oli suunnattu aloittaville emolehmätilallisille ja mistä säästää naudanlihantuotannossa ”puhtaille” naudanlihantuottajille/-kasvattamoille. Samalla ProAgria markkinoi heille markkinahintaista pienryhmätoimintaa, jossa he voisivat kehittää tilaansa. Osa oli erittäinkin tyytyväisiä tilaisuuksiin ja osa oli erityisesti pettyneitä naudanlihantuotantoon liittyvästä tilaisuudesta. Odotukset olivat turhan korkealla kahden tunnin webinaarin suhteen ja osa osallistujista oli väärää kohderyhmää. Tästä oppina vielä kannattaa terävöittää tilaisuuksien sisältöä. Osa piti erittäin hyvänä, että oli tilaisuuksia myös naudanlihantuottajille, erityisesti ”ei hanketoinnissa” mukana olevien teurastamoiden tuottajat olivat erittäin innostuneita.

ProAgria Itä-Suomi
 MTK
 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Mistä uskallat säästää
 naudanlihan tuotannossa
 22.2.23 klo 10-12

Innotu tiedosta

ProAgria Itä-Suomi
 MTK
 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Tilusjärjestelyiden mahdollisuutta ryhdytään selvittämään myös Vieremällä. Tilaisuudessa oli kuulolla asiasta kiinnostuneet ja heille asiaa selvensi MTK-Pohjois-Savo, maanmittauslaitoksen ja Ely ihmiset. Lisäksi puhumassa oli tilusjärjestelyissä mukana ollut viljelijä. Palautteessa kiitettiin monipuolisia esityksiä.

Nurmesta bisnestä kasvitiloille tilaisuus järjestettiin yhteistyössä eri alueiden hankkeiden kanssa, koska lähtöajatuksena oli, ettei tilaisuudelle ole valtavaa suosiota paikallisesti. Saavutimme kuitenkin yleisön hyvin ja ohjelmaa pidettiin kiinnostavana, jossa käytiin läpi mm. hiilikredittejä, nurmen uusia kauppapaikkoja, nurmen peltovaikutuksia. Kaikkea mistä voi saada tuloa. Erityisesti kiitosta saatiin positiivisesta otteesta.

Jäte-raportointi on aiheuttanut paljon kysymyksiä ja järjestimme siihen liittyvän tilaisuuden hyvin pikaisella viikon aikataululla. Kävimme läpi miksi ja kuka joutuu raportointia tekemään ja miten se käytännössä tehdään. Puhujina olivat Elyn ja kuntien ympäristöpuolen asiantuntijat.

Peltoviljelyn vaihtoehdot 2023-sarjassa kävimme läpi elintarvikekauran, mallasohran, tunnelimansikan, kevätrypsin, rukiin ja sipulien viljelyä, kannattavuutta ja markkinoita sekä viljelykiertoa. Tilaisuuden toteutettiin yhteistyössä Savonia-amk:n kanssa. Vaihtoehtojen esittelyn lisäksi se tarjosi hyvän mahdollisuuden markkinoida opiskelijoille ja muille kuulijoille hanketta. Palautteessa kiiteltiin asiantuntevia luennoijia ja tallenteiden olemassaoloa, jolloin asiaan voi palata. Tallenteita on katsottu suhteellisesti ottaen enemmän kuin muita pl. CAP-vidoot.

Kierrätyslannoitteet sarja toteutettiin yhteistyössä SavoGrown Biokipinä ja Savonian Biosfääri-hankkeiden kanssa. Lähtökohtana oli käytännönläheinen lähestyminen kierrätyslannoitteiden eri ominaisuuksiin ja käyttöön. Sarjaan suunniteltiin tilaisuuksia kolme, mutta niitä toteutui annetun palautteen vuoksi neljä. Itse tilaisuudessa tilaisuuksista annettiin hyvää palautetta, palautekyselyyn ei vastattu, mutta sitä selittänee lähetysajankohta kylvöjen aikaan. Käytännön toteutuksen tekivät Biokipinä ja Innostu tiedosta hanke.

Biokaasukahvit jatkuivat tammikuun loppuun asti. Ne toteutettiin yhdessä Innostu tiedosta ja FarmGasP-S2 hankkeen kanssa. Tilaisuuksien jälkeen maaliskuussa 2023 toteutettiin myös somekampanja muistuttamaan biokaasukahvien aineistojen olemassaolosta. Alla katsojalukuja 26.5.23, joka on hyvä suhteessa potentiaaliseen katsojakuntaan. Palaute biokaasukahvien toteutuksesta oli suorastaan mairittelevaa

Hämmentääkö jäteraportointi?
YLVA-raportoinnin
Kyselytunti
Ma 27.3. klo 10-12 Teams

MIKÄ YLVA? Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvontaosa.
 Ympäristöluovallisten tilojen on täytettävä jäteraportoinnin lomake maaliskuun loppuun mennessä. Mikäli jokin mietityttää YLVA-raportoinnin tekemisessä, tule kysymään alan asiantuntijoilta apua!

Ilmoittaudu mukaan, niin saat Teams-linkin sähköpostiisi!

Euroopan maaseudun kehittämissä maaseudun kehittäminen Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Peltoviljelyn mahdollisuudet ja vaihtoehdot-sarja 2023
 -viljely-kannattavuus-
 -markkinat-viljelykierto-

ELINTARVIKE KAURA
 TUNNELI KASVATUS
 MALLAS OHRA
 KEVÄT RYPSI
 JUUREKSET / VIHANNEKSET
 RUIS

MTK
 SAVONIA ammattikorkeakoulu
 Tutustu myös muihin kasvisittelyihin hankkeen sivuilta

Biotalouden webinaarisarja -
Tietoa kierrätyslannoitteista ja ravinteiden kierrätyksestä
14.-25.4. klo 9-10

14.3. klo 9-10 Kierrätyslannoitteiden teho verrattuna mineraalilannoitteisiin? Mitä laki sanoo kierrätyslannoitteiden käytöstä?

15.3. klo 9-10 Mitä kierrätyslannoitteiden käytössä tulee ottaa huomioon? Mitä kokemuksia viljelijöillä on?

16.3. klo 9-10 Saisiko hyödyntämättömistä biomassista otettua ravinteet talteen? Mitä rahoitusta on tarjolla? Mitä jalostusprosesseja on olemassa?

25.4. klo 9-10 Kierrätyslannoitevalmistet ja niiden kustannustehokkuus

BioKipinä Biotalouden kehittäminen
BIOFÄÄRI Savonia
 Innostu tiedosta -hanke

Maailma
 Euroopan maaseudun kehittäminen
 SAVO GROWN
 SAVONIA
 MTK

ja kannustaa tällaiseen toteutusmuotoon (alla). Toteutuksessa oli tehty hyvä työnjako, jonka jokainen hoiti hyvin ja näin ollen työtaakka laajasta paketista ei kohdistunut kokonaan tietyille henkilöille. Markkinoinnista Innostu tiedosta-hanke oli päävastuullisena.

”Aihe on ammatillisesti ajankohtainen”

”Mielenkiintoinen, laajasti käsitelty kokonaisuus, jossa eri näkövinkkelit tulivat hyvin esille! Myös järjestelyt oli mietitty ja toteutettu hyvin: kerran viikossa 1 tunnin pituinen webinaari oli melkein aina mahdollista upottaa melko täyteenkin viikko-ohjelmaan.

Kiitos hyvästä webinaarisarjasta!”

”Paljon hyvää asiaa ja hyvin tehokkaasti sekä lyhyesti saatu tärkeimmät asiat esitellyä. Sain hyvin käsityksen mitä kaikkea liittyy biokaasuun ja oli mukava kun oli 1h webinaari jonka kuunteleminen antoi hyvin uusia asioita ja tietoja. Kiitoksia suuresti!”

”Tieto oli kansantajuista ja monipuolista sekä esittäjät olivat oikeita asiantuntijoita. Tallenne on ehdottomasti plussaa, koska aina ei ajankohta sopinut live lähetyksen seuraamiseen. Toivottavasti tämä konsepti saa jatkoa. Kiitokset!”

Sarja sai paljon positiivista palautetta!

Lajittelu

	Biokaasun ABC MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 288 katselukertaa • 7 kuukautta sitten		Biokaasukahvit osa 6 Biokaasulaitoksen sopimusasiat 29.11.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 56 katselukertaa • 5 kuukautta sitten
	Biokaasukahvit osa 1 Nykytilanne, tulevaisuuden näkymät ja ohjaava politiikka 25.10.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 131 katselukertaa • 6 kuukautta sitten		Biokaasukahvit osa 7 Biokaasulaitostekniikka 13.12.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 90 katselukertaa • 5 kuukautta sitten
	Biokaasukahvit osa 2 Mitä biokaasun ympärillä maakunnassa tapahtuu 1.1.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 120 katselukertaa • 6 kuukautta sitten		Biokaasukahvit osa 8 Biokaasun käyttö koneissa ja laitteissa 10.1.23 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 66 katselukertaa • 4 kuukautta sitten
	Biokaasukahvit osa 3 Miten biokaasua voidaan hyödyntää maatilolla 8.11.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 107 katselukertaa • 6 kuukautta sitten		Biokaasukahvit osa 9 Mädätysjäännöksen hyödyntäminen ti 17.1.23 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 63 katselukertaa • 4 kuukautta sitten
	Biokaasukahvit osa 4 Biokaasulaitoksen rahoitus 15.11.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 78 katselukertaa • 6 kuukautta sitten		Biokaasukahvit osa 10 Biokaasutuotannon kestävyys 24.1.23 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 64 katselukertaa • 4 kuukautta sitten
	Biokaasukahvit osa 5 Biokaasulaitoksen lupa-asiat 22.11.22 MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet • 83 katselukertaa • 6 kuukautta sitten		

Hankkeen viestintä on ollut koko hankkeen aikana laaja-alaista, yhdessä alueen toimijoiden, luennoijien, ohjausryhmän ja MTK-verkoston kautta. Hanke toteutti

maaseudun tulevaisuuden välissä jaettavan liittoliitteen vain Innostu tiedosta aiheilla. Maaseudun tulevaisuus-lehden ilmoituksia koulutuksista sekä maksettuja Face-maioja. Pyritty myös yhteistilaisuuksilla vaikuttavuuden ja näkyvyyden parantamiseksi. Tilaisuudet on tallennettu ja vain osiin editoitu YouTubeen. Oma domain www.innostutiedosta.fj, videot yms.

Kokeilimme TicTok-alustaa projektinhallinnan opiskelijoiden toteuttaman. Opiskelijat toteuttivat "Nauta on Jees"-teemalla uskusten alasajamiseen liittyvän videosarjan. Kohderyhmänä olivat nuoret, nuoret aikuiset. Aihealueet olivat:

1. Lääkintä: kivunlievitys
2. Nupotus
3. Antibioottivapaa tuotanto
4. Tehokas tuotanto ei ole sama asia kuin tehotuotanto!
5. Tukijärjestelmän aukaisu (tukien vaikutus kuluttajaan)
6. Soijan käyttö naudan ruokinnassa
7. Mikä on nauta?
8. Imettäjälehmät

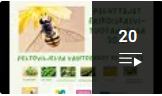
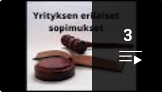

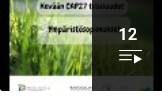

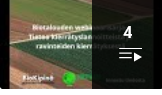

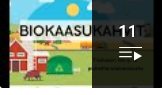

Sarja julkaistiin Pohjoisten alueiden maaseutunuorten TicToc alustalla ja myöhemmin kesällä MTK-Pohjois-Savon Instassa ja Facebookissa. Katsojia videoilla oli useita kymmeniä tuhansia henkilöitä.

Hankkeessa on käytetty some lähinnä facebook-mainontaan yhteensä noin 5800 euroa ja lehti-ilmoituksiin 18 000 euroa, lehti-ilmoitukset on saatu reilulla MTK-alennuksella maaseudun tulevaisuuteen. Paikallislehtimainontaa ei toteutettu.

Viestinnän onnistumisena voidaan pitää myös toimijoiden sitoutumista toimintaan. Hankevetäjä ei yksin voi toimia tehokkaasti.

Tallenteiden jälkikäteenkatsominen on saanut runsaasti hyvää palautetta (esimerkiksi alla ja soittolistasta). Osa tallenteista on YouTubeessa, osa jaettuna ja editoimattomina. Tallenteita ei ole tekstitetty, koska tallenteissa on kalvot, joilta asian voi saavutetavuusdirektiivin mukaisesti lukea.

	Peltoviljely Tämä lista sisältää peltoviljelyyn liittyviä koulutusmateriaaleja mm. peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet videot...						
	Sopimukset Tämä soittolista sisältää sopimukseen liittyvää videomateriaalia.		Luonnonmukaisuuksien sitoumus... Luonnonmukaisuuksien sitoumuksen ja tuotanto-ohjeiden koulutus pidettiin...	Julkinen	Ei mitään	5.4.2023 Julkaistu	134
	CAP 27 vuonna 2023 CAP 27 koulutukset		Rukiinviljely, kannattavuus, merkinat j... Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarjan (2023) osa rukiin...	Julkinen	Ei mitään	4.4.2023 Ensiesitys	165
	RAVINTEET KIERTOON Biotalouden webinaarisarja.		Ympäristösitoumus ja -korvaus sekä e... Ympäristösitoumuksen ja -korvauksen sekä ekorajustelun CAP27 koulutus...	Julkinen	Ei mitään	3.4.2023 Julkaistu	312
	Biokaasukahvit 2022-2023 Tunnin setteinä "Kaikki mitä olet halunnut tietää maatilamittakaavan biokaasusta!"		CAP 27 Ehdollisuus – Hyvät maatalou... Ehdollisuus – Hyvät maatalouskäytännöt käytännössä tilaisuus pidettiin 29.3.23...	Julkinen	Ei mitään	31.3.2023 Ensiesitys	229
			Puutarha- ja avomaakasvitilojen viljely... Puutarha- ja avomaakasvitilojen viljelysuunnittelussa huomioitettavien...	Julkinen	Ei mitään	31.3.2023 Julkaistu	74

Seurantajakso 8. (1.6.-31.7.23)

Seurantajaksolla pidettiin CAP-sarjan viimeinen tilaisuus peltotukien muutosmahdollisuus ja valvonta, johon osallistui 191 henkilöä.

CAP27-sarja sai hyvän palautteen.

Ohjausryhmän palaute: mm. piti hyvänä laajaa ohjausryhmää, jossa korostuu yhteistyö, tiedonvälitys ja positiivisuuden lisääntyminen. Aloittamisavustuksia on haettu vähän, kuitenkin suhteessa Pohjois-Savossa ollaan suurimpien joukossa.

4. Hoidetaan Tuotantovarmuutta Nurmesta – tiedotus viljelijöille (tiedonsaannin parantaminen, artikkelit, videot, viljelijäkysely, tiedonvälitys tilaisuuksissa).

Seurantajaksot 1-5

Yhteistyössä tutkimuksen kanssa kehitetään toimintatapaa, joka nopeuttaa viljelijän tiedonsaantia viimeisimmistä ja tehokkaista nurmituotannon tutkimustuloksista. Lisäksi selvitetään VarmaNurmi-hankkeen vaikuttavuutta tutkimalla viljelijöiden tietotaitoa tutkittavista aiheista.

Miten? Tehdään yhdessä visuaalista viestintää videoiden ja blogiartikkeleiden avulla tutkimusaiheista osallistumalla hankkeen tapahtumiin ja toimintaan. Kerrotaan mitä tehdään ja miksi kannustetaan viljelijöitä hyödyntämään tutkimustuloksia.

Toteutettu Nauta- ja nurmi tutkimuspäivä 19.8.2020 yhteistyössä Luken ja Savonian eri hankkeiden kanssa.

Tehty kasvukauden alun tapahtumista tilakeskuksen tilannetiedotusta sosiaaliseen mediaan: instagram ja facebook

Pienryhmätoiminnan aiheita ovat olleet mm. aiheet: Nurmihavainnot talvehtimisen jälkeen 6.5.2021, Ravin-
nepäivä 19.2.2021 ja Maankasvukunto päivä 9.2.2021

Osallistuminen Tehot irti nurmesta tilaisuuden suunnit-
teluun, markkinoimiseen ja toteutukseen.

Blogitekstien ja tieteellisten artikkeleiden sekä julkaisui-
den kokoaminen yhteiselle sivustolle, jotta ne eivät jäisi
vain tieteellisen yhteisön käyttöön.

Blogit ja tiedotteet ja tieteelliset julkaisut löytyvät:
<https://pohjois-savo.mtk.fi/varmanurmi>

Loppuraportti löytyy osoitteesta: [https://ju-](https://juri.luke.fi/handle/10024/551739)

Kuvat Tehot irti nurmesta facebook livet tilaisuudesta

Henkilön MTK Pohjois-Savo video

10 viikkoa sitten · 498 näyttöä

   Leena Kärkkäinen, Salla Ruuska ja 7 muuta

Pikkukakkonen vai pakkokakkonen.
Uusi lastenohjelmako? No ei. Kyse on...

10 viikkoa sitten · 400 näyttöä

   Leena Kärkkäinen, Salla Ruuska ja 8 mi

Tehot irti nurmesta ja lannasta tilaisuudessa selvitettiin osallistujilta tehtyjen tutkimus-
ten vaikuttavuutta. Lisäksi pienryhmille on toteutettu palautekysely.

Osiota toteutettiin Innostu tiedosta-hankkeessa 2020-2022.

5. Muu toiminta

Seurantajaksolla 3 toteutetut toimenpiteet (1.1.20-31.5.21):

Tehdyt ja toimenpiteet edellisen ohjausryhmän antamien kommenttien perusteella

- Naudanlihantuotannon kehittäminen – hanke nautasuomi -alueelle
- Luomutuotannon kehittäminen – Savonialle keh. ehdotus
- Biokaasu – tiedon jalkautus
- Turve ja kuivike – ei vielä toimenpiteitä
- Maitotilojen tuotannon kehittyminen – kysely (MaitoSuomi/Maitomaa)
- Lähiruokamyymälä, jatkojalostus - resurssi
- Tie- ja laajakaista-asiat – isompiin pöytiin
- Peltojen korvauskelpoisuus – esitys tehty eteenpäin
- Pienimuotoinen yritystoiminta – yhteistyö Leaderin kanssa
- Verkostoituminen – toiminnan kautta

Lähiruokaselvitys

Lähiruokaselvitystä ryhdyttiin tekemään, kun huomattiin ettei kenelläkään ollut koottua tietopakettia huomioon otetavista asioista. Ensimmäiseksi selvitettiin, onko jo toimivista hankkeista mahdollista saada apua asiaan. Selvitys ei tuottanut tulosta, ja pyysimme laajentamaan Innostu tiedosta -hanketta asian osalta. Hankkeeseen oli myös kiinnostunut toteuttaja, joka toteuttaa samalla opinnäytetyötä.

Lähiruoan arvostus on nousemassa, ja sen myötä lähituottajien tuotteiden ostaminen tulee lisääntymään. Kiinnostusta on myös herännyt eri toimintamalleilla toimivien lähituote- ja lähiruokamyymälöiden perustamiseen. Lähiruokaselvityksen alla on siis lähiruokamyymälän perustamiseen liittyvät asiat sekä muut lähiruoan ja -tuotteiden myyntiin liittyvät seikat.

Mitä on tehty:

Lähirookakysely, jonka tavoitteena on selvittää mm. mitä tuotteita Pohjois-Savon alueella tuotetaan ja valmistetaan, mitä tuotteita olisi mahdollista saada lähituote-/lähirookamyymälöiden valikoimiin, mitä asiakkaat toivovat valikoimiin, miten lähituote-/lähirookamyymälöiden tulisi olla auki ja mitä lisäpalveluita halutaan. Kysely on avattu 3.6.2021 ja on auki aina syksyille asti. Tarkempi sulkeutumisaikajankohta selviää kesän aikana. Myös kesän mittaan muistutellaan vastaajia vastaamaan kyselyyn.

Toimintamallien ja konseptien sekä myyntipalkkioiden selvittelyä.

Myyvälän perustamiseen liittyvän raportin tekemistä, joka pitää sisällään mm. selitykset eri toimintamalleista, yritysmuodoista sekä myyntipalkkiotyypeistä. Kerrottu mitä tuottajan ja myymälän pitäjän pitää ottaa huomioon. Sisältää opastusta lyhyesti jokaisesta kohdasta ja linkkejä, mistä voi lukea lisää. Sisältää myös liiketoimintasuunnitelman, jossa on laskelmien runkoja havainnollistamassa mitä kaikkea tulisi ottaa huomioon.

Lähituote-/lähirookamyymälöiden tms. omistajien haastatteluita, joiden avulla saadaan selvitettyä kulmakiviä toimivalle /kannattavalle liiketoiminnalle yms. sekä minkä takia ne ovat lopettaneet toimintansa.

Mitä pitäisi vielä tehdä lähirookamyymälöihin liittyen:

- aktivoida vastaajia, jotta niitä saadaan enemmän analysoitavaa
- Tehdä benchmarkingia, jotta voidaan vertailla eri myymälöiden toimintoja keskenään. Näin ollen näistä vertailuista saadaan vinkkejä uusiin myymälöihin sekä voidaan kehittää parempi ja toimivampi käytäntö/toimintamalli.
- Tehdä perustamiseen liittyvästä raportista perusteellinen, jotta siitä on apua myymälän perustamisessa, olipa yritysmuoto mikä tahansa.
- Saada enemmän vastauksia haastateltavilta
- Kyselyn tulosten analysoinnin jälkeen tapahtuma, jossa voitaisiin kertoa saaduista tuloksista

Lähirookaselvitys

Kysely on suunnattu niin tuottajille kuin asiakkaille!

Kyselyn tarkoituksena on selvittää mm. mitä tuotteita Pohjois-Savon alueella tuotetaan ja valmistetaan, mitä tuotteita olisi mahdollista saada lähituote-/lähirookamyymälöiden valikoimiin, mitä asiakkaat toivovat valikoimiin, miten lähituote-/lähirookamyymälöiden tulisi olla auki ja mitä lisäpalveluita halutaan.

Kyselyn toteuttaa MTK-Pohjois-Savo yhteistyössä Savonia AMK ja ProAgria Itä-Suomi

MTK Pohjois-Savo
Julkaissut: Erika Kemppäinen · 17. toukokuuta ·

Käyhdän kurkkaamassa mitä lähirookaan liittyviä selvityksiä on tehty alla olevassa osoitteessa!
<https://pohjois-savo.mtk.fi/.../heini-mammi-ja-enka...>

**ELINTARVIKE
HUONEISTO**
&
MIKÄ TUOTE ON VÄHÄRISKINEN,
KOHTALAISEN TAI SUUREN
RISKIN OMAAVA

Lähiruoan ja palveluiden myyntiopas ilmestyi elokuussa. Sen selkokieliisyyden tarkistutus tehtiin jo alku kesällä ja keväällä, mutta julkaisuajankohdaksi valikoitui lomien jälkeinen aika.

Maatalousmuovipilotti

Maatalousmuovipilottia alettiin toteuttamaan, koska muovinkeräys on ollut kallista ja ennen kaikkea epävarmaa. Pohjois-Savon alueella on paljon maataloutta, josta tulee muovijätettä. Muovijätteen keräyksessä tiloilta on ollut ongelmia, joka on johtanut suuriin muovivolyymeihin maataloilla. Etenkin suuremmilla karja- ja marjataloilla muovien kanssa on ollut ahdinkoa, ja viljelijät ovat kokeneet muovin keräyksen toimimattomaksi ja epävarmaksi.

Maatalousmuovipilotin tarkoituksena on saada muovinkeruusta säännöllistä, varmaa ja edullista maatalousyrittäjille. Muovipilotissa on myös tarkoituksena edistää maatalousmuovin kierrätystä sekä varastointia tiloilla, jotta maatalousmuovit olisivat otollisempia muovin jatkojalostukseen eli raaka-aine kierrätykseen. Osana muovipilottia on myös laatia selkeämpi ohjeistus tilallisille siitä, kuinka maatalousmuovit tulisi lajitella ja minkälainen muovijae menee mihinkin keräykseen. Maatalousmuovin keräys kohdentuu aluksi Joroisen, Kuopion, Leppävirran, Suonenjoen ja Varkauden alueella toimiville maataloille.

Mitä olemme tehneet?

Olemme kartoittaneet maatalousmuovin määrää ja sijaintia pilottialueella kyselyillä, joihin pilottialueella olevat tilalliset ovat vastanneet (Kuva). Näitä tietoja olemme hyödyntäneet pian käynnistyvän maatalousmuovin keräyksen toteuttamiseksi. Olemme tehneet kaksi kyselyä, joista ensimmäisen tarkoituksena oli saada osviittaa siitä, kuinka paljon maatalousmuovia pilottialueella on. Ensimmäisen kyselyn perusteella esittelimme kyselyn tuloksia jätehuoltoyhtiölle, joka lähti toimimaan maatalousmuovin keräyksen toimijana. Hankimme maatalousmuovin keräykselle myös osaavan logistiikan, jolla on tarvittava varustus maatalousmuovin keräämiseen tiloilta. Yhdessä logistiikan kanssa teimme jo alustavia ajoreitityksiä, jonka mukaan he lähtevät kiertämään tiloja.

Arvio vuoden aikana syntyvästä muovista jakeittain

- Kaikki muovit summa kuutioina yht. 10 082
- Tilan tuotantosuunnasta- ja tavasta riippuen määräytyy tilalta tuleva muovityyppi
- Yksikkönä kuutiot
- n=115
- Keskihajonta kertoo, miten kaukana havainnot keskimäärin ovat keskiarvosta.

Muovityyppi	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keski-hajonta
paalimuovi	0	2500	69	10	5570	339
aumamuovi	0	1000	24	2	1205	140
verkot	0	200	6	2	396	25
katemuovi	0	1000	29	2	1302	149
harsot	0	500	16	0	615	80
lannoite- tai siemensäkit	0	200	6	2	528	22
torjunta-aineestiat	0	20	2	1	104	4
joku muu	0	150	14	2	362	34

23.6.2021

9

Kuva. Ensimmäisen kyselyn tuloksia.

Olemme suunnitelleet keväällä 2021 maatalousmuovin varastoinnin tiimoilta benchmarkkausmatkaa Sastamalaan. Olemme myös pitäneet palavereita eri toimijoiden kanssa maatalousmuovin osalta ja tätä myötä kasvattaneet omaa tietämystämme maatalousmuovien saralla.

Mitä pitää vielä tehdä?

Muovipilotissa tulisi vielä tehdä havainnollistavia ohjevideoita- ja ideoita muovin varastoinnista tiloilla. Maatalousmuovin lajittelusta tulisi tehdä vielä laajempaa ohjeistusta sekä tiedotusta, myös tuottajavastuun piiriin kuuluvista muoveista. Tilallisille tulisi saada yksinkertainen ohjeistus siitä, miten kaikki maatalouden muovijakeet tulisi lajitella ja mihin näitä jakeita tulisi toimittaa.

Maatalousmuovin lajitteluohje

Lajittele muovi:

- **Muovilaadun mukaan**
Lajiteltu maatalousmuovijäte saa sisältää vain samaa muovilaatua! Esim. paali- ja aumamuovi erikseen.
- **Värin mukaan**
Valkoiset muovit tulee olla erillään värikkäistä muoveista.
- **Puhtauden mukaan**
Muovin mukana ei saa olla maata, multaa tai suurta määrää orgaanista ainesta, kuten heinää. Ravistelupuhtaus!

Huom!
Sekalainen lajittelematon muovijäte menee energikäyttöön, eikä näin ollen kepeä raaka-ainekäyttöön.

Sekalaisen maatalousmuovin osalta täytyy vielä tehdä lopullinen hintatietojen selvitys, kiinnostuksen kartoitus tilallisilta sekä ajoreititys.

Muovipilotista täytyy tehdä raportti, miten keräys ja pilotti yleensäkin on edennyt.

Maatalousmuovipilotti on loppunut. Raportti löytyy osoitteesta: https://pohjois-savo.mtk.fi/-/maatalousmuovi?p_l_back_url=%2Fhaku%3Fq%3Dmaatalousmuovi

Maatalousmuovihaaste ei ole poistunut. MTK-Pohjois-Savo on mukana muovinkierrätyspilotista edenneenä Muki-hankkeessa (Maatalouden muovit kierto-ohjelma), jonka kanssa pyritään ratkomaan muovihaastetta. Haasteena on jo tiloilla oleva vanha muovi, joka ei käy kierrätykseen ja siitä tilallisilla ei ole vara päästä eroon. Muki-hanke pilotoi muovinkeräyksen Ylä-Savo.

EU-avustajaverkosto

EU-avustajakyselyssä selvitettiin miten avustajaverkosta pitäisi kehittää. EU-Avustaja verkosto kaipasi koulutusta ja tukea tukiasioiden hallintaan ja kiemuroihin. Verkosto tulee harvenemaan ja ammattimaistumaan.

Tilusjärjestelyt

Vuokranantajien suhtautuminen tilusjärjestelyihin -selvitys haastatteluna. Yhteystiedot ostettiin maanmittauslaitokselta ja haastateltaviin otettiin yhteyttä ensin kirjeitse. Tietoa tilusjärjestelyistä haastateltavilla ei ollut paljoa, käsite on edelleen vieras. Kiinnostusta asiaa kohtaan kuitenkin oli. Osa haastateltavista toivoi selkeää informaatiota verkossa olevista tilaisuuksista (esimerkiksi vanha kunnon kirje postilaatikkoon). Suurin osa vastaajista oli vanhempaa ikäluokkaa, joten heille kävisi sosiaalisen median sijasta paremmin paperinen tiedotus.

Maansa vuokraajat arvostavat heidän nykyisiä hyviä vuokralaisia. Tässä yksi syy miksi he eivät ole osanneet edes ajatella mitään muuta vaihtoehtoa. Vuokraajat ovat olleet tyytyväisiä nykyisiin tilanteisiin. Tilusjärjestely ei välttämättä ole monen vaihtoehto, koska he aikovat myydä pellot osittain tai kokonaan pois elleivät anna peltoja perintönä eteenpäin.

Tietoisuutta pitäisi lisätä kaikissa kohderyhmissä.

Tilusjärjestelyselvitys lähtee etenemään Kiuruvedellä ja Vieremällä.

Maatilojen monimuotoistuminen/-puolistuminen

Monimuotoistuminen maatiloilla (Ylä-Savo), yleistyössä Ylä-Savon Veturin kanssa.

Tulokset: https://pohjois-savo.mtk.fi/-/monialaistaminen?p_l_back_url=%2Fhaku%3Fq%3Dmonialaistaminen

Maitotilallisten suunnitelmat

Maitotilallisten tulevaisuuden suunnitelmat. Sopimustuotantoa ja maitotilojen kehittämisaikeita selvitettiin myös kyselyllä Maito-Suomen ja Maitomaan tuottajilta. Kyselyalue oli osin koko Itä-Suomi. Tilallisilla on aikomus laajentaa ja kehittää tilaansa. Tilallisille tulisi järjestää tilaisuuksia missä kerrotaan kehittämismahdollisuuksista.

Muu kehittämistoiminta

Pitää reagoida nopealla aikataululla ajankohtaisiin asioihin. Tietoa viljelijöiden aikoimuksista ja tulevaisuuden toimintaympäristöstä tulee selvittää paremmin.

Seurantajaksolla 4

Ilmastokeskusteluun osallistuminen, kansanedustajatapaaminen 1.9.21. Ilmastoasioiden eteenpäin vieminen. Tilaisuudessa oli mukana Sari Essay ja Markku Eestilä sekä Luken, Atrian, MaitoSuomen sekä MTK:n edustajia viemässä eteenpäin yhteistä agendaa.

Maa- ja metsäiltilalla muovinkeräysteemalla 13.8.21 ja CAP-lausuntoon osallistuminen ja kannanottaminen.

Hyvien käytäntöjen ja esimerkkien jakamista on pyritty toteuttamaan viljelijätilaisuuksien yhteydessä erityisesti peltoviljelyn mahdollisuudet sarjassa.

Tilusjärjestelyjen edistäminen ja markkinoiminen tilallisille.

Toteutettu muovinkeräyspilotti. Siihen liittyvän materiaalin toteutus (opas, videot). Palkattiin harjoittelija toteuttamaan pilottia. Muovinkeräysohjeistus, loppuraportti ja videot ovat poimittavissa www.innostutiedosta.fi => muovinkeräyspilotti. Vielä tulee kartoittaa maatalousmuovinkeräyksen mahdollisuuksia ja jatkoa Pohjois-Savossa. Tiedottaa enemmän sekä toteuttaa visuaalista materiaalia muovinkierrätykseen liittyen.

Toteutettu lähiruokan ja palveluiden myyntiopas, jossa pääpaino on lähiruokamyymälän perustamiseen liittyvissä asioissa. Hankkeelle palkattiin harjoittelija toteuttamaan selvitys tarpeista, kehittämiskohteista ja haasteista. Opas selkosuomentajalla ja julkaistaan pian. Tavoite on vielä saattaa yhteen myymälänpitämisestä kiinnostuneet sekä tuottajat sekä antaa lehdistölle vinkkejä lähiruokamyymälän sijaintipaikasta. Opinnäytetyönä valmistuu myös lähiruokamyymälän perustamiseen liittyvät talouslaskelmat.

Toteutettu lähiruokakysely kuluttajille ja tuottajille. Itse raportti kirjoitusvaiheessa. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty Savonian hankehaussa.

Toteutettu Maitotilojen kehittämisajatuskysely maitotilallisille (yhteistyö Savonia amk:n opiskelijat).

Aloitettu Savonia-amk opiskelijoiden kanssa opinnäytetyö, jossa selvitetään spv:n tehneiden maitotilallisten kehittämistä.

Toteutettu monialaisille maatilayrityksille tarvekysely (yhteistyössä Ylä-Savon Veturin kanssa). Jatkoimenpiteinä tarvitaan yhteistyötä, verkottumista kuntien ja yrittäjien välillä vaikka tilatiimien kautta. Neuvontapalveluiden monipuolistamista sekä Veturin toiminnasta tiedottaminen. Tulokset ovat luettavissa www.innostutiedosta.fi => monialayrittäjyyskysely.

Nuorten maitotilallisten hyvät käytänteet kannattavan tilan toimintaan ja kehittämiseen -Teemahaastattelut case-tiloille; jatkoa kyselylle Maitotilojen kehittämisajatuksista (yhteistyö Savonia amk:n opiskelijat).

Laari-koulutuskalenterin ja -aineistopankin laatiminen tarkoituksenmukaiseksi yhteistyössä Savonian ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Työ kesken.

Osallistuttu mm. Yritys Suomen Ylä-Savon työrukkas palaveriin ja MTK:n yhteisille toimihenkilöpäiville, jossa tiedonvaihtoa ja hankkeen markkinointia.

Laari-koulutuskalenterin ja -aineistopankin laatiminen tarkoituksenmukaiseksi yhteistyössä Savonian ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Työ kesken. Tavoitteena saada yhteinen koulutus- ja materiaalipankki.

Eu-avustajille on välitetty tietoa tukiudistuksiin liittyen sekä siihen liittyvistä koulutuksista.

Peltobiomassakysely ja sen jatkotoimenpiteet (Riikinnevan investointi). Kartoitettiin peltobiomassan määrä koko Pohjois-Savossa, jonka perusteella voidaan luoda pohjaa biokaasulaitosten sijoittumiselle.

Pidetty Lähiajan toimenpiteet maatalouden kannattavuuskriisissä Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa -tilaisuus (kauppa-rahoitus-neuvonta), jonka tuloksena vaihdoimme tietoa miten eri organisaatiot näkevät tilojen tilanteen ja kuinka pääsemme eteenpäin.

Seurantajaksolla 5

Hyvien käytäntöjen ja esimerkkien jakamista on pyritty toteuttamaan viljelijätilaisuuksien yhteydessä.

Opinnäytetyöt: Nuorten maitotilallisten hyvät käytänteet kannattavan tilan toimintaan ja kehittämiseen-Teemahaastattelut kohdetiloille, Krista Autio ja Anna-Maija Smolander ja Lähiruokapuodin perustamisselvitys- liiketoimintaselvitys Kiuruveden kaupungille, Erika Kemppainen (löytyy www.theseus.fi). Aution ja Smolanderin työ on esillä maataloustieteenpäivillä 2024 Helsingissä.

Kyselykartta on pilotointivaiheessa. Kyselykartan tavoitteena on viljelijäkontakteissa saada heidät pohtimaan oman tilan kehittämistä.

Lähiruoan ja palveluiden myyntiopas viimeistelyvaiheessa.

Laari-koulutuskalenterin ja -aineistopankin laatiminen tarkoituksenmukaiseksi yhteistyössä Savonian ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Työ kesken.

Matkan Maataloustieteenpäiville (2023) järjestää Maatila 2030 -hanke.

Seurantajaksolla 6

Laari-koulutuskalenterin ja -aineistopankin laatiminen tarkoituksen mukaiseksi yhteistyössä Savonian ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa jatketaan. MTK-Pohjois-Savo tulee toimimaan yhtenä aktiivisena toimijana. Työ jatkuu edelleen. Laari ei ole vielä käytössä toimijoilla. Kustannukset tulevat vierittymään käyttäjille.

Kyselykartta on pilotointivaiheessa. Kyselykartan tavoitteena on viljelijäkontakteissa saada heidät pohtimaan oman tilan kehittämistä.

Matkan Maataloustieteenpäiville järjesti Maatila 2030 -hanke.

Pidettiin emolehmyryhmän ja talouteen liittyvät yhteistyökokoukset Pohjois-Karjalan toimijoiden kanssa. Osallistuminen Lukella asiantuntijatapaamiseen.

Pidettiin talousryhmän kokous, jossa pohditaan miten viemme viljelijät vaikean ajan yli ja päivitämme yhteistyökumppaneiden tiedot. Tilausuuks järjestetään yhdessä MTK-Pohjois-Karjalan kanssa.

Seurantajaksolla 7.

Maidon- ja naudanlihan tuotannon tulevaisuus ja varmistaminen-tilaisuus Lapinlahdella Maitosuomen ja Atrian koollekutsumana 4.1.23. Sieltä kumpusi ajatus tehdä Nauta on jees!-videosarja TicTokiin osana imagotyötä. ”Harjoitus” antoi opiskelijoille paljon valmiuksia some-materiaalin tekemiseen ja julkaisuun ja hankkeelle testatun mallin, joka toimi.

Pilotoitu Laari.info-alustaa lisäämällä tilaisuuksia sinne.

Emo-ryhmän kokoontuminen yhdessä Pohjois-Karjalan toimijoiden kanssa.

Verkottumista muiden MTK-toimihenkilöiden kanssa, miettien yhteistyötä sekä onnistumisia ja epäonnistumisia. Näistä on poikunut yhteisiä viljelijätilaisuuksia. Verkottumista eri toimijoiden kanssa Maatingissa ja Melan viljelijöiden hyvinvointipäivässä sekä pellonpiennarpäivässä (16.5.23), jossa esiteltiin myös hanketta. Liiton kevätkokouksessa hankkeen toiminnan esittelyä sekä vesienhallintatilaisuudessa.

Seurantajaksolla 8 hanke laitettiin pakettiin ja pidettiin ansaitut lomapäivät.

5. Viestintä

Hankkeen viestintä on ollut samantyylistä kaikilla maksatusjaksoilla. Toimenpiteistä riippuen painotukset ovat olleet erilaiset.

Hankkeen viestintä on ollut laaja-alaista, yhdessä alueen toimijoiden, luennoijien, ohjausryhmän ja MTK-verkoston kautta. Tiedotettu mm. MTK:n paikallisyhdistysten kevätkokouksissa (7 kpl). Maaseudun tulevaisuus-lehden ilmoituksia koulutuksista sekä maksettuja Face-mainoksia. Pyritty myös yhteistilaisuuksiin vaikuttavuuden ja

näkyvyyden parantamiseksi. Tilaisuudet on tallennettu ja vain osin editoitu YouTubeen. Oma domain www.innostutiedosta.fi, videot yms.

Tehot irti nurmesta ja lannasta kyselyssä toivottiin tietoa annettavan seuraavasti:

Kuva. Miten tieto siirtyisi parhaiten käytäntöön.

Hankkeen toiminnoista on tiedotettu viljelijöille ja yhteistyökumppaneille:

Hankkeelle luodulle domainille www.innostutiedosta.fi on koottu koulutusten/tilaisuuksien ilmoittautumisen, ohjelmat, aineistot ja videot.

Videoita ja tilaisuuksien aineistoja on nostettu aika-ajoin uudelleen esille. (Myös Kohti tulevaa-hankkeen sekä muiden toimijoiden videoita).

MTK Pohjois-Savon Facebook sivulla mainostetaan tilaisuuksia ja nostetaan säännöllisesti eri asioita esille. Sivujen avulla tavoitamme merkittävän määrän viljelijöitä suhteellisen pienellä rahallisella panostuksella. Viestinnässä tarvitaan kuitenkin myös lehti-ilmoituksia. Lehti-ilmoitus tukee huomattavasti osallistujien osallistumista tilaisuuksiin. Osaan tilaisuuksista on ollut osallistujia ympäri Suomea, vaikkakin pääosa osallistujista on Pohjois-Savosta. Facebook mainonta on halpaa suhteessa lehti-ilmoituksiin. Maksatusjaksolla 3 jaksolla tavoitettiin vajaat 24 000 henkilöä ja heille on ollut lähes 200 000 näyttöä. Mainosten hinta oli maksatusjaksolla noin 1120 e (kuva 1). Kokonaisuudessaan hankkeen aikana on käytetty 5800 euroa somemainontaan sekä 18 000 lehti-ilmoituksiin. Mainonta on tehty pääsääntöisesti tapahtumien kautta. Lisäksi kyselyille on laitettu maksettua näkyvyyttä.

Kaikki raportit > Nimetön raportti

1 mainostili, Useita attribuutioasetuksia, EUR

Muutoksia ei ole tallennettu
Tiedot päivitetty alle minuutti sitten.

Tallenna

Tyhjennä 1.12.2020 - 30.6.2021

Näytetty Haku ja suodatus

Pivot-taulukko Yhdistä esittely

Kampanjan nimi	Näyttäminen	Kattavuus	Näyttökerrat	Näyttötoiveys	Attribuutioasetus	Tulokset	Käytetty summa	Tuloskohtainen hinta
Tapahtuma: Kevään 2021 tukikoulutukset	Valmis Kampanja	6 091	19 566	3,21	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 19	100,00 €	5,26 €
Tapahtuma: Kevään 2021 tukikoulutukset	Valmis Kampanja	4 652	13 778	2,96	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 62	50,00 €	0,81 €
Tapahtuma: Leader rahoitusmahdollisuudet maatalousyrittäjille	Valmis Kampanja	3 224	11 404	3,54	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 25	50,00 €	2,00 €
Julkaisu: "Yritystoiminnan monialaistaminen maatilalla!"	Valmistunut äskettäin Kampanja	3 342	11 180	3,35	7 päivää klikkaus	Linkin klikkauksia 70	50,00 €	0,71 €
Tapahtuma: Tilusjärjestelyt maatilaa ja maaseudun kehittämisen ILTATILAISUUS	Valmis Kampanja	3 306	10 846	3,28	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 9	50,00 €	5,56 €
Tapahtuma: Nurmihavainnot-live. Mitä Pöjälle kuuluu?	Valmis Kampanja	3 824	10 619	2,78	7 päivää klikkaus	Tapahtumavastaukset 14	50,00 €	3,57 €
Julkaisu: "Järjestelytmiä valmistaa, että kaikki on..."	Valmis Kampanja	4 792	10 084	2,10	7 päivää klikkaus	Linkin klikkauksia 110	50,00 €	0,45 €
Tapahtuma: Peltoviljelyn mahdollisuudet, puhdaskauran tuotanto	Valmis Kampanja	3 722	9 897	2,66	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 12	50,00 €	4,17 €
Tapahtuma: Peltoviljelyn mahdollisuudet, ilmastolaskurit	Valmis Kampanja	3 972	9 776	2,46	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 26	50,00 €	1,92 €
Tapahtuma: Mistä apua! Ideasta tuotteeksi	Valmis Kampanja	3 271	9 196	2,81	28 päivää klikkaus tai 1 p...	Tapahtumavastaukset 47	50,00 €	1,06 €
Tapahtuma: Peltoviljelyn mahdollisuudet, mansikan avomaan ja tunneliviljely	Valmis Kampanja	4 686	8 925	1,90	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Tapahtumavastaukset 42	50,00 €	1,19 €
Julkaisu: "POHJOIS-SAVON, ETELÄ-SAVON, POHJOIS-KARJALAN ja "	Valmis Kampanja	4 301	8 256	1,92	7 päivää klikkaus tai 1 pä...	Sitoutumiset julkaisuun 494	50,00 €	0,10 €
Tulokset yhteensä	Valmis	23 991	194 937	8,13	Useita attribuutioasetuksia	1 119,19 €	1 119,19 €	—

Kuva. Innostu tiedosta maksettujen mainosten kattavuus ja näyttökerrat (otanta) (lähde: Facebook mainostuskeskus) seurantajaksolla 3.

	Tapahtumavastaukset	Valmis	1 908 Kattavuus	4 Tapahtumavastaukset	50,00 € Käytetty 50,00 €	...	Näytä tulokset
	Julkaisuun sitoutumiset	Valmis	1 865 Kattavuus	85 Sitoutumiset julkaisuun	30,00 € Käytetty 30,00 €	...	Näytä tulokset
	Viestit	Valmis	2 469 Kattavuus	— Aloitetut viestikeskustelut	30,00 € Käytetty 30,00 €	...	Näytä tulokset
	Viestit	Valmis	6 062 Kattavuus	— Aloitetut viestikeskustelut	80,00 € Käytetty 80,00 €	...	Näytä tulokset
	Linkin klikkaukset	Valmis	3 342 Kattavuus	70 Linkin klikkauksia	50,00 € Käytetty 50,00 €	...	Näytä tulokset
	Linkin klikkaukset	Valmis	4 792 Kattavuus	110 Linkin klikkauksia	50,00 € Käytetty 50,00 €	...	Näytä tulokset

Kuva. Innostu tiedosta maksettujen mainosten kattavuus ja näyttökerrat (otanta) (lähde: Facebook mainostuskeskus) seurantajaksolla 4.

Esimerkki mainoksista maksatusjaksolla 6.

	13.12.2022 • Tekijä Anne-Mari Heikkinen Tapahtumavastaukset Peltoviljelyn ajankohtaisinfo - webinaari p...	Valmis	-- Kattavuus	-- Tapahtumavastaukset	0,00 € Käytetty 50,00 €
	9.12.2022 • Tekijä Anne-Mari Heikkinen Julkaisuun sitoutumiset ENSIVIIKOLLA TAPAHTUU!!!! 📄 M...	Valmis	951 Kattavuus	97 Sitoutumiset julkaisuun	34,32 € Käytetty 55,00 €
	7.12.2022 • Tekijä Anne-Mari Heikkinen Julkaisuun sitoutumiset Biokaasukahvittelut jatkuvat ensi tiistaina ...	Valmis	2 157 Kattavuus	142 Sitoutumiset julkaisuun	19,70 € Käytetty 20,00 €
	25.11.2022 • Tekijä Anne-Mari Heikkinen Julkaisuun sitoutumiset Tiistain biokaasukahveilla (29.11. klo 9) pä...	Valmis	993 Kattavuus	64 Sitoutumiset julkaisuun	25,00 € Käytetty 25,00 €
	18.11.2022 • Tekijä Anne-Mari Heikkinen Linkin klikkaukset Tiistain biokaasukahvit jatkuvat lupa-asioi...	Valmis	635 Kattavuus	24 Linkin klikkauksia	21,00 € Käytetty 21,00 €
	11.11.2022 • Tekijä Anne-Mari Heikkinen Julkaisuun sitoutumiset "Selkeästi ja ymmärrettävästi kerrottiin pe...	Valmis	1 929 Kattavuus	112 Sitoutumiset julkaisuun	20,00 € Käytetty 20,00 €

MTK-Pohjois-Savon instagram sivuilla mainostetaan hankkeen toimintoja. Tapahtumista ilmoitetaan Maaseututoimistojen kautta (Luoteis-Savo, Sydän Savo ja Ylä-Savo sekä Rantasalmi) kaikille maatilallisille ja Innostu tiedosta ohjausryhmän kautta.

MTK Pohjois-Savon johtokunnan ja paikallisyhdistysten kautta. Tiedotettu mm. MTK:n paikallisyhdistysten kevään ja syksyn 2021 kokouksissa (20 kpl) ja kevään 2022 (7 kpl) ja reilusti kotimaista tilaisuuksissa on esitelty hanketta ja sen toimintaa.

MTK-Pohjois-Savon jäsenrekisterin kautta MTK:n jäsenille (tavoittaa myös maanvuokraajat). Yhteistyökumppaneiden kautta kuten Savo-Karjalan luomuyhdistyksen, Itä-Suomen sikatalouskerho/Atria, Savo-Karjalan nautakerho, Avena-Berner, MEP Elsi Katainen, MTK peltokasvialiokunta, Savon Yrittäjät, paikallisyhdistykset, SavoGrow, ProAgraria Itä-Suomi, Wilki, Mela yms.

Muiden yhteistyökumppaneiden kautta mm. muiden alueiden MTK-liitot, muiden alueiden hankkeet, Elyt, alueen oppilaitokset (Ysao, Sakky, Savonia), joita on pyydetty välittämään tietoa omille kohderyhmilleen. Tilaisuuksien yhteistyötahojen ja kumppanit mainostavat tilaisuuksia ja hanketta, jota teemme myös toisinkin päin, eli Innostu tiedosta-hanke mainostaa muiden hankkeita.

Maksullisia Facebook mainoksia ostettiin tapahtumien markkinoimiseksi eri kohderyhmillä. Mainosten ja ilmoitusten tekemistä varten hankkeelle ostettiin Pro lisenssi canva.com-taitto-ohjelmasta, jolloin saadaan rahoittajan vaatimat tähtiliput yms mahtumaan paremmin mm. tapahtumailmoituksiin (liitteenä kuvakaappaus ohjelmasta).

**PELTOLIVE
TEHOT IRTI NURMESTA!**
to 10.6.21 klo 10

- **Nurmilajiseosten** sopivuus erilaisiin nurmiviljelystrategioihin
- Lietteiden **vetoletkulevitys**
- **Orgaaniset** lannoitteet
- Langaton **tiedonsiirto** traktorin ja viljelysuunnitteluohjelman välillä
- **Droonit** nurmiviljelyn apuvälineenä
- Lannoitteen **täsmälannoitus** vaakalevittimellä
- **Täsmäviljelyä** pienellä kynnyksellä
- **Peltokannaus** ja **pienannostelijat**
- **Ruokonadasta** voimaa ja uusia ratkaisuja kasvinsuojeluun ja ravinteisiin!
- **Farmers' corner** - miten täsmäviljely onnistuu käytännössä? paneelikeskustelu

Ilmoittaudu ja lisätieto:
<https://link.webropol.com/s/tehotirtinurmestapeltoalive>

Innostu tiedostal, Maatila 2030, Orgaanista voimaa peltoon ja parteen, SavoFarm 4.0, VarmaNurmi

Lehdistötiedotteita ei ole seurantajaksolla laitettu 2. seurantajaksolla. Lehdet eivät halua tehdä juttuja, jos ei ole otettu maksettuja lehtimainoksia. 3. seurantajaksolla Maaseudun tulevaisuus teki ennakkojutun Tehot irti nurmesta tilaisuudesta lehdistötiedotteen perusteella. Seurantajaksolla 4 Yle (<https://yle.fi/uutiset/3-12009854>) ja Yle Svenska (<https://www.landsbygdensfolk.fi/nyheter/plast-fran-tusentals-traktoraeggblir-liggande-graevs-ned-eller-braenns-naer-insamlingen-inte-fungerar>) teki radio- ja lehtihaastattelun maatalousmuovinkäsittelystä sekä maaseudun tulevaisuus jutun Tehot Irti -tilaisuudesta.

Lehtijuttuja oli AgriFuture tapahtumasta sekä Virkisty metsästä ja pellostä tapahtumasta (Koillis-Savo/Pitäjääläinen ja Soi-Salon seutu) sekä Maaseudun tulevaisuuden juttu Vieremän tilusjärjestelytilaisuudesta. KM-lehti otti vastaan myös tilusjärjestelyjuttuvinkin ja oli tehnyt jutun tilusjärjestelyistä, muttei meidän alueelta.

Projektipäällikkö piti esitelmän maatalousmuovin liiketoiminnan edistämistilaisuudessa. Muovinkeräyspilotin vetäjä piti esitelmän ryhmälle, joka koostui Nigerialaisten yliopistojen edustajista.

Innostu tiedosta hankkeella oli oma ilmoitusliite Mainiossa (MTK:n jäsen lehti, alla sivut). Koko liite käsitteli hankkeen aiheita.

Pidetty ohjausryhmän kokoukset: 21.1.20, 1.6.20, 1.12.20, 30.3.21, 23.9.21, 25.1.22, 1.6.22, 16.11.22, 7.6.23.

Maksatukset:

- 1. maksatus toteutettiin ajalle 1.11.19-30.5.20
- 2. maksatus toteutettiin ajalle 1.6.20-30.11.20
- 3. maksatus toteutettiin ajalle 1.12.20-31.5.21
- 4. maksatus toteutettiin ajalle 1.6.21-31.12.21
- 5. maksatus toteutettiin ajalle 1.1.22-30.5.22
- 6. maksatus toteutettiin ajalle 1.6.-31.12.22
- 7. maksatus toteutettiin ajalle 1.1.23-31.5.23
- Loppumaksatus toteutettiin hankkeen loppumisen jälkeen.

Projektiryhmän kokouksia on pidetty tarvittaessa, niistä ei ole olemassa muistioita, koska usein miten olemme valmistelleet ohjausryhmän kokousmateriaalia suoraan esityslistaan.

g. toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen toiminnassa on oleellista laaja ja monikanavainen tiedotus, jolla saavutetaan hankkeen eri kohderyhmät ympäri vuoden. Eri kanavia, esim. sähköposti, lehtijuttu ja sosiaalisen median eri muodot (facebook, instagram, twitter), tarvitaan eri ikäryhmien tavoittamiseksi. Hanke tekee laajaa yhteistyötä maakunnan eri toimijoiden kanssa, jotta hankkeen kohderyhmä saa parhaan mahdollisen asiantuntemuksen koottuna samassa tiedotustapahtumassa. Hankesuunnitelmassa oli kirjattu hankkeessa työskentelemään lähes kokoaikainen työntekijä ja osa-aikaisesti MTK-Pohjois-Savon toimihenkilöt sekä kaksi harjoittelijaa vuonna 2021. Hanke suunnitelomassa oli lisäksi Tuotantovarmuutta nurmesta-osiota toteutetaan vuosina 2020-2021 2 kk ajan/vuosi. Vuonna 2022 Tuotantovarmuutta Nurmesta työaikaa varataan loppuraportin toteuttamiselle. Projektipäällikön työaika on ollut käytännössä kokoaikainen.

Tiedotustilaisuuksia on ollut alkuperäisenä tavoitteena järjestää yhdessä maaseutupalvelujen kanssa kattavasti ympäri Pohjois-Savo eri paikkakunnilla. Tilaisuuksiin on mahdollista osallistua myös verkon kautta livenä ja niitä voi seurata myös jälkikäteen

tallenteina. Paikkakuntakohtaiset tilaisuudet eivät ole toteutuneet Koronasta johtuen, mutta olemme saavuttaneet sähköisten menetelmien kautta laajan kuulijakunnan. Viljelijähaastattelut lehtiin ja someen ovat myös keskeinen osa tiedotusta. Viljelijähaastatteluja on toteutettu epäsäännöllisesti faceen.

4.3 Yhteistyökumppanit

Keskeisimmät yhteistyökumppanit on lueteltu yllä.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Tiivistelmä sisältää kaikki seurantajaksot.

Hanke on reagoinut ketterästi muuttuneessa toimintaympäristössä (ks. ohjausryhmään viety toimintaympäristöanalyysi). Tilaisuudet on voitu järjestää uusia väyliä käyttäen. Osallistujia on ollut hyvin, koko hankkeen aikana keskimäärin 63 henkilöä/tilaisuus, jota voidaan pitää hyvänä osallistujamääränä tavoittaen lähes 8600 henkilöä.

Koulutuksista osallistujat saavat eväitä ja keinoja parantaa omaa maatilaansa omista lähtökohdistaan. Koulutuksista mm:

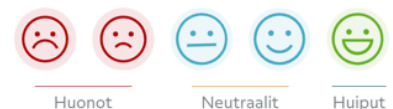
- Asiantuntijat ja tilalliset tietävät mitä biokaasukentässä tapahtuu ja miten biokaasuinvestointiprosessi etenee.
- Tukiasioissa viljelijät osaavat hakea oikeita tukia ja hakea niitä oikein minimoidakseen virheet sekä Eu-avustajat ja muut asiantuntijat osaavat neuvoa asiakkaita oikein.
- Tietoa peltoviljelyyn tilatason tehostamista oli kasvi mikä tahansa (nurmi, avomaanvihannekset, mansikka, luomutuotanto, öljyhamppu, härkäpapu, herne, avomaanvihannekset, erikoiskasvien jatkojalostus, gluteenittomat kasvit, avomaanvihannekset, pölyttäjät erikoiskasvituotannossa, syysrypsi, vaihtoehtona puutarhakasvit, ruis, elintarvikekaura, mallasohra, kevätrypsi, tunnelimansika, sipulit yms.)
- Tietoisuus tilusjärjestelyjen mahdollisuudesta on lisääntynyt. Tämä työ vaatii vuosia. Tietoa tulisi kohdentaa enemmän niin vuokralaisille kuin omistajillekin.

- Maatilojen toimintojen monimuotoistumista on tuettu usealla tilaisuudella mm. ideasta tuotteeksi-tilaisuudella, jolla pyritään auttamaan ideavaiheessa olevia tiloja löytämään reitti idean tuotteistamiseen. Leaderin mahdollisuudet maatalousyrittäjille- tilaisuus toi esille Leaderin rahoitusmahdollisuudet. Erityisesti Leader-tilaisuudesta tuli paljon hyvää ns. jälkipuhetta ja sitä odotettiin kovasti myös tallenteen muodossa. Myös Face-päivitystä luettiin erityisen paljon. Tämä mahdollistaa maatilojen rahoituksen hakemista lisätoimeentuloa hakiessa.
- Peltojen omistus ja vuokraus tilaisuudessa lisättiin ymmärrystä peltojen vuokraajien ja vuokranantajien kesken. Tavoitteena saada vuokrapellot ”kunnolliseen” viljelyyn.
- Maatilat ovat saaneet tietoa maatalan energiavaihtoehtoista ja niiden merkityksestä.
- Maatilat ovat saaneet tietoa maatalousmuovin kustannustehokkaasta kierrättämisestä ja mikä niihin vaikuttaa.
- Yritykset ovat saaneet koulutusta tilan strategioiden tekemiseen sekä markkinointiin ja vaihtoehtoisten rahoituskanavien käyttämiseen.
- Hanketoimijoiden käyttöön on tuotettu informaatiota mm. lähiruoasta.
- Maatilalliset ovat saaneet ajankohtaista tietoa niin korona tai Ukrainan sodan vaikutuksista tilan toimintaan ja ovat osanneet varautua paremmin mahdollisuus poikkeustilanteisiin.
- Maatilalliset ovat saaneet tietoa talouden hallintaan ja luomuun siirtymisen kannattavuudesta ja reunaehdoista.
- Erityisesti marjatiloiilla työehdot ja tuntikirjanpidot ovat kirjavia ja olemme yrittäneet selventää pykälää tilallisille. Tilaisuudessa pyrittiin löytämään ratkaisu AVIN tarkastukset kestävään työaikakirjanpitoon. Työaikakirjauksille ei ole olemassa yhteisestä pohjaa, joten työ on edelleen hankala toteuttaa. Myös työehtosopimusasiat eivät olleet selviä kaikille.
- Tilojen välisellä sopimustuotannolla pyritään laadukkaan tuotteen riittävään saamiseen ilman välikäsiä ja pienemmillä kustannuksilla.
- Energian hinnat ovat nousseet ja sen taustojen tietäminen auttaa valitsemaan sähkösopimuksen lukkoon lyöntipäivämäärää.
- Tukikoulutuksilla turvataan päätukihauun virheettömyys.
- Koulutus emolehmätuotannosta asiantuntijoille takaa paremman suunnittelun viljelijöiden hankkeille.

- AgriFuture- tilaisuudessa viljelijät saivat ajankohtaisista aiheista tietoa mm. CAP27, biokaasu, hyvinvointi, hankkeiden tuloksista, hiiliasiaa, eläinasiaa yms. , joita voivat soveltaa oman tilan toiminnassa. Illan tilaisuus lisäsi yhteisöllisyyttä.
- Virkisty metsästä ja pellostä tilaisuuden kuulijat saivat työkaluja pellon ja metsän monimuotoisuuden lisäämiseksi.
- Tilusjärjestelyselvityksen aloittaminen mahdollistaa viljelijöille tilusjärjestelyiden aloittamisen ja sen jälkeen toteutuessaan monet hyvät mahdollisuudet kustannusten ja ympäristön tilan parantamiseen.
- Biokaasukahvit lisää tarkempaa tietoa maatilamittakaavan biokaasutuotannosta. Aineisto on hyvin laadittu ja se on käytettävissä. Sieltä löytää monta ”ahaa elämystä” ja huomioonotettava asiaa. Swotin kautta asiat esitettynä kuulijat saavat kokonaiskäsityksen asiasta.
- Hiililaskenta tulee koko ajan isompaan rooliin. Kenttä on laaja ja levällään ja keneläkään ei tunnu olevan kokonaiskäsitystä asiasta. Tilaisuus antoi selvennystä hiililaskentaan ja sen peruseräiteisiin mistä on kyse. Viljelijät voivat paremmin hyödyntää tietoa esim. hiilikreditin myyntiin.
- Ajankohtaiskatsaukset kotieläin- ja peltokasviviloille toivat ajankohtaisen tiedon mitä on tulossa kotieläintukiin ja muuhun lainsäädäntöön liittyen, tietoa uudesta Capista sekä markkinoista.
- Maatilalliset ovat saaneet tietoa verotuksesta
- Maatilalliset ovat saaneet tietoa jäteraportoinnista ja osaavat tehdä jäteraportoinnin viranomaisten vaatimalla tavalla.
- CAP27-koulutussarja antoi perustiedot uudesta tukijärjestelmästä ja valmiudet haakea tukia.

Palautteet seurantajakson 5. koulutuksista:

Tilaisuuksista on pyydetty palautetta lyyti-ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Saatu palaute on ollut 4-5 välillä, arviotuna asteikolla 1-5.

Kiitosta sai ajankohtaisuus, kohdentaminen/täsmätilaisuus, asiantuntevat luennoijat, markkinatietoisuuden lisääminen, annetun tiedon mieltä rauhoittaminen, rehelliset kannanotot (mm. maatalouden huonoon talouteen), yrittää tuoda viljelijöille selvyyttä vaikeistakin asioista (mm. työnantajille kuuluvat asiat, Tes, Avin valvonnat,

työaikakirjanpito), esimerkit koulutuksissa, luentojen pituudet sopivia ja aikaa myös kysymyksille.

Parannettavaa: Tilaisuuden peruminen tai luennoijan peruuntuminen (sairastapaus), tilaisuuteen ei ollut etäosallistumismahdollisuutta, äänenkuuluminen etänä oleville, tukiasioissa toiveena enemmän muutoksiin paneutumista ja vaikutusten arviointia, lopuksi keskeisten kohtien poiminta ja korostaminen.

VarmaNurmi -osuus loppunut.

- Blogit ja tiedotteet löytyvät: <https://pohjois-savo.mtk.fi/varmanurmi>
- Loppuraportti löytyy osoitteesta: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/551739>
- Tehot irti nurmesta ja lannasta palautekyselyssä toivottiin jatkossa selvitettävän (kuvat alla).

Tehot irti nurmesta ja lannasta tilaisuus tiivistä VarmaNurmen tutkimustulokset käytäntöön viemiseksi (kuvat alla)

Kuva. Mistä teemoista olet oppinut jotain uutta? Kysymys Tehot irti lannasta ja nurmesta palautekyselystä.

Kuva. Mitä muutoksia teet toiminnassasi?

Kuva. Käytäntöön siirtäminen?

Osallistujien palautteet koulutuksista seurantajaksolla 6

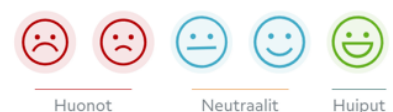
Metsäkeskuksen palautejärjestelmä:

Virkisty pellostasta ja metsästä tilaisuudet: Leppävirta 2.11.22 n. 6 Arvosana ka 4,5, suosittelisi 83 %, Nilsä/Juankoski 23.8.22 n 9 ka ka 4,67, suosittelee 100%, Kiuruvesi 18.8.22 n 9, ka ka 4,11, suosittelee 33% (Tapahtumasta jäi luvattu metsäkävely toteutumatta)

MTK:n palautejärjestelmä (lyyti):

Saatu palaute on ollut 4-5 välillä, arvioituna asteikolla 1-5.

Kiitosta sai ajankohtaisuus, kohdentaminen/täsmätilaisuudet, asiantuntevat luennoijat, hyvät järjestelyt, kaikille kaikkea, muiden viljelijöiden näkeminen. Emokoulutus sai hyvästä ohjelmasta kiitosta.

"Haluan antaa palautetta äskeisestä kahvituksesta: älyttömän hyvä. Selkeästi ja ymmärrettävästi kerrottiin perusasiat myös tällaiselle, joka ei biokaasuasiasiaa niin hirveän paljoa ole seurannut. Pääsi kärrylle. Muutenkin tämä kahvisyksy on ollut todella hyvä tie-toiskujen sarja." Biokaasukahvit

"Sisältö oli mielenkiintoinen ja monipuolinen. Varmasti jokaiselle löytyi jotain." AgriFuture 2022

"Kiitosta webinaarin kattavuudesta" Hiililaskenta maataloudessa

"Ihanat asiansa osaavat ihmiset, rento meininki" Naisten luontoilta

Parannettavaa: AgriFutureen enemmän aikaa osastoille, esitykset messutilaan, tiukka aikataulu. Naisten luontoillan tiukka aikataulu (kävely jäi tekemättä).

"Useampi luento joissa olisi halunnut olla oli päällekkäin ja täytyi arpoa mihin menee. Iltapäivän aikataulu liian nopea. Jäi muutama kuuntelematta." AgriFuture 2022

"

"Liian monta alustajaa. Metsäreissu jäi tekemättä" Naisten luontoilta

Ohjelmat tavoitteineen ja aineistot löytyvät www.innostutiedosta.fi sivustolta.

Ohjausryhmän palaute mm. piti hyvänä laajaa ohjausryhmää, jossa korostuu yhteistyö, tiedonvälitys ja positiivisuuden lisääntyminen. Aloittamisavustuksia on haettu vähän, kuitenkin suhteessa Pohjois-Savossa ollaan suurimpien joukossa. Ohjausryhmä on pitänyt hankkeen toimintojen ajantasaisuutta ja joustavuutta erittäin tärkeänä.

Osallistujien palautteet koulutuksista seurantajaksolla 7-8

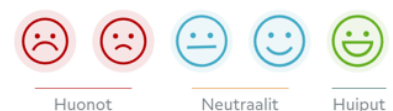
Metsäkeskuksen palautejärjestelmä:

Virkisty pellostasta ja metsästä tilaisuudet: Kuopio 21.11.22.: n.13: arvosana 4,38

MTK:n palautejärjestelmä (lyyti):

Saatu palaute on ollut 3-5 välillä, arvioituna asteikolla 1-5.

Kiitosta kohdentaminen, ajankohtaisuus, ulkopuolinen näkemys johonkin asiaan, tarpeeseen perustuva

"Asiantuntijoiden esitelmät olivat selkeitä ja hyvä laatuista. Ymmärrys CAP:sta lisääntyi merkittävästi." - Peltoviljelyn ajankohtaistilaisuus

"Hyvät, selkeät esitykset asiantuntijoilta." -Peltoviljelyn ajankohtaistilaisuus

"Oli ylipäättään naudanlihantuottajille suunnattu tilaisuus". -Miten uskallan säästää naudanlihantuotannossa?

"Kiitos. Lisää webinaareja emolehmätuotantoon. Tuotantotilojen rakenneratkaisuista, vuosikierrosta, ruokinnasta, turvallisesta työskentelystä. Nurmirehuista. jne." -Miten uskallan säästää naudanlihantuotannossa?

"Esitykset olivat hyviä ja ajankohtaisia" – Naisten luontoilta

Uuden toimintatavan opettelu. Seikkaperäinen selostus ja kysymyksiin saadut vastaukset – YLVA-raportointi

Tarve— YLVA-raportointi

Kaiken kaikkiaan erinomaista palautetta: Biokaasukahvit

Parannettavaa: Osa odotti liikaa koulutukselta=> pettyi mm. naudanlihantuottajat. Osa luennoitsijoista ei miellyttänyt

"Liian nopeatempoinen, kylmä tila, asiaa moneenkin tilaisuuteen" - naisten luontoilta

"No, ehkä odotin liikaa. Tulikin yleispätevää asiaa, minkä jo kuullut monta kertaa. Ei tullut vinkkejä, ajatusta herättävää"- Miten uskallan säästää naudanlihantuotannossa?

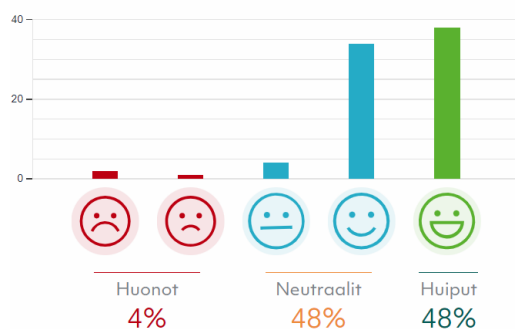
"Melko turhaa ja itsestään selvää asiaa. Tuntui että oli taas hankkeen takia tehty hanke. -"Miten uskallan säästää naudanlihantuotannossa?"

"Lähetetty linkki ei toiminut"- Peltoviljelyn ajankohtaistilaisuus

Kevään CAP 27 koulutussarjan keväällä 2023

Saadut palautteet tukivat suunnitteluryhmän käsitystä CAP tilaisuuksien onnistumisesta. Hybriditilaisuuksien ääniongelmia nousivat taas esille. Osin asioiden keskenäisyys sai kritiikkiä, toisaalta kiiteltiin, että asioista keskusteltiin.

Vastaukset

Vastausprosentti 11 %

Lähetetty	Vastanneet
690	79

"Sain tarpeellista tietoa. Erittäin hyvää suomennosta hankaliin tukipykäliin. Ei ole itellä aikaa perehtyä jokaiseen riviin. Luennot tiivistivät asiat erittäin hyvin. Iso Kiitos!

Cap27 on erittäin mielenkiintoinen aihe, ja sain informaatiota niin tavanomaiseen kuin luomutuotantoonkin, ja olen erittäin tyytyväinen tähän Cap27 -koulutukseen.

osallistuin etänä teamsissa...ääni oli todella epäselvää

Sain tarpeellista tietoa. Esitykset ytimekkäitä ja selkeästi esitetty.

Jotkut asiat saivat selventäviä vastauksia.

Hyvät esitykset, keskittyivät pääasioihin.

Asiaa tuli paljon, mutta välillä sekavasti ja pitkäväteisesti. Tuntui, etteivät kaikki esittelijät olleet ajantasalla asioista.

Käsiteltiin juuri nyt ajankohtaisia asioita. Erityisesti vipupalvelun käytännönläheinen esittely oli antoisaa.

Sain paljon tietoa tukihakemusta varten. Hyvät ja havainnolliset esimerkit. Tallenteesta kävin tarkastamassa kasvulohkomuutoksen tekemisen vielä tänään, joten tallenteellekin plussaa!

Hyvin vedetty käytännön esimerkillä hoidettu tukihakemuksen täyttö

Webinaarit ovat hyviä, kun voi myös jälkeempäinkin katsella ja kerrata asioita. Mukava myös kun saa olla kotona katsella lähetystä. Asiantuntijat myös hyviä. Kiitos, jatkakaa samaan malliin.

hyvä koulutus.

Paljon uutta asiaa kaikille, jota yritetty avata kiitettävästi ja tällä hetkellä tiedossa olevilla tiedoilla. Uusien säännösten soveltaminen käytännössä on sitten taas toinen juttu; niistähän voisi järjestää syksyllä koulutusta ja kysyä vaikka Elystä tapauksia miten on sovellettu käytännössä asetuksia ja kokemuksia kuluvan vuoden kasvukaudesta, miten on mennyt.

Ajankohtaista ja tärkeää asiaa hyvin paketissa ja esitetynä.

Asiantuntijoiden ei tiedä jne vastaukset häiritsee. Maatalousyrittäjien pitää tietää kaikki mutta nämä asiantuntijat eivät tiedä kuin sen oman kapean alan, eikä täsmällisesti tiedä sitäkään.”

Ohjelmat tavoitteineen ja aineistot löytyvät www.innostutiedosta.fi sivustolta.

Yhteistyö eri toimijoiden välillä on tiivistynyt ja sitä on aktiivisesti pyritty tiivistämään. Näin ollen samansisältöisiä tilaisuuksia ei ole järjestetty erikseen eri toimijoiden toimesta samalle kohdeyleisölle. Toimijoiden välinen yhteistyö sujuvaa ja yhteen hiileen puhaltavaa, on korostunut erityisesti Korona-tilanteen hoitamisessa. Olemme pystyneet tuomaan esille Pohjois-Savon alueen osaamista ja tarjontaa myös muualle Suomeen sekä tuomaan esille Pohjois-Savon tarjoamia mm. koulutusmahdollisuuksia.

Tiloilla on tieto toimia mahdollisessa Korona-sairastapauksessa.

Tilat ja toimijat joutuivat opettelemaan sähköiset kokous- ja koulutusmenetelmät pika-vauhtia.

Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset (Valion sopimustuotantomalli sekä vassikkapula nautapuolella sekä pankkirahoituksen kriisi) aiheuttanevat tiloilla mietintää tulevaisuudesta ja siihen on pyritty vastaamaan muutoksen hallintaan liittyvillä tilaisuuksilla.

Maitotilallisten tulevaisuuden suunnitelmat ovat tiedossa. Sopimustuotantoa ja maitotilojen kehittämisaikeita selvitettiin kyselyllä Maito-Suomen ja Maitomaan tuottajilta. Kyselyalue oli osin koko Itä-Suomi. Tilallisilla on aikomus laajentaa. Tiedetään mitä valiolaiset maidontuottajat aikovat tehdä tulevaisuudessa ja mitä mieltä he ovat sopimustuotannosta. Vastanneista valtaosa oli kiinnostunut laajentamaan tuotantoa. Valtaosa ymmärsi sopimustuotannon tarkoituksen ja merkityksen. Myös Maitomaan tuottajilla oli kehittämisaikeita. Maitomaan osalta vastausprosentti oli huono yksityiskohdista analysointia varten.

EU-avustajakyselyssä selvitettiin miten avustajaverkoston pitäisi kehittää. EU-avustaja verkoston jäsenet kaipaavat koulutusta ja tukea tukiasioiden hallintaan ja kiemuroihin. Verkosto tulee jatkossa harvenemaan ja ammattimaistumaan.

Vuokranantajien suhtautuminen tilusjärjestelyihin suhtautuminen selvitys. Useimmat vuokranantajat eivät tiedä mitä tilusjärjestely tarkoittaa. Tiedotusta tulee jatkaa.

Monimuotoistuminen maataloilla (Ylä-Savo), yleistyössä Ylä-Savon Veturin kanssa. Kysely nosti esille maataloilla olevan monialayrittäjyyden kannusteiden nostamisen.

Tutkimusyhteistyön hyötynä Luken kanssa on se, että viljelijät saavat tietoa nopeammin suoraan tutkijoilta ja tutkijat pystyvät jalkauttamaan työtä nopeammin suoraan viljelijöille. Tiedonvaihto tutkijoiden ja viljelijöiden välillä lisääntyy ja tiedonvaihto pienemmistäkin asioista lisääntyy, vaikka isot tutkimustulokset eivät vielä ole julkisia. Konkreettinen tiedonnälkä on kasvavaa viljelijöillä ja on keskeistä pitää viljelijöiden kiinnostus yllä tutkimukseen. Pyritään saamaan viljelijöitä seuraamaan tutkimuksia ja hyödyntämään tuloksia mahdollisimman nopeasti. Tuloksena viljelijät osaavat hakea uusia tietoja paremmin ja miettiä vaihtoehtoja kehittää nurmiaan tuotantovarmemmiksi, esimerkiksi miten valita uusia nurmikasvilajeja ja lajikkeita viljelyyn -> maatalouden tulos Pohjois-Savossa paranee

Tiloja on kannustettu osallistumaan myös muiden hankkeiden ja toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin päällekkäisyyksien ehkäisemiseksi.

Maatiloille on laadittu opas, jonka selventää mitä lähiruoan myyminen tarkoittaa ja vaatii tilallisilta. Uusia lähituote- ja lähiruokamyymälöitä perustetaan Pohjois-Savon alueelle. Kotileipurit ja muut elintarvikkeiden tuottajat tietävät mitä kaikkea myytävän tuotteen pakkausmerkinnöissä pitää olla ja mitä kaikkea muuta pitää ottaa huomioon. Opas on avuksi myymälän perustamista miettiville ja sinne tuotteita tekeville.

Maatalousmuovipilotin vaikutuksiin Pohjois-Savon alueella kuuluu etenkin konkreettisenä tekona maatalousmuovinkeräys pilottialueelta kesällä 2021; Kuopio, Leppävirta, Suonenjoki, Joroinen, Varkaus. Vaikutuksiin kuuluu myös todella tärkeänä koko Pohjois-Savon alueen tiedottaminen siitä, kuinka maatalousmuoveja tulisi kierrättää, varastoida ja lajitella. Tällä pilotilla luodaan pohjaa entistä toimivammalle kiertotaloudelle pohjoissavolaisilla maatiloilla. Maatiloilta on kerätty maatilamuoveja pois pilotin aikana sekä on toteutettu maatalousmuovin lajitteluohjeistus. Ohjeistus varattiin kaikille viljelijöille ja jaettiin postitse MTK:n jäsenille. Muut saavat ohjeistuksen joko eri tilaisuuksissa tai pyytämällä MTK:lta tai maaseututoimistosta.

Biokaasuasiassa on tapahtunut paljon merkittäviä asioita. Toisaalta on tehty tiedottamistyötä yhdessä Biokaasulla liikkeelle hankkeen kanssa, jotta biokaasun käyttö edistyisi eli kysyntä tulisi. Maatilamittakaavan biokaasulaitoksen investointiprosessia on avattu viljelijöille. Suuremman peltobiomassan osalta on oltu mukana toteuttamassa viljelijöille peltobiomassakyselyä, jonka tarkoituksena on selvittää laitosisinvestoinnin taustalle peltobiomassan saatavuus ja hinta. Laitosisinvestointi on tulossa Riikinnevalle. Myös muualla Pohjois-Savossa on potentiaalia peltobiomassan saatavuudelle. Lanta-kaasu OY:lle oli esittää peltobiomassan tuottamisesta kiinnostuneita alueita ja ollaan mukana kartoittamassa yrityksiä. Biokaasukahvit -sarja toteutui Savonian ja Luken kanssa.

Sidosryhmätyöskentely vaatii panostusta. Kentällä on huomattu, että ei ole olemassa ketään tahoa, joka säännöllisesti kokoaisi sidosryhmät ”asioiden äärelle” pohtimaan ja viemään asioita eteenpäin niin, että asiaa tarkasteltaisiin kaikkien viljelijöitä lähellä olevien sidosryhmien näkökulmasta.

Testasimme ns. pyöreän pöydän mallia, jossa kokosimme asiantuntijoita jonkun aiheen äärelle. Siellä vaihdettiin ko. aiheen ympärillä tilannekuva ja sen jälkeen mietittiin mitä itsekukin voisi tehdä. Pyöreän pöydän malli vaatisi kehittämistä mm. enemmän tavoitteellisuutta sekä aiheiden pureskelua eteenpäin. Pyöreästä pöydästä nousi

esimerkiksi asiantuntijoiden emolehmätuotannon aloittamista koskeva koulutusidea. Itse koulutus oli räätälöity juuri tarpeen mukaan ja sai erittäin hyvän palautteen. Kehittämisiäihot jäivät ”roikkumaan” ajan ja järjestelmällisyyden puutteen vuoksi.

Tilusjärjestelytilaisuuksia on pohjustettu useissa sidosryhmätilaisuuksissa ja niiden toteuttamiseksi ja aikaansaamiseksi on useat organisaatiot tehneet paljon töitä. Ilman hankkeen tiedottamista näin tuskin olisi tapahtunut.

Valittu tiedotuskanava koetaan edelleen toimivaksi, jos ja kun kohderyhmänä ovat aktiiviset sosiaalisessa mediassa toimivat yrittäjät/yrittäjiksi aikovat. Tavoitamme osan sähköpostitse maataloustoimistojen ja MTK:n jäsenrekisterin kautta. Yhteistyökumppaneiden sitoutuneisuus ja tiedottaminen tapahtumista on ensisijaisen tärkeää ja huomionarvoista ja sitä ei voi koskaan liikaa korostaa. Lehti- tai muita viestintäkanavia tarvitaan myös ajoittain, varsinkin kun halutaan tavoitella muita kohderyhmiä kuin sosiaalisen median käytäviä. Canva Pro:n käytön myötä ilmoituksista saatiin selkeämpiä mm. kuvapankin ja muiden ominaisuuksien laajennuttua

Hankkeen ohjausryhmä 2/22 arvioi vaikutuksia:

- Tilat pystyvät varautumaan ja tekemään päätöksiä paremmilla tiedoilla (mm. tukiasiat, energia, uudet viljelykasvit, tilusjärjestelyt, pellon vuokraus, korona & Ukraina-kriisit, monialaistuminen jne.)
- Tutkimustiedon nopeampi jalkautumien tiloille
- Biokaasulaitoksien tuomat uudet mahdollisuudet niin toimijoille kuin viljelijöille
- Maatalousmuovien lajittelun lisääntyminen ja kierrättäminen
- Lähiruoan myymisen edistäminen
- Tilojen suunnitelmien esilletuominen ja niihin reagoiminen
- Alueella positiivisuuden luominen! Viljelijöiden hyvinvointi paranee yhteisöllisyyden myötä.
- VarmaNurmen osalta hanke sai osaamista, jota sillä ei ole ollut sekä se on mahdollistanut uusiin sidosryhmäkumppaneihin tutustumisen.
- Sidoryhmätyön lisääntyminen, yhteistyöllä saavutetaan parempi kattavuus
- Yhteistyön lisääntyminen sidoryhmien välillä, ”yhteenhiileen puhaltamisen” merkitys alueen kehittämisessä
- Kyselykartan avulla jatkotoimenpiteitä, ajattelutavan muutosta ja seurauksien ymmärrystä, perehdytystyöväline
- Sidoryhmien tilannekuvan selkiytyminen

- Osaamisen karttuminen
- Tilusjärjestelyselvityksen aloittaminen Kiuruvedellä ja Vieremällä.

Arviota toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista ja hankkeen vaikutuksista toimintaan

Hankkeen toiminta-aika oli niin maataloussektorin kuin koko maailman näkökulmasta haastava. Kaupan entistäkin keskittyneempi ote ja sitä kautta tuotteiden hinnoittelu, ennennäkemätön tuotantokustannusten nouseminen, Korona-epidemian tuomat haasteet, Ukrainan sota ja sen tuomat hinnanvaihtelut. Tilojen ahdinko niin taloudellisesti kuin henkisesti sekä tilojen entistä suurempi polarisoituminen pärjääjiin ja sinnitteleviin sekä luopujiin. Hanke pystyi toimimaan tiedonvälittäjänä ja kokoojana kriisienkin keskellä ja pystyi ketterällä toiminnallaan tuomaan tietoa epävarmuuden keskellä, ehkä juurikin toimintaympäristöstä johtuvien asioiden ratkomiseen. Kyselykartta-työ oli hahmottanut projektiryhmäläisille eri segmentit, joille pystyimme hyvinkin nopeasti löytämään oikean tiedontarpeen.

Kyselykarttatyössä indikaattoreiksi asetimme omistajanvaihdosten toteutumisen, Neuvo-palvelun käyttämisen sekä investoinnit.

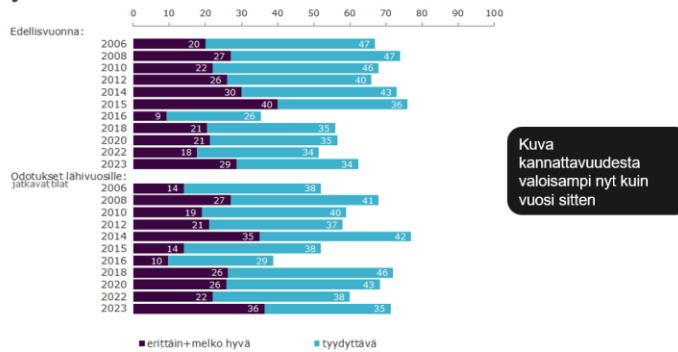
Pohjois-Savossa tehtiin ohjelmakaudella 2015-2022 yhteensä 151 tuettua maatilansukupolvenvaihdosta. Maatilojen omistajanvaihdoksissa oli vuonna 2022 edellisvuotta vilkkaampaa. ELY-keskus myönsi nuoren viljelijän aloitustukea 22 uudelle yrittäjälle. Edellisvuonna aloitustuen sai 15 nuorta viljelijää. Avustuksen suuruus euroissa oli yhteensä 670 000. Korkotukilainaa myönnettiin 3 055 600 euroa.

Neuvo korvausta maksettiin Pohjois-Savon alueella viime vuonna 2338 kpl 1038 maatilalle ja maksettiin 1,1 miljoonaa euroa. Määrä on noin kaksinkertainen vuoteen 2021 verrattuna. Suosituimmat aiheet olivat kilpailukyvyn parantaminen 740 kpl ja tuotantoeläinten terveydenhoitosuunnitelma 430 kpl.

Maatalouden investointitukia myönnettiin vuonna 2022 Pohjois-Savon alueella 196 kpl. Avustusta niihin maksettiin 6,2 miljoonaa euroa sekä korkotukilainaa 4,1 miljoonaa euroa. Erikoisuutena oli se, että rahoitettiin yli 60 kpl aurinkopaneeleja.

Hankkeen tavoitteena oli tilojen kannattavuuden parantaminen. Uusimman Kantarin tutkimuksen mukaan maidontuottajien oman arvion mukaan kannattavuus on parantunut aikaisempiin vuosiin verrattuna (kuva alla).

Maatalouden kannattavuus omalla tilalla / maidontuottajien oma arvio - eri kyselyajankohtina%

Kuva kannattavuudesta valoisampi nyt kuin vuosi sitten

KANTAR

Kantar Agri Oy - Maidontuotannon kehitysnäkymät 2023-2030

Kuva. Maatalouden kannattavuus oman arvion mukaan. Kantar 2023. Maatilojen kehitysnäkymät 2023.

Kaikkien numeroiden takana kaikkein tärkeimpänä saavutuksena on jo osan toimijoista toimiminen yhteen hiileen. Se näkyy alueella samaan suuntaan katsomisena, saadaan tietoa asiakaskunnan asioista ja haasteista ajoissa ja pystytään reagoimaan siihen. Yhteistyön kautta pystytään hyödyntämään osaamista.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Ohjausryhmä on todennut tämän hankemallin tehokkaaksi ja ketteräksi toimijaksi toimintaympäristön muututtua nopeasti ja rajullakin tavalla. Se on voinut vastata haasteisiin ja luodaan myös uutta kysyntää maatilojen tulonmuodostukselle.

Tarvitaan enemmän taustatietoa jatkotoimenpiteitä varten mm. selvitysten ja kartoitusten muodossa ja tiedon jakamista varten.

Viljelijöille kannattavuutta parantavia toimenpiteitä ja muutoksen hallintaa tulee kouluttaa. Tulevaisuudessa kannattaa ottaa mallia aikaisemmin hankkeelle luoduista webinaarisarjoista, jotka koskettavat kannattavuuden parantamista eri osa-alueilta. Eri hankkeiden välistä yhteistyötä kannattaa lisätä ja tiedonvaihtamista niiden välillä. Tulisi lisätä yhteistyötä tuotteita ostavien yhteistyötahojen kanssa ja pyritään yhdessä viestimään mitkä ovat tulevaisuuden näkymät.

Asiantuntijat kaipasivat erityisesti hankeinfo-tilaisuutta tai yhteydenpitoa yhdessä muiden toimijoiden ja Elyn kanssa, mistä löytyy tällä hetkellä tieto, mitä hankkeita on meillä ja mitä niissä tehdään? Lisäksi tarvetta on selvittää eri menetelmiä miten saan

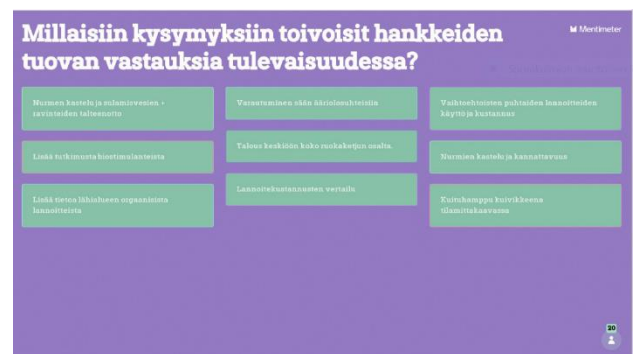
tiedon toiminnaksi eri persoonatyypeille – asiantuntijakoulutuksena. Yhteisen näkemyksen ja tahtotilan painottaminen on tärkeää myös sidosryhmille.

Selvitys/Opinnäytetyöaihe olisi hyvä tehdä maatalan rahoitusvaihtoehdoista. Olisi hyvä selvittää mitä nuoret yrittäjät ajattelevat, mitä heille kuuluu ja mitä he aikovat tehdä tulevaisuudessa. Tutkimusaiheista tulisi selvittää myös keväällä kerätyn nurmen käyttö kuivutuksessa, sen käytön ominaisuudet, viljely, keruu ja talous.

”Pyöreä pöytä” -keskusteluryhmän toimintaa tulisi organisoida paremmin ja tehokkaammaksi. Testata mallia tavoitteellisemmalla tavalla.

Varma- nurmen osalta nousi esille useita teemoja, joihin halutaan vastaus:

- Nurmen kastelu ja sulamisvesien ja ravinteiden talteenotto
- Varautuminen sään ääriolosuhteisiin
- Lisää tutkimusta biostimulanteista
- Lisää tietoa lähialueen orgaanisista lannoitteista
- talous keskiöön koko ruokaketjun osalta
- lannoitekustannusten vertailu
- Vaihtoehtoisten puhtaiden lannoitteiden käyttö ja kustannus
- Kuituhamppu kuivikkeena tilamittakaavassa

Selvitettävät asiat koskettivat samoja asioita: Vaihtoehtoiset lannoitteita, karjalantaa, kuiviketta, palkokasveja, energiamuotoja, nurmilajeista, kannattavuutta yms.

Millaisiin kysymyksiin toivoisit hankkeiden tuovan vastauksia tulevaisuudessa? Mentimeter

- Vaihtoehtoiset lannoitteet
- Karjanlannan käyttö ja sen täydennys
- Kuinka kuivajae toimii syväkuivikepörsissä?
- Vaihtoehtoiset energiamuodot tiloilla
Energiaomavaraisuus?
- Palkokasvien käyttö Pohjois-Savossa karjan ruokinnassa ja maanparannuskasveina (Härkäpapu)
- Säilörehun näkymättömän varastointihävikin indikaattorit? Pystyykö näkymättömän hävikin suuruuden päättämään rehuanalyysistä? Kuinka tarkasti ja luotettavasti?
- Tutkimuksia uusista nurmilajeista
- Typpi-inhibiittoreiden vaikutus ravinteiden huuhtoutumisen estämisessä (erityisesti pohjaviesialueilla)
- Typensidontakarvit. Mahdollinen maabakteerien typensidonnän tukeminen

20

Laari.infon kehittäminen jää taustatahojen harteille ja sen kuluja kannattaa varata hankkekohtaisesti.

Tarvitaan vaihtoehtoisia toimeentulomalleja ja niiden selvittämistä.

MTK-Pohjois-Savo toteutti luottamushenkilöille ja sidosryhmille kyselyn mitä jatkossa pitäisi tehdä. Tulosten perusteella tilojen kannattavuus ja liikkeenjohdolliset toimet ovat etusijalla. Toimijoiden välille toivotaan verkottumista ja siten pohinän aikaan saamista tilatasolla/alueella. Alueen ja alan imagoa tulisi nostaa, jotta alueelle investoitaisiin, huoltovarmuus olisi turvattu sekä saataisiin uusia yrittäjiä sekä yrityksiä jatkojalostamaan tuotteita jopa vientiin asti.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

30.8.23

Anne-Mari Heikkinen

Raportin laatinut Heikkinen Anne-Mari, Innostu tiedosta projektipäällikkö

8.11.23

Jari Kauhanen

MTK Pohjois-Savon toiminnanjohtaja

LIITE 1 INNOTU TIEDOSTA seurantatiedot

VUOSI 2020								Elyn seurantatietoihin kirjautuvat hlöt (jätetty hankkeiden kesken)		Tilaisuuksia, kpl	Toteutus yhteistyössä
Aika	klo.	Tilaisuus	Paikkakunta	Paikka	Mukana olevat hlöt	, joista etänä	keiden kesken)				
27.2.20	9:00-15:00	Itä-Suomen kasvinviljelyn tulevaisuus	Kuopio	IsoValkeinen	92	47	92	1			Berner, MTK, MEP/Elsi Katainen
23.3.20	10:00-12:00	Ajankohtais-info Koronan vaikutuksista maatalojen keskeisiin toimintoihin Pohjois-Savossa, kaikki tilat	Webinaari	teams	81	81	80	1			Pohjois-Savon Ely valvonta, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut ja lomatoimi
24.3.20	10:00-12:00	Ajankohtais-info Koronan vaikutuksista maatalojen keskeisiin toimintoihin Pohjois-Savossa, kotieläintilat	Webinaari	teams	80	80	81	1			Sydän-Savo ja Ylä-Savo, Mela, ProAgria Itä-Suomi, Leppävirran kunnan eläinlääkärit, P-S Osuuspankki, Atria, Itä-Maito, Suomenjoen Seudun marjanviljelijäin yhdistys, MTK
6.4.20	13:00-14:30	Missä mennään maataloudessa- valmiustilaisuus I	Webinaari	teams	31	31	31	1			MTK-Pohjois-Savon paikallisyhdistykset (pj, varapj, siht), MTK Pohjois-Savon johtokunta, Suomenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys, ProAgria, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
14.4.20	18:00-20:00	Miten teen sopimukset ja milloin kiinnitän hinnan öljy- ja viljakasvikaupassa	Webinaari	teams	14	14	14	1			MTK, Peltokasvivaliokunta (ei hyväksynyt facemainosta)

15.4.20	12:30-14:00	Lihanautatilojen tukitilaisuus	Webinaari	teams	32	32	32	1	Savo-Karjalan lihanautakerho, Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
16.4.20	9:00-14:00	Ajankohtaispäivä Eu-avustajille, asiantuntijoille ja virkamiehille	Webinaari	teams	64	64	64	1	Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
17.4.20	10:00-13:00	Sikatilojen tukitilaisuus ja ajankohtaiskatsaus	Webinaari	teams	23	23	23	1	Itä-Suomen sikatalouskerho, Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
20.4.20	12:00-14:00	Tapaa asiantuntija verkossa	Webinaari	teams	39	39	39	1	Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Wikli
21.4.20	10:00-12:30	Luomutilojen tukitilaisuus ja ajankohtaiskatsaus	Webinaari	teams	68	68	68	1	Savo-Karjalan luomuyhdistys, Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
22.4.20	12:00-14:00	Tapaa asiantuntija verkossa	Webinaari	teams	33	33	33	1	Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Wikli
23.4.20	9:00-15:30	Maatilojen ja maatilayritysten sopimuspäivä	Webinmaari	teams	28	28	22	1	Virma-hanke
28.4.20	14:00-15:30	Missä mennään maataloudessa- valmiustilaisuus II	Webinaari	teams	30	30	30	1	MTK-Pohjois-Savon paikallisyhdistykset (pj, varapj, siht), MTK Pohjois-Savon johtokunta, Suomenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys, ProAgria, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut

29.4.20	13:00- 15:00	Tukien hakeminen Vipu palvelussa- käytännössä	Webinaari	teams	20	20	20	1	Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, ProAgria Itä-Suomi
19.5.20	9:00- 10:00	Missä mennään maataloudessa- valmiustilaisuus III	Webinaari	teams	19	19	19	1	MTK-Pohjois-Savon paikallisyhdistykset (pj, varapj, siht), MTK Pohjois-Savon johtokunta, Suomenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys, ProAgria, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
9.6.20	19:00- 21:00	Tukien hakeminen Vipu palvelussa- käytännössä	Webinaari	teams	29	29	29	1	Pohjois-Savon Ely, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, ProAgria Itä-Suomi
10.6.20	12:00- 13:00	Pellonpiennarpäivä "verkossa"/peltolive	Webinaari	zoom	15	5	3	1	Jalaka (Savonia), Maatila 2030 (Savonia), Savo-Farm 4.0 (Ysao), Pölyttäjäpalveluilla satoa ja laatua (Savonia)
19.8.20	10:00- 13:00	Nurmi ja nauta etäpäivä	Webinaari	YouTube	183	183	0	1	Luken useat hankkeet (VarmaNurmi, CarboNurmi, JuuriHiili, Biokaasuapila, OrVo, KuNa, Valio NP, FOMA, Kuopio Water cluster) , Maatila 2030, ProAgria Itä-Suomi
27.8.20	9:30- 10:00	Nurmen talvehtiminen- face live	Facelive	Facebook, MTK-Pohjois-Savo 232 katse- lua (24.11.)				1	Peltotieto Oy
5.10.20	12:30- 14:30	Bioenergian edistäminen, Ylä-Savo/yhteistyöpalaveri	lialmi	Raati- huone/teams	9	3	9	1	Ylä-Savon kuntien yritysneuvojat (Vieremä1, Kiu- ruvesi 2, Keitele 1, Sonkajärvi 1, Iisalmi 1, Lapin- lahti 0) Envitecpolis

7.10.20	10:00- 12:00	Maatilojen kehittäminen ja rahoitus/yhteistyötilaisuus	lialmi	P-S OP	10	0	10	1	P-S Osuuspankki, ProAgria Itä-Suomi, MaitoSuomi
27.10.20	11:00- 14:30	Onko kamera valmiina? Edustavat kuvat maatilaltasi	lialmi	PERUTTIIN				0	YOM/ Savon Yrittäjät, YSAO
4.11.20	9:00- 13:00	Kurkistus tulevaisuuteen, mitä ennakointi tarkoittaa yritystasolla	Webinaari	teams	43	43	22	1	Maatila 2030/Savonia-amk
11.11.20	12:15- 13:45	Maatilayrityksen strateginen suunnittelu	Webinaari	zoom	77	77	77	1	Savonia-amk
17.11.20	9:00- 12:00	Tilan hallittu alasajaminen	Webinaari	teams	71	71	71	1	Välitä viljelijästä verkosto, Wikli, P-S OP, Oikeusaputoimisto, TE-toimisto, Mela
24.11.20	10:00- 12:00	Tilan hallittu ylösajaminen	Webinaari	teams	63	63	63	1	Maatili Oy, Säästöpankki Optia
25.11.20	9:00- 11:30	Monipuolistamisella menestystä	Webinaari	teams	15	15	15	1	ProAgria Itä-Suomi
27.11.20	12:00- 13:30	Missä mennään maataloudessa- valmiustilaisuus IV (Koronainfo)	Webinaari	teams	21	21	21	1	MTK-Pohjois-Savon paikallisyhdistykset (pj, varapj, siht), MaitoSuomi, MTK Pohjois-Savon johtokunta, Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys, ProAgria, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut

4.12.20	13:00-14:30	Maidon sopimushinnoittelun vaikutukset tiloille ja välitäviljelijöistä vetäjän esittely maatalousviranomaisille/Yhteistyötilaisuus	Webinaari	teams	24	24	24	1	MaitoSuomi, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
8.12.20	9:00-12:00	Mistä apua! Tuotteesta ideaksi (palveluntarjoajien esittelyä)	Webinaari	teams	43	43	38	1	Virma-hanke, Luoteis-Savon, Sydän-Savon ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, kuntien elinkeinotoimet, ProAgria Itä-Suomi, Uus-Yrityskeskus, Ruokalaakso, Business Center, Foodwest

Yhteensä vuosi 2020

Yhteensä 1257 1186 1030 29 46,2

Keskimäärin

hlö/tilaisuus 46,2

VUOSI
2021

Elyn seurantatie-
toihin kirjautuvat

Mukana
olevat

hlöt (ja-
ettu hank-

Aika klo. Tilaisuus Paikkakunta Paikka hlöt , joista keiden Tilaisuuk-
etänä kesken) sia, kpl Toteutus yhteistyössä

Aika	klo.	Tilaisuus	Paikkakunta	Paikka	hlöt	, joista etänä	keiden kesken)	Tilaisuuk- sia, kpl	Toteutus yhteistyössä
25.1.21	12:15- 13:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Kumina		webinaari zoom	40	40	40	1	Savonia-amk
28.1.21	18:30- 20:00	Maan omistus ja vuokraus-tilaisuus maanomistajille, alkuvuosi		webinaari teams	126	126	126	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
18.2.21	10:00- 12:00	Tilusjärjestelyt maatilan ja maaseudun kehittäjänä - rahanarvoisia ratkaisuja 1/2		webinaari teams	40	40	40	1	Maanmittauslaitos, Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
19.2.21	9:00- 11:00	Leader rahoitusmahdollisuudet maatilayrityksille		webinaari teams	42	42	42	1	Mansikka, Kalakukko, Ylä-Savon Leader, MMM, MTK-P.-S
25.2.21	10:15- 11:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Luomutuotanto kasvinviljelynä		webinaari zoom	55	55	55	1	Savonia-amk
26.2.21	10:15- 11:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Puhdaskaura		webinaari zoom	47	47	47	1	Savonia-amk
15.3.21	12:15- 13:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Ilmastolaskurit		webinaari zoom	46	46	46	1	Savonia-amk

16.3.21	18:00-20:00	SIIRRETTY syksyyn Tilusjärjestelyt maatalon ja maaseudun kehittäjänä - rahanarvoisia ratkaisuja 1/2		teams					0	Maanmittauslaitos, Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut
18.3.21	12:00-14:00	Biokaasuinfo viljelijöille/tuottajille	webinaari	teams	66	66	66	1		SavoGrow, Envitecpolis, Wega
18.3.21	17:00-19:00	Biokaasuinfo käyttäjille, liikennöitsijöille	webinaari	teams	31	31	31	1		SavoGrow, Envitecpolis, Wega
24.3.21	12:15-13:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Avomaanhannesten viljely	webinaari	zoom	50	50	50	1		Savonia-amk
25.3.21	12:00-14:00	Biokaasuinfo aluetaloudesta päättävälle	webinaari	teams	55	55	55	1		SavoGrow, Envitecpolis, Wega
29.3.21	12:15-13:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Syysviljat	webinaari	zoom	31	31	31	1		Savonia-amk
31.3.21	18:00-20:00	Lähirookamyymälän perustaminen/lähirookamyynti myymälän kautta	webinaari	teams	39	39	39	1		Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ruoka hankkeet, ProAgria Itä-Suomi, Savonia amk
31.3.21	10:15-11:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Elintarvikkeiden jatkojalostus	webinaari	zoom	33	33	33	1		Savonia-amk
6.4.21	10:15-11:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Mansikan avomaan ja tunneliviljely	webinaari	zoom	50	50	50	1		Savonia-amk

7.4.21	12:00-15:00	Tukimuutokset 2021 ja tulevaisuuden näkymät (peltotuet)	webinaari	teams	155	155	155	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus
8.4.21	12:00-14:00	Tukikoulutus; kotieläintilan tuet	webinaari	teams	70	70	70	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus
14.4.21	12:00-14:30	Tukikoulutus; luomu	webinaari	teams	80	80	80	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus
15.4.21	12:00-14:00	Tukikoulutus; ympäristökorvaus- ja sopimukset, kosteikat	webinaari	teams	99	99	99	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus
20.4.21	12:00-14:00	Tukikoulutus; Valvonnan asiat	webinaari	teams	95	95	95	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus
20.4.21	10:15-11:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Elintarvikkeiden kansainväliset markkinat ja vienti	webinaari	zoom	21	21	21	1	Savonia-amk
21.4.21	10:15-11:45	Peltoviljelyn mahdollisuudet; Siementuotanto	webinaari	zoom	21	21	21	1	Savonia-amk
22.4.21	12:00-14:00	Tukikoulutus; Sähköinen asiointi	webinaari	teams	63	63	63	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus
3.5.21	12:00-12:30	Nurmilive, Mitä Pöljälle kuuluu?	Facebook-live	Facebook. Katseluita 368 määrä /14					Peltotieto Oy

				kokonaan katsonutta (15.9.21 mennessä)					
11.5.21	10:00-12:30	Maatilamittakaavan biokaasulaitoksen investointiprosessi	webinaari	teams	50	50	50	1	Envitecpolis
MAKSATUSJAKSO 4 ALKAA									
10.6.21	10:00-13:00	Tehot irti nurmesta! nurmilive	webinaari	YouTube	70	70	0	1	Savonia-amk, Ysao, Luke, yritykset
13.8.21	14:00-21:00	Maaseutuillamat	Muuruvesi/Kuopio	tapahtuma, ei kirjattu ylös osallistujia				1	Yleinen tapahtuma; metsä- ja maaseudun eri toimijat
7.8.21	10:00-12:00	Biokaasuinfo, Valoa ja virtaa tapahtuma	Leppävirta	tapahtuma, ei kirjattu ylös osallistujia				1	Biokaasulla liikkelle-hanke/SavoGrow, Envitecpolis, Wega, Kaasuautoilijat ry
4.9.21	10:00-12:00	Biokaasuinfo, Parkatti-tapahtuma	lisalmi	tapahtuma, ei kirjattu ylös osallistujia				1	Biokaasulla liikkelle-hanke/SavoGrow, Envitecpolis, Wega, Kaasuautoilijat ry

11.9.21	10:00-12:00	Biokaasuinfo, Pestuumarkkinat	Rautalampi	tapahtuma, ei kirjattu ylös osallistujia					1	Biokaasulla liikkelle-hanke/SavoGrow, Envitecpolis, Wega, Kaasuautoilijat ry
28.10.21	10:00-14:15	Lähiajan toimenpiteet maatalouden kannattavuuskriisissä Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa	Kuopio, Iso-Valkeinen, Joensuu, Teams	Hybridi	37	22	37	1		MTK-Pohjois-Karjala
3.11.21	10:00-14:00	Millä ratkaisulla tai pelimerkeillä tulevaisuuteen? -Strategiavalmennus maatalous- ja maaseutuyrittäjille, Strategisen suunnittelun perusteet ja kuinka edetään 1/5	webinaari	teams	50	50	33	1		Virma-hanke, ProAgria Itä-Suomi
11.11.21	10:00-14:00	Millä ratkaisulla tai pelimerkeillä tulevaisuuteen? -Strategiavalmennus maatalous- ja maaseutuyrittäjille, Soveltaminen ja harjoitukset 2/5	webinaari	teams	26	26	17	1		Virma-hanke, ProAgria Itä-Suomi, Wiki
16.11.21	10:00-12:00	Maatilojen energiatehokkuus	webinaari	teams	31	31	15,5	1		Maatila 2030 hanke (Savonia)
23.11.21	12:00-14:30	Maatalousmuovipäivä	webinaari	teams	62	62	31	1		Maatila 2030 hanke (Savonia)

Yhteensä vuosi 2021

Yhteensä 1897 1882 1669 39 48,6

yleisistä tapahtumista ei kirjattu osallistujia

Keskimäärin

hlö/tilaisuus 48,6

**VUOSI
2022**

Aika	klo.	Tilaisuus	Paikkakunta	Paikka	Mu- kana olevat hlöt	, joista etänä	Elyn seuranta- tietoihin kirjautuvat hlöt (jaettu hankkeiden kesken)	Tilai- suuk- sia, kpl	Toteutus yhteistyössä
19.1.22	10:15-11:45	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, Öljy- hamppu	webinaari	zoom	49	49	49	1	Savonia-amk
11.2.22	10:15-11:45	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, herne ja härkäpapu	webinaari	zoom	33	33	33	1	Savonia-amk
12.2.22	10:00-12:00	Talouden tuumaustuokio - kassa tyhjä, mitä tehdä?	webinaari	teams	81	81	81	1	ProAgria Itä-Suomi, Wiki, Nordea
18.2.21	10:00-14:30	Kummalla puolella ruoho on vihreämpää?	webinaari	teams	29	29	29	1	ProAgria Itä-Suomi
24.2.22	14:15-15:45	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, Glutee- nittomat kasvit; tattari, kuitu-, siemen- ja öljypellava,	webinaari	zoom	44	44	44	1	Savonia-amk
28.2.22	12:00-16:00	Marjatilojen työaikakirjanpito käytän- nössä	webinaari	teams	69	69	69	1	Suonenjoen Seudun marjanviljelijöiden yhdistys, Maaseudun työnantajaliitto, AVI, Töitä Suo- mesta/MTK

4.3.22	10:00-11:30	Ajankohtaiskatsaus maatalouden kustannuskriisiin ja Ukrainan tilanteen vaikutuksista maatalouteen	webinaari	zoom	35	35	35	1	Paikallisyhdistykset
17.3.22	12:15-13:45	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, Avomaanvihannekset	webinaari	zoom	32	32	32	1	Savonia-amk
25.3.22	9:00-12:00	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, Erikoiskasvien jatkojalostus	webinaari	zoom	49	49	49	1	Savonia-amk
30.3.22	12:15-14:00	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, Pölyttäjät erikoiskasvituotannossa	webinaari	zoom	37	37	37	1	Savonia-amk
31.3.22	9:00-14:45	Kohti uutta kasvukautta 2022, tukikoulutus Kuopio	Hybridi	Zoom ja Iso-Valkeinen	128	104	128	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria, huoltovarmuuskeskus
1.4.22	9:45-14:00	Maaseutuelinkeinojen uusi TES ja palkanlaskeminen käytännössä	webinaari	teams	98	98	98	1	Suonenjoen Seudun marjanviljelijöiden yhdistys, Maaseudun työnantajaliitto
5.4.22	14:15-15:45	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, vaihtoehtona puutarhakasvit	webinaari	zoom	26	26	26	1	Savonia-amk
7.4.22	9:00-14:45	Tehot irti nurmesta ja lannasta -	Hybridi	teams/Savonia, lisämi 159 hlö, ei kirjattu IT:lle yhtään osallistujaa			0	0	Savonia-amk
8.4.22	9:00-14:45	Kohti uutta kasvukautta 2022, tukikoulutus Pielavesi	Suojala	PERUTTU					Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria, huoltovarmuuskeskus
11.4.22	10:00-12:30	Tilojen välinen sopimustuotanto, lisämi	Hybridi	teams/YSA O,Pemo, lisämi	30	22	30	1	MTK
19.4.22	10-11:30	Sähköenergiatilaisuus, webinaari	webinaari	teams	40	40	40	1	Väre
20.4.22	10:15-11:45	Peltokasvituotannon vaihtoehdot, Syysrypsi		zoom	22	22	22	1	Savonia-amk

21.4.22	9:00-14:45	Kohti uutta kasvukautta 2022, tukikoulu-tus lisalmi	lisalmi	Metsäpirtti	52	2	52	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria, huoltovarmuuskeskus	
27.4.22	12:00-14:00	Nautatilojen tukitilaisuus, Kuopio	Hybridi	teams/Kuopio, Isovalkeinen	34	23	34	1	Savon lihanautakerho, Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon maaseutupalvelut, Ely-Keskus, MTK	
Yhteensä vuosi 2022					Yhteensä	888	795	888	18	49,3
					Keskimäärin hlö/tilaisuus	49,3				

Maksatusjakso 6. alkaa

17.8.22	8:30-12:30	Emolehmätuotantokoulutus asiantuntijoille	Teams	teams	48	48	48	1	ProAgria Itä-Suomi, Atria
18.8.22	18:00-21:00	Virkisty metsästä ja pellosta, naisten luontoilta	Kiuruvesi	Sininen Helmi	17	0	0	1	Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Savotta, Pohjois-Savon Ely-Keskus
23.8.22	18:00-21:00	Virkisty metsästä ja pellosta, naisten luontoilta	Nilsinä	Kartano Kaijala	26	0	0	1	Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Savotta, Pohjois-Savon Ely-Keskus
2.11.22	17:00-20:00	Virkisty metsästä ja pellosta, naisten luontoilta	Leppävirta	Villa Walle	28	0	0	1	Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Savotta, Pohjois-Savon Ely-Keskus
12.10.22	9:00-16:00	AgriFuture, päivätilaisuus	Hybridi	lisalmi, Savonia+ Teams	158	60	0	1	Savonia-amk (ja sen eri hankkeet) , Lähtäpiola, Mela, YSAO

12.10.22	18:30-22:00	AgriFuture, iltatilaisuus	Iisalmi	Raatihuone	65	65	65	1	Savonia-amk (ja sen eri hankkeet) , Lähtäpiola, Mela, YSAO
25.10.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 1: Nykytilanne, tulevaisuuden näkymät ja ohjaava politiikka	Teams	Teams	59	59	59	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS2
1.11.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 2: Mitä biokaasun ympärillä maakunnassa tapahtuu ja mikä on niiden tilanne	Teams	Teams	72	72	72	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS3
1.11.22	13:00-16:00	Hiililaskurit maataloudessa	teams	teams	112	112	112	1	Ilmastonmuutokseen varautuva viljelijä (MTK-Keski-Suomi, ProAgria Keski-Suomi), Ilmastotekoja ruohonjuuritasolla (MTK-Satakunta)
8.11.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 3: Miten biokaasua voidaan hyödyntää maataloilla?	Teams	Teams	56	56	56	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS4
8.11.22	12:00-15:00	Tilusjärjestelyt maatalon ja maaseudun kehittäjänä keskustelutilaisuus Kiuruvedellä	Kiuruvesi	Kiurusali	19	0	19	1	Luoteis-Savon maaseutupalvelut, Maanmittauslaitos, Pohjois-Savon Ely-Keskus, MTK-Kiuruvesi
15.11.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 4: Biokaasulaitoksen rahoitus	Teams	Teams	65	65	65	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS5
21.11.22	17:00-20:00	Virkisty metsästä ja pellosta, naisten luontoilta	Kuopio	Puijon maja	46	0	0	1	Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Savotta, Pohjois-Savon Ely-Keskus
22.11.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 5: Lupa-asiat	Teams	Teams	49	49	49	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS6
29.11.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 6: Sopimustuotanto	Teams	Teams	66	66	66	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS7
12.12.22	12:00-15:15	Kotieläintilojen ajankohtaispäivä	teams	teams	328	328	328	1	Tietolinkki/MTK-Keski-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaan koulutus-kuntayhtymä
13.12.22	9:00-10:00	Biokaasukahvit 7: Biokaasulaitostekniikka	Teams	Teams	57	57	57	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia -amk/FarmGas PS8

16.12.22	10:00-12:15	Peltoviljelyn ajankohtaispäivä	teams	teams	196	196	196	1	Tietolinkki/MTK-Keski-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaan koulutus-kuntayhtymä	
Yhteensä vuosi 2022					Yhteensä Keskimäärin hlö/tilaisuus	2355	2028	2080	36	65,4

Maksatusjakso 7

VUOSI 2023									
Aika	klo.	Tilaisuus	Paikka	Mu- kana olevat hlöt	, joista etänä	Elyn seuranta-tietoihin kirjau- tuvat hlöt (ja- ettu hankkei- den kesken)	Tilai- suuk- sia, kpl	Toteutus yhteistyössä	
10.1.23	9:00-10:00	Biokaasukahvit 8: Biokaasun käyttö maati- lan koneissa ja laitteissa	Teams	Teams	59	59	59	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia - amk/FarmGas PS9
16.1.23	10:00-12:00	Eläintuet uudistuvat – miten voit valmis- tautua muutokseen? -kyselytunti	Teams	Teams	72	72	72	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maa- seutupalvelut, Ely-Keskus
17.1.23	9:00-10:00	Biokaasukahvit 9: Mädätysjäännöksen hyödyntäminen	Teams	Teams	66	66	66	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia - amk/FarmGas PS10
24.1.23	9:00-10:00	Biokaasukahvit 10: Biokaasutuotannon kestävyyskriteerit käytännössä	Teams	Teams	46	46	46	1	Luonnonvarakeskus ja Savonia - amk/FarmGas PS11
11.1.23	10:00-12:00	Emolehmäwebinaari	Teams	Teams	32	32	32	1	ProAgria ItäSuomi
24.1.23	10:15-11:45	Rypsin viljely-kannattavuus-markkinat ja viljelykierto, Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarja 2023	Zoom	Zoom	26	26	26	1	Savonia-.amk

30.1.23	18:00-21:00	Maatalouden verokoulutukset webinaarina	Teams	Teams	225	225	225	1	Tietolinkki/MTK-Keski-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä, MTK-Keski-Suomi, Maaseutu-Harava/MTK-Pohjois-Suomi
31.1.23	10:00-14:00	Maatalouden verokoulutukset webinaarina	Teams	Teams	241	241	241	1	Tietolinkki/MTK-Keski-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä, MTK-Keski-Suomi, Maaseutu-Harava/MTK-Pohjois-Suomi
13.2.2023	12:15-13:45	Mallasohran viljely-kannattavuus-markkinat ja viljelykierto, Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarja 2023	Zoom	Zoom	26	26	26	1	Savonia-amk
21.2.2023	10:15-11:45	Elintarvikekauran viljely-kannattavuus-markkinat ja viljelykierto, Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarja 2024	Zoom	Zoom	30	30	30	1	Savonia-amk
22.2.2023	10:00-13:00	Mistä uskallat säästää naudanlihantuotannossa	teams	teams	37	37	37	1	ProAgria Itä-Suomi
23.2.2023	10:15-11:45	Rukiin viljely-kannattavuus-markkinat ja viljelykierto, Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarja 2025	Zoom	Zoom	26	26	26	1	Savonia-amk
24.2.2023	10:00-13:00	Ympäristösopimukset	teams	teams	153	153	153	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria Itä-Suomi
1.3.2023	10:00-12:00	Maatilan investointituet, aloitustuet, neuvo-korvaus ja maatalouden kokeilutuki	teams	teams	136	136	136	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus
14.3.2023	9:00-10:00	Kierrätyslannoitteet 1-sarja	teams	teams	26	26	26	1	Yhteistyö Biokipinä/SavoGrow, Biosfääri/Savonia-amk,
15.3.2023	9:00-12:00	Tilusjärjestelytilaisuus	Vieremä	Kunnantalo	21	21	0	1	Luoteis-Savon maaseutupalvelut, Maanmittauslaitos, Pohjois-Savon Ely-Keskus, MTK-Vieremä, Vieremän kunta
15.3.2023	9:00-10:00	Kierrätyslannoitteet 2-sarja	teams	teams	33	33	33	1	Yhteistyö Biokipinä/SavoGrow, Biosfääri/Savonia-amk,
16.3.2023	9:00-10:00	Kierrätyslannoitteet 3-sarja	teams	teams	27	27	27	1	Yhteistyö Biokipinä/SavoGrow, Biosfääri/Savonia-amk,

16.3.2023	17:00-21:00	Kasvinviljelytilojen viljelysuunnittelussa huomioon otettavat tukiehdot	teams	teams	201	201	201	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria Itä-Suomi
22.3.2023	10:00-14:00	Puutarha- ja avomaan kasvitilojen viljelysuunnittelussa huomioon otettavat tukiehdot	teams	teams	110	110	110	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria Itä-Suomi
22.3.2023	18-20	Nurmesta bisnestä nurmista kasvitilille	Teams	Teams	129	129	129	1	Branches/MTK-Keskusliitto, Ilmastomuutokseen varautuva viljelijä, MTK-Keski-Suomi, ProAgria Keski-Suomi ja Ilmastotekoja Ruohonjuuritasolla, MTK-Satakunta ja Innostu tiedosta, MTK-Pohjois-Savo
24.3.2023	10:00-14:00	Kotieläintilojen viljelysuunnittelussa huomioon otettavat tukiehdot	teams	teams	198	198	198	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria Itä-Suomi
27.3.2023	10:00-12:00	YLVA raportoinnin kyselytunti	teams	teams	78	78	78	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, Iisalmen kaupunki
28.3.2023	10:15-11:45	Tunnelimarjat viljely-kannattavuus-markkinat ja viljelykierto, Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarja 2026	Zoom	Zoom	25	25	25	1	Savonia-amk
29.3.2023	10:00-13:00	Ehdollisuus – Hyvät maatalouskäytännöt käytännössä	teams	teams	189	189	189	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus
30.3.2023	10:00-14:00	Ympäristösitoumus ja -korvaus sekä ekojärjestelmä	teams	teams	225	225	225	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus
3.4.2023	10:15-11:45	Sipulin ja valkosipulin viljely-kannattavuus-markkinat ja viljelykierto, Peltoviljelyn vaihtoehdot ja mahdollisuudet-sarja 2026	Zoom	Zoom	33	33	33	1	Savonia-amk
4.4.2023	10:00-14:00	Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus ja luomun tuotantoehdot sekä vaikutukset tilan toimintaan	Teams	Teams	107	107	107	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, ProAgria Itä-Suomi

5.4.2023	10:00-15:00	Peltotukien hakeminen (W)	Teams	Teams	203	203	203	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus
19.4.2023	10:00-13:00	Maatilan hyödynnettävissä olevat yritys- ja hanketuot	Teams	Teams	45	45	45	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, Alueelliset Leaderit (Mansikka, Kalakukko, Ylä-Savon Veturi)
25.4.2023	9:00-10:00	Kierrätyslannoitteet 4-sarja	teams	teams	18	18	18	1	Yhteistyö Biokipinä/SavoGrow, Biosfääri/Savonia-amk,
26.4.2023	12:00-15:00	Nautatilojen tukikoulutus (H), Kuopio	Hybridi	Kuopio, IsoValkeinen/teams	60	39	60	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus, Savon nautakerho

LOPPURAPORTTI (maksatusjakso 8)

6.6.2023	18:00-20:00	Peltotukien muutosmahdollisuudet ja valvonta (W)	Teams	Teams	191	191	191	1	Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen maaseutupalvelut maaseutupalvelut, Ely-Keskus
								0	
								0	
YH-TEENSÄ vuonna 2023					3094	3073	3073	33	

Yhteensä **3094** **3073** **3073** **33** **93,8**
Keskimäärin
hlö/tilaisuus **93,8**

INNOSTU TIEDOSTA-hankkeen seurantatiedot	Osallistuneet hlöt, kpl	, joista etänä	Elyn seuranta-tietoihin kirjautuvat hlöt (jätetty hankkeiden kesken)	Tilaisuuksia, kpl	Keskimäärin hlö/tilaisuus
Yhteensä vuosi 2019	0	0	0	0	0,0
Yhteensä vuosi 2020	1257	1186	1030	29	43,3
Yhteensä vuosi 2021	1897	1882	1669	39	48,6
Yhteensä vuosi 2022	2355	2028	2080	36	65,4
Yhteensä vuosi 2023	3094	3073	3073	33	93,8
Yhteensä koko hanke	8603	8169	7852	137	63
Yhteensä maksatusjakso: 1.11.19-30.5.20	654	609	648	15	43,6
Yhteensä maksatusjakso: 1.6.20-30.11.20	527	507	311	11	47,9
Yhteensä maksatusjakso: 1.12.20- 30.5.21	1472	1472	1467	26	56,6
Yhteensä maksatusjakso: 1.6.21- 31.12.21	492	477	264	15	32,8
Yhteensä maksatusjaksolla 1.1.22- 31.5.22	888	795	888	18	49,3
Yhteensä maksatusjaksolla 1.6.22-30.12.22	1513	1233	1192	19	79,6
Yhteensä maksatusjaksolla 1.1.23-31.5.23	2903	2882	2882	32	90,7
yhteensä maksatusjaksolla 1.6-31.7.23	191	191	191	1	191,0

Liitekuvia eri maksatushakemuksista: Kuva Canva Prosta

The image displays a collection of 24 posters arranged in a 3x8 grid. Each poster is a different design for an agricultural event or campaign. The posters include various text elements, logos, and images related to farming and environmental issues.

Row 1 posters (left to right):

- TEHOT IRTI LUONN... (Posters for 10.6.21 klo 10 and 10.6.21 klo 10)
- TEHOT IRTI INSTA postaus
- TEHOT IRTI facebook
- TEHOT IRTI 140*150 MT
- Mainio ilmo...
- Lisää otsikko
- mt 92*150 MT

Row 2 posters (left to right):

- Nimetön suunnittelumalli
- Lisää otsikko
- Ideasta tuotteeksi
- Miten teen sopimukset ja milloin kiinnitän...
- Kurkistus tulevaisuuteen

Row 3 posters (left to right):

- Iäsuomalaisen kasvintuotannon mahdollisuudet mitä kannattaa viljellä 27.2.20 KUOPIO
- IN MY DREAMS 11.11.20 MAATILAYITYKSEN STRATEGIEN SUUNNITTELU
- MUUTOS MIELESSÄ 17.11.2020 TILAN HALLITTU ALASAJAMINEN / 24.11.2020 TILAN HALLITTU YLÖSAJAMINEN
- Maatalousmuovin lajitteluohje
- Tehot irti nurmesta! livestream

Ohje ?